

Bezpečnostní prognózy teroristických útoků

Bc. Adam Směšný

Diplomová práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Adam Směšný**
Osobní číslo: **A16188**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Bezpečnostní prognózy teroristických útoků**
Téma anglicky: **A Security Prognosis of Terrorist Attacks**

Zásady pro vypracování:

1. Pojedejte o historickém vývoji a současném stavu terorismu.
2. Analyzujte národní a mezinárodní strategické dokumenty v oblasti boje proti terorismu.
3. Analyzujte národní a mezinárodní bezpečnostní prognózy z hlediska terorismu.
4. Proveďte komparaci bezpečnostních prognóz v dané oblasti.
5. Zpracujte vlastní návrh scénáře vývoje v oblasti terorismu.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **POTŮČEK, M.** Poznávání budoucnosti jako výzva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2011. 154 s. ISBN 978-80-246-1897-5.
2. **EICHLER, Jan.** Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: MO ČR, AVIS, 2006. 304 s. ISBN 80-7278-326-2.
3. **EICHLER, Jan.** Terorismus a války v době globalizace. Praha: Carolinium, 2010. 398 s. ISBN 978-80-2461-790-9.
4. **VALOUCH, Jan.** Bezpečnostní futurologie. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 146 s. ISBN 978-80-7454-621-1.
5. **BUŘITA, Ladislav.** Prognostické metody a jejich využití v resortu obrany. In Obrana a strategie č. 1/2003. Brno: USS UO 2003. ISSN 1214-6463. s. 47-60.
6. **ZEMAN, Petr (ed.)** Česká bezpečnostní terminologie. 1. vyd. Brno: Ústav strategických studií Vojenské akademie v Brně, 2003. s. 157.
7. **VOLNER, Štefan.** Geopolitika. Bratislava: Iris, 2010. ISBN 978-80-89256-57-0. s. 495.
8. **POTŮČEK, Martin (ed.)** Manuál prognostických metod. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2006. 196 s. ISBN 80-86429-55-5.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jan Valouch, Ph.D.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

8. prosince 2017

Termín odevzdání diplomové práce:

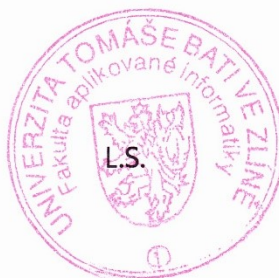
28. května 2018

Ve Zlíně dne 8. prosince 2017

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.

děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.

ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá bezpečnostním vývojem v oblasti terorismu. Teoretická část pojednává o historii a současné situaci terorismu. Dále jsou analyzovány národní a mezinárodní bezpečnostní strategické dokumenty v oblasti boje proti terorismu. V praktické části jsou analyzovány dlouhodobé bezpečnostní prognózy od českých a zahraničních autorů se zaměřením na oblast terorismu. V následující části je provedena komparace těchto prognóz. Stěžejní výstup práce je tvořen návrhem alternativního scénáře možného bezpečnostního vývoje v oblasti terorismu v rámci Evropské unie.

Klíčová slova: terorismus, hrozba, útok, zbraň, bezpečnost, prognóza, budoucnost

ABSTRACT

The diploma thesis deals with security development in the field of terrorism. The theoretical part deals with the history and the current situation of terrorism. Furthermore, national and international security strategy documents on counter-terrorism are analyzed. The practical part analyzes long-term security forecasts by Czech and foreign authors focusing on terrorism. These forecasts are compared in the following part. The main output of the thesis consists of the proposal of an alternative scenario of possible security development in terrorism in the European Union.

Keywords: terrorism, threat, attack, weapon, security, forecast, future

Tímto bych rád poděkoval panu Ing. Janu Valouchovi, Ph.D., za jeho odborné vedení a cenné rady při tvorbě této práce. Děkuji i celé fakultě, která mi umožnila studium tohoto oboru. Dále bych chtěl poděkovat své přítelkyni a celé rodině za trpělivost a veškerou podporu během celého studia.

„If we continue to create a world where there is poverty and disrespect, there will continue to be terrorism“.

Jodie Evans

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 PROBLEMATIKA TERORISMU	10
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ TERORISMU	10
1.2 VYMEZENÍ POJMU TERORISMUS.....	11
1.3 TYPOLOGIE A METODY TERORISMU	12
1.3.1 Klasické metody terorismu	13
1.3.2 Moderní metody terorismu.....	15
1.3.3 Kybernetický terorismus	20
1.4 SOUČASNÝ STAV V OBLASTI TERORISMU	22
1.4.1 Měkké cíle terčem teroristických útoků	25
1.4.2 Fenomén „osamělých vlků“	27
2 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY V OBLASTI TERORISMU	30
2.1 DOKUMENTY ČESKÉ REPUBLIKY	33
2.1.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2015.....	33
2.1.2 Obranná strategie České republiky 2017	34
2.1.3 Strategie České republiky pro boj proti terorismu 2013	36
2.2 ZAHRANIČNÍ DOKUMENTY	42
2.2.1 Strategie Evropské unie v boji proti terorismu 2005	42
2.2.2 Národní bezpečnostní strategie Polské republiky 2014	46
2.2.3 Národní bezpečnostní strategie USA 2017	49
II PRAKTICKÁ ČÁST	52
3 AKTUÁLNÍ DLOUHODOBÉ BEZPEČNOSTNÍ PROGNÓZY	53
3.1 PROGNÓZY ČESKÝCH AUTORŮ.....	53
3.1.1 Prognóza politického, ekonomického a bezpečnostního vývoje ve světě mezi lety 2020 - 2025	53
3.1.2 Bezpečnostní situace v roce 2020 s výhledem do roku 2050.....	54
3.2 PROGNÓZY ZAHRANIČNÍCH AUTORŮ	56
3.2.1 Trendy měnící globální krajinu	56
3.2.2 Globální strategické trendy do roku 2045	58
3.2.3 50 myšlenek, které musíte znát	64
3.2.4 Budoucnost terorismu a terorismus budoucnosti	65
3.2.5 Globální strategické trendy do roku 2040	66
3.2.6 Globální Evropa do roku 2050	67
3.2.7 Globální trendy do roku 2035	68
3.2.8 Pohled na domácí bezpečnost v roce 2025	69
3.2.9 Budoucí operační prostředí 2035	71
3.2.10 Vznikající budoucí bezpečnostní prostředí	73
4 KOMPARACE BEZPEČNOSTNÍCH PROGNÓZ	76

4.1	PŘEHLED PROGNÓZ	76
4.2	KOMPARACE PROGNÓZ.....	77
4.3	VÝSLEDKY KOMPARACE.....	79
5	MOŽNÝ SCÉNÁŘ VÝVOJE V OBLASTI TERORISMU	84
5.1	BUDOUCNOST „ANONYMNÍCH“ ÚTOČNÍKŮ A ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENÍ	84
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	89
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	96
	SEZNAM OBRÁZKŮ	97
	SEZNAM TABULEK.....	98
	SEZNAM GRAFŮ	99

ÚVOD

Terorismu je lidská společnost vystavována celá staletí, i když jeho současná podoba se s časem a rozvojem technologií poněkud změnila. Rozsah a škody, formy a metody, kterými je dnes konfrontována řada států, nejenom západní země, pociťují stále intenzivněji krutost tohoto jevu. Co ale lze očekávat v budoucnu? Opět se změní jeho povaha nebo naopak dojde k jeho možné eliminaci? Především těmito a dalšími otázkami, týkající se vývoje terorismu nejenom v EU, ale i ve světě se zabývá tato práce.

Pomoc najít odpovědi na tyto otázky nám může obor futurologie, věda zabývající se výzkumem budoucnosti. Avšak predikovat budoucnost a tím spíše v oblasti bezpečnostního vývoje skýtá jistá úskalí, jelikož je to oblast dynamicky se měnící a to komplikuje celý proces prognózování. Význam předvídaní budoucnosti spočívá především připravit vlády a politiky na případné problémy, jež bude nutné řešit a to znamená možnost připravit se na potenciální výzvy, které mohou v budoucnu nastat.

Problematika terorismu je velmi aktuální téma a cílem této práce je poskytnout čtenáři ucelený pohled na otázku vývoje bezpečnostního prostředí se zaměřením na terorismus.

Struktura práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je popsán historický vývoj terorismu a definován samotný pojem terorismus. Další část práce je věnována pojednání o klasických a moderních metodách a formách terorismu. Dále je pojednáno o terorismu současnosti, kde jsou podrobněji popsány oblasti měkkých cílů a „osamělých vlků“. Teoretickou část uzavírá kapitola analyzující národní a mezinárodní bezpečnostní strategické dokumenty.

V praktické části je provedena analýza bezpečnostních prognóz českých a zahraničních autorů. Následně jsou tyto prognózy komparovány, kde výstup tvoří nalezení společných prvků dílčích prognóz. Na základě provedené komparace jsou výsledky dále diskutovány. Stěžejní výstup práce tvoří alternativní scénář možného vývoje v oblasti terorismu v Evropské unii.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBLEMATIKA TERORISMU

Prosazování vlastních zájmů formou násilí je v podstatě stejně asi tak staré, jako lidstvo samo. Lze tedy říci, že v jistém slova smyslu se lidé s terorismem potýkají již od prvo počátku. Avšak s vývojem lidské společnosti i rozvojem technologií se mění i *modus operandi* teroristů. Trend vývoje terorismu je ale ovlivňován stavem určité společnosti. Jestliže roste společenské, politické a ekonomické napětí, stoupá i počet teroristického jednání, v opačném případě aktivita teroristů klesá se zvyšující se stabilitou společnosti. Ještě před několika desítkami let, byl teroristický útok pro společnost či oblast hrozbou jen v omezené míře, dnes již takový projev násilí může zapříčinit politickou nebo ekonomickou nestabilitu globálních rozměrů směřující k nekontrolovanému vývoji budoucích událostí [1]. Problematika terorismu zůstává vedle organizovaného zločinu, extremismu, náboženských, národnostních a sociálních konfliktů, začleňování migrantů do většinové společnosti a hospodářských nebo ekologických rizik, jednou ze stěžejních bezpečnostních otázek současnosti [2].

1.1 Historický vývoj terorismu

Mohlo by se zdát, že terorismus je novodobým nástrojem, avšak opak je pravdou. Toto téma je v dějinách lidstva skloňováno neustále. Jestliže jedna strana nabíla dojmu, že vyvoláním strachu donutí stranu druhou k jejímu podvolení se, bez váhání se nebála takový způsob jednání použít. V době starověku, uplatňování násilí mnohdy nezahrnovalo veškeré aspekty, kterými bývá charakterizován terorismus v pojetí moderního světa. Řada příkladů násilí z doby starověku i středověku, které by v současnosti mohly být z širšího pohledu vztaheny pod pojem terorismu, se více podobá chápání teroru jako nástroje politiky [3].

Teroristické jednání dokazují i historické prameny, ať již se jedná o egyptské hieroglyfické texty, *Bibli* či Homérovu *Odysseu* [1]. *Knihy Jošua* uvádí: „*Izraelité pobili ostřími svých mečů ve městě Jericho všechno živé; muže i ženy, staré i mladé, voly, ovce a osly.*“ Takovým způsobem byly v té době, ale i v řadě dalších staletí typicky vedeny války, kdy po dlouhém obléhání a snaze všemi silami město ubránit, bylo nakonec město dobyto a zmasakrování všichni jeho obyvatelé. Toto jednání, mělo vyvolat strach u sousedních měst, která měla být později vystavena podobnému jednání taktéž [4].

Čin fyzické likvidace politických odpůrců nebo případných protivníků v historii lze vnímat častokrát, dějiny naší země nevyjímaje. I když bylo násilí v době míru vždy označováno za nemorální nástroj, k dosahování nejen politických cílů, nebyla tato skutečnost překážkou v jeho uplatňování [1].

V historii terorismu do roku 1945 lze silně vnímat jeden podstatný aspekt. Jedná se o to, jak triviálním se stalo použití násilí proti skupinám, které se určitým způsobem lišily od ostatních obyvatel, ať již z hlediska rasy, ideologie nebo náboženství [3].

Identické argumenty pro ospravedlnění svých brutálních činů páchaných na lidech byly používány i koloniální Evropou. Tato skutečnost nabyla značných rozměrů, především při uskutečnění nacistického „konečného řešení“, kdy bylo vyvražďeno přes šest milionů nejenom Židů, považovaných německou ideologií za „asociální“ skupiny [3].

Terorismus je vývojem technologií za posledních 2000 let bezpochyby ovlivněn tím způsobem, že jeho projevem je páchaní mnohem větší ztrát na lidských životech. Mezi těmi, kdo uplatňují násilí, panuje názor, že úroveň strachu je tím větší, čím větší je počet obětí [3].

Za druhé světové války, postavení plynových komor ve vyhlazovacích táborech znamenalo značný posun v jejich procesu masivního zabíjení. Za použití plynu *Cyklon-B* přišlo během holocaustu za patnáct minut o život 2000 lidí. Několik desítek tisíc lidí tak bylo usmrceno „konečným řešením“ každý den. „Díky“ novým technologiím tak proces likvidace dosáhl enormních rozměrů [3].

Za velké francouzské revoluce bylo úmyslem vůdce jakobínů Maximiliena Robespiera, zbavit francouzský stát „nepřátel revoluce“, kde byly gilotinou popraveny tisíce lidí [4]. Důsledky podobných případů jsou však ve srovnání s výsledky nacistické nadvlády nad Evropou nebo čistkami v Sovětském svazu spíše zanedbatelné. Během těchto krutovlád nabíli státní teror nezvyklé úrovně organizovanosti a byrokracie, vlivem čehož vznikl základ pro terorismus, jaký je znám dnes [3].

1.2 Vymezení pojmu terorismus

Existuje řada vysvětlení, jak chápat pojem terorismus. Terorismus vychází z latinského slova *terrere*, což lze přeložit jako, vyděsit nebo vyvolat strach a obecně lze tento fenomén definovat, jako použití násilí nebo vyvolání strachu vůči nezúčastněným osobám s úmyslem dosažení politických, náboženských či jiných cílů.

Ve své studii z roku 1983 autoři Alex Schmidt a Albert Jongman popsali 109 různých variant popisu terorismu. Ve skutečnosti je definic tohoto pojmu mnohem více [4].

Například Marian Brzybohatý ve své knize *Terorismus* uvádí, že: „*Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle*“ [1].

Politologický slovník z roku 2001 říká: „*Terorismus – termín používaný v právu k označování trestné činnosti spočívající v tom, že pachatel nebo pachatelé někoho úmyslně usmrtí nebo se o to pokusí nebo se zmocní rukojmí a hrozí, že ho usmrtí nebo že mu způsobí újmu na zdraví či jinou újmu, s cílem vynutit si plnění podmínek poškozujících ústavní zřízení republiky. Teroristické prostředky jsou nejčastěji používány k zastrašování politických odpůrců a k ovlivnění veřejného mínění. Cílem terorismu je obvykle vyvíjet extrémní psychický nátlak na jednotlivce nebo častěji na celé skupiny obyvatelstva...*“ [5].

Český encyklopedický slovník z roku 1993 vysvětluje terorismus jako: „*Souhrn anti-humánních metod hrubého zastrašování politických odpůrců hrozbou síly a užití různých forem násilí. Vedle individuálního terorismu existuje terorismus skupin, některé koordinují svoji činnost na mezinárodní úrovni (mezinárodní terorismus)*“ [5].

Dle definice Spojených národů, terorismus je úmyslné nebo propočítané kriminální jednání, k vyvolání strachu v řadách veřejnosti, skupiny osob nebo určitých osob pro politické účely [53].

Definice terorismu dle slovníku pojmů a definic NATO vysvětluje terorismus, jako neoprávněné použití nebo hrozba použití síly nebo násilí proti jednotlivcům nebo majetku v pokusu donutit nebo zastrašit vlády nebo společnosti k dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů [53].

Doposud nebyla odborníky stanovena univerzální definice tohoto jevu, je popisována v různých variantách. Její vytvoření by však bylo významné nejen pro potřeby a fungování mezinárodních a vnitrostátních zákonodárných institucí i mezistátních organizací [4].

1.3 Typologie a metody terorismu

Podobná situace, jako při hledání jednotné definice terorismu, nastává i v otázce hledání obecné typologie terorismu. Nelze přesně vymezit hranice, kde začíná a končí jeden typ terorismu a začíná druhý. Různé zdroje uvádí odlišné typy členění.

Například Ministerstvo vnitra České republiky vychází především z určení motivace útočníků. Podle toho lze následně vytvořit typologii terorismu, která bude obsahovat i formy terorismu nepolitického charakteru [6]:

1. **Kriminální terorismus** – teroristické jednání s cílem dosáhnout osobních materiálních výhod.
2. **Patologický terorismus** – teroristické jednání páchané především k psychickému sebeuspokojení.
3. **Politický terorismus**, resp. ideologický – teroristické akce provedené ze společného podnětu bez hledání přímého materiálního přínosu. Tuto kategorii je možno dále klasifikovat na:
  - *ultralevicový terorismus*,
  - *ultrapravavicový terorismus*,
  - *etnický terorismus*,
  - *náboženský terorismus*,
  - *environmentální terorismus*,
  - *vigilantistický terorismus* - hlavní motivací je "právo a pořádek", který stát údajně není schopen sjednat; příkladem mohou být latinskoamerické "černé brigády", které bojují proti bezdomovcům atd.),
  - *"single-issue" ("monotematický") terorismus* - zaměřený například proti potratům atd. [6].

1.3.1 Klasické metody terorismu

Terorismus lze klasifikovat různými způsoby. Jedním z nich je členění terorismu podle metod a prostředků, které teroristé využívají při realizaci svých útoků. Klasické metody neboli konvenční metody, lze kategorizovat podle toho, jakým způsobem či formou nebo pomocí jakých nástrojů realizují své útočné akce a to způsobem:

- **použití palné zbraně, sečných a bodných zbraní, ubití**
  - útok, směřovaný do davu anonymních osob,
  - útok vedený vůči určitým osobám (například politiky, ekonomické špičky, umělce nebo žurnalisty),
  - akce směřované k určitým národům i jiným skupinám osob (například Američanům, Izraelcům, vojákům, policistům atd.),
  - zvláštní skupinou terčem útoku mohou být oficiální zahraniční hosté,

- **exploze bomb samy o sobě**

(cílem akce je místo samo a ničivá síla je pouze silou bomby, požáru či sesuvu budovy),

- cílené na budovy, bez jakéhokoli specifitějšího výběru,
- směřující na místa s velkou koncentrací lidí (náměstí, nákupní centra, sportoviště, zábavní parky, kulturní akce, nemocnice),
- cílené na určité instituce (zastupitelské úřady, soudní budovy, sídla politických stran, státní úřady, kasárna),
- místa často navštěvovaná turisty,
- zaměřené na místa nebo budovy, navštěvující nebo obývající určité národy nebo skupiny osob (restaurace, ubytovny),
- exploze, s úmyslem vyvolání chaosu ve volebním období a referend,
- exploze, s cílem narušit komunikační tepny (letišť, železnice, metro, mosty, datové kabely, vodovody); útoky na samotné dopravní prostředky (letadla, vlaky, autobusy, lodě),
- maření činnosti ekonomických provozů (továrny, elektrárny, založení požárů lesů),

- **výbuchy vyvolávající další ničivou událost**

- útok směřovaný na chemické provozy,
- útok vedený na jaderné provozy (jaderné elektrárny, výzkumné závody, školní reaktory) – snazší způsob provedení útoku na takový cíl, než výroba nebo odcizení atomové bomby,
- útok na zásobník vody (přehrada, protipovodňová hráz) – riziko zaplavení rozsáhlých ploch,
- útok na místa s velkým množstvím hořlavých látek, vlivem kterých by došlo k znečištění životního prostředí,
- možnost i exploze, která způsobí lavinu nebo sesuv půdy či kamení do údolí,
- lze do této skupiny zařadit i útoky cílené na věznice, kdy uprchlí vězni mohou mít na svědomí destabilizaci situace ve státě,

- **únosy, braní rukojmí**

- únosy anonymních nebo určitých významných osob (kladení dalších požadavků na propuštění jiných teroristů nebo prezentace požadavků teroristů v médiích,
- zmocnění se celé budovy a kladení požadavků,

- **různé formy násilí na turistech**
  - útoky na turisty s cílem způsobit újmu především zemím, pro které je značným přínosem cestovní ruch,
- **dopisní bomby**
  - dopisní bomby (tuto metodu útoků využíval například americký atentátník Unabomber nebo rakouský Fuchs),
- **další**
  - útoky na umělecké památky v galeriích i jinde,
  - způsobení provozuschopnosti vozidel (např. cukr v palivových nádržích),
- **specifické cíle post materialistického a environmentálního teroru**
  - ničení restaurací (KFC, McDonald),
  - útoky na osoby nosící kožichy, na laboratoře, v nich provádějí pokus na zvířatech atd.,
  - zatloukání hřebíků do kmenů stromů, k zamezení těžbě dřevorubci [6].

1.3.2 Moderní metody terorismu

Moderní technologie, možnosti modelování pomocí počítačů a další vývoj vědy a techniky, tvoří základ pro urychlení v oblasti výzkumu a vývoje. Obzvláště co se týče genového inženýrství, biologických a genových mutací (tzv. klonování), ale i na poli chemie a chemického průmyslu, jsou vytvořeny mimořádné podmínky k tomu, že výsledky vědeckých experimentů mohou být zneužity pro teroristické cíle. Samostatnou otázkou je kontrola používání a transportu nebezpečných látek, spolu s kontrolou nebezpečných promyslových odpadů [6].

Tímto způsobem by se mohly ZHN (zbraně hromadného ničení) nebo jejich účinné elementy stát nástrojem vydírání, i když by pravděpodobně nedošlo k jejich přímému použití. Teroristé nebo i běžní zločinci kalkulují se zažitým strachem z použití ZHN a jsou přesvědčeni, že vlastnictvím takového nástroje lze přimět stát nebo jiného nepřítele k přijetí svých požadavků [6].

Do dnešní doby, se pro fenomén ZHN neustálilo jednotné pojmenování, avšak lze se setkat s celým spektrem názvosloví, jako je například nekonvenční terorismus, *ultraterorismus*, *hyperterorismus*, *superterorismus*, *WMD (Weapons of Mass Destruction)* terorismus nebo *ABC terorismus*. Mezi přední formy nekonvenčního terorismu spadá terorismus chemický, biologický, radiologický a jaderný [11].

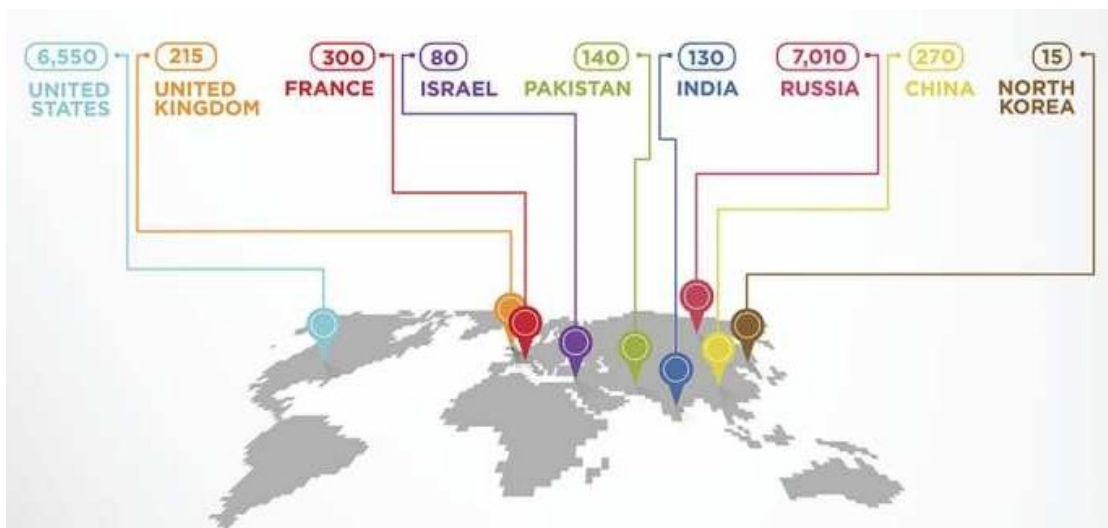
Chemický, biologický nebo kybernetický terorismus, je ve srovnání s konvenčním terorismem více viditelný. To skýtá (pro teroristu) řadu pro a proti. „Moderní“ způsob boje ho tak nezviditelní, i za předpokladu, že připraví o život více lidí a zničí více hodnot. Prozatím, se jeví pravděpodobnější, že většina teroristických organizací zůstane u vedení boje založeného na použití konvenčních nástrojů, které jsou hmatatelné, kterými lze zasáhnout určený cíl a ještě okamžitě přilákají pozornost médií [6].

Jaderný a radiologický terorismus

Hrozba nukleárního terorismu pro společnost je děsivou představou. Přímé ohrožení tímto typem terorismu podle tajných služeb v současnosti nehrozí, avšak potenciál zneužití jaderných zbraní vyloučen není [12].

Co se získání jaderného materiálu týče, lze ho zakoupit na černém trhu, odcizit z úložišť vyhořelého odpadu nebo z likvidačních raket [6]. Například organizace, jako Islámský stát by mohla získat zásoby plutonia nebo obohaceného uranu a použít na výrobu tzv. *špinavé bomby*. Některé zdroje uvádí, že se ve světě nachází tuny nezabezpečeného materiálu [12].

Jak je uvedeno na následující grafice (Obr. 1), světové státy s jadernými zbraněmi, mají celkem přibližně 15 000 jaderných hlavic: více než 90 procent patří Rusku a Spojeným státům.

Obr. 1 Počty jaderných hlavic v jednotlivých státech [55]. Upravil, Směšný 2018

Je třeba zmínit i fakt, že výbuch malé atomové bomby přibližně 40 km nad povrchem Země může vytvořit elektromagnetické záření, jež by mohlo zapříčinit zničení elektronických obvodů družic, pozemních zařízení a veškerou elektronickou síť určitého území. Řada států (desítky) již disponuje možnostmi vypuštění malých raket do výšky 40 km, mezi kterými jsou i „nepřátelé západu“. To skýtá i problém ochrany celé infrastruktury proti němu. Intenzita elektromagnetického záření je mimořádná, avšak působí jen krátce a to na úrovni dohledu atomového výbuchu. Takový jev by mohl zničit veškeré kovové soustavy, ať již se jedná o elektrické vedení, rádiové a televizní antény atd. I přesto, že elektromagnetické vlny jsou pro člověka neškodné, vliv všech větších ničivých akcí, jako jsou teroristické útoky, přírodní katastrofy, atd. na burzy, ceny ropy, zlata aj., je v současnosti, v době pokročilé globalizace vždy přítomen [6].

Více pravděpodobnou variantou útoku, než použití jaderné technologie se jeví možnost **radiologického terorismu**. Ten může nabýt několika podob. V **první řadě** se jedná o výrobu tzv. *špinavé bomby (dirty bomb)*, která spolu s použitím konvenční výbušniny (např. dynamitu) rozptýlí do prostoru radioaktivní materiál. **Další způsob** útoku radiologickým terorismem, je útok na *jaderná zařízení*, kterým by přímo k jaderné reakci nedošlo, ale vlivem kterého by došlo k uvolnění radioaktivních látek a kontaminaci okolního prostředí (např. výbuch pumy transportované na místo lodí nebo nákladním autem, sabotáž uvnitř objektu nebo náraz civilního letadla. **Třetí forma** provedení radiologického útoku obsahuje *jiné způsoby* realizace útoku pomocí radiologického materiálu (např. jejich rozšíření aerosolovým sprejem nebo jednoduše umístění předmětů vyzařující radiaci do blízkosti osob) [13].

Již byly zaznamenány případy o pokus realizace radiologického terorismu a do budoucna by se tato forma útoku jevila jako faktickou hrozbou. Tomu napomáhá skutečnost snazšího získání příslušných materiálů a zbraní, společně s nižšími náklady na výrobu a použití [13].

Bioterorismus

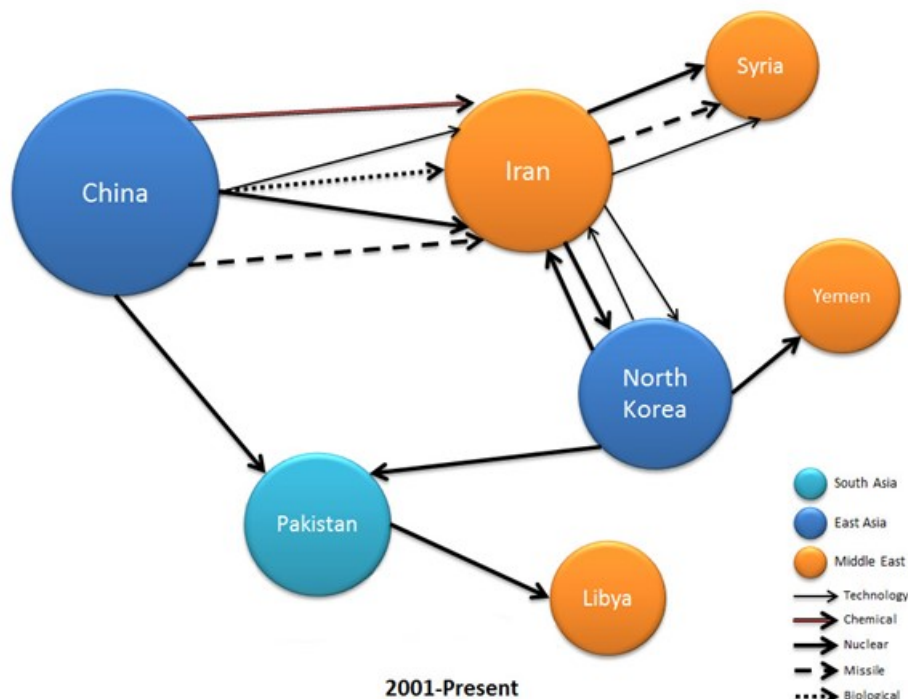
Dle definice bioterorismu se jedná o typ terorismu, který používá biologické zbraně jako nástroje k vyvolání nátlaku působícího vůči obyvatelstvu, zvířatům či rostlinám s úmyslem obyvatelstvo vydírat nebo zapříčinit onemocnění, popřípadě smrt [14].

Biologická zbraň (mnohdy označována jako „atomová zbraň chudých“) je pro teroristy i pro „zločinné státy“ levnější a „bezpečnější“. Stačí bakterie vypěstovat a nepozorovaně je někde rozptýlit [6]. Jako biozbraň mohou být zneužity mikroorganismy nebo jejich

toxické produkty. Pro takto zneužitelné mikroorganismy a toxiny se používá označení *B-agens*, přesněji řečeno *biologická agens* [14].

Dle Amerických úřadů, bylo v nedávné minulosti identifikováno přes 130 mezinárodních teroristických skupin hrožících případným použitím nekonvenčních zbraní, včetně zbraní biologických [14]. Zaznamenány jsou i kriminální případy, kdy prostředkem nákazy byla injekční stříkačka obsahující, dle pachatelů krev infikovanou virem *HIV*. Nelze ani vyloučit úmyslné zavlečení onemocnění, napadající zvířata: *slintavka*, *kulhavka*, *BSE*, atd. [6].

O hlavních zákonitostech šíření zbraní hromadného ničení mezi jednotlivými zeměmi od roku 2001 až do současnosti informuje grafika (Obr. 2).

Obr. 2 Hlavní zákonitosti šíření ZHN [56]. Upravil, Směšný 2018

Co se připravenosti na případný bioteroristický útok týče, znamená to připravenost na ojedinělé a epidemické výskyty vážných infekcí, zavlečení tropických infekčních onemocnění z epidemických lokalit, na nehody v mikrobiologických laboratořích nebo v laboratořích farmaceutického průmyslu. Nelze opomíjet ani extrémisticky radikálně nacionalisticky motivované skupiny. Z toho vyplývá potřeba speciálních zásahových týmů, kapacity

pro detekci a identifikaci jednotlivých *B-agens*, kapacity pro hospitalizaci, izolaci a léčbu pacientů atd. [14].

Chemický terorismus

Chemický terorismus lze chápat jako typ terorismu, který jako nástroj k realizaci útoku používá chemické látky, které ohrožují člověka na životě. Avšak ne vždy musí být terorismus pojímán způsobem, bezprostředního působení jedu na člověka. Objektem zájmu chemického teroristického útoku může být například potravinová základna (*agroterrorismus*), životní prostředí (*ekoterrorismus*) atd. [15].

Mezi látky, které jsou teroristy potenciálně zneužitelné lze zařadit:

- **nervově paralytické látky typu organofosfátů i karbamátů** – vyznačují se účinkem působícím na nervový systém, jehož funkci blokují. Jsou velmi účinné, co se počtu zasažených osob týče, a způsobují nepříjemný průběh otravy. V případě, že nedojde ke včasné kvalifikované lékařské pomoci, dochází ke smrti,
- **zpuchýřující látky, zejména yperity** – při kontaktu s kůží vytváří puchýře a rozsáhlé nekrotické změny ve tkáních, které zapříčiňují vznik hlubokých, otevřených a špatně se hojících ran,
- **kyanovodík a jeho deriváty** – kyanovodík při inhalaci je jedním z nejvíce toxických látek; v nacistických vyhlazovacích táborech má za následek nespočet lidských životů,
- **ricin** – po zasažení člověka tímto toxinem, nastává období několika hodin až dní bez příznaků, poté dochází k rozvoji akutního zánětu zažívacího traktu, doprovázené krvácením do trávicího systému, těžké dehydrataci organismu a šoku zapříčiněného rozvratem metabolismu vody a minerálů. Ke smrti dochází po třech až čtyřech dnech od prvních příznaků intoxikace,
- **botulotoxin** – botulotoxiny jsou nezvykle jedovaté látky, až 100 000 krát jedovatější než sarin. Klinický průběh intoxikace spočívá v bolestech hlavy, závratěmi a svalové ochablosti. Ke smrti dochází vlivem paralýzy dýchacího svalstva a srdečního svalu. Navzdory jeho vysoké toxicitě, uplatňuje se v moderní medicíně a především v kosmetice – odstraňování obličejových vrásek [15].

Pro případné útočníky je významný ne jeden fakt. Tím je přístupnost a nízká cena základních složek chemikálií, jednoduchost výroby a přenositelnost sloučenin i špatná detekce chemikálií. Tím dalším je značně nebezpečná a pro teroristy atraktivní tzv. *binární*

chemická munice. Otravná látka se zde nenachází, pouze výchozí součásti (tzv. *prekurzory*), které vytvoří vlastní otravnou látku až po transportu munice na cíl nebo po výbuchu konvenční rozbušky [6].

Mezi nejznámější teroristický útok, spáchaný za použití chemikálie, lze zařadit útok na tokijské metro v roce 1995. Desetičlenné komando sekty *Óm šinrikjó* za pomoci látky sarin připravilo o život 12 lidí, další tisíce lidí provázely různé zdravotní problémy. Tento útok se do historie zapsal, jako nejhorší útok v poválečné historii východoasijské velmoci [16].

Zvukové zbraně

Nebezpečí, které vychází z použití zbraní, založených na emitaci určitých zvukových vln, není moc probádanou oblastí. Jedná se o zvukové vlny, ze spektra ultra a infrazvuku. Tento druh vln může u člověka zapříčinit fyziologické komplikace (bušení srdce, rezonance tělních dutin a tělních tekutin) a mohou působit i na psychiku (mohou uvést člověka do apatie nebo naopak vyvolají panické reakce). Vlivem jejich použití může dojít i k usmrcení většího počtu osob [6].

1.3.3 Kybernetický terorismus

Informační technologie zaznamenaly za posledních několik desítek let značný pokrok ve vývoji a tento trend stále pokračuje. V minulosti, výpočetní technika představovala především nástroj administrativních aplikací, sloužících k optimalizaci úředních postupů. Časem se informační technika stala strategickým prostředkem průmyslu, administrativy a armády. V době před útoky na New York v roce 2001, byla kybernetická hrozba a s ní spojené bezpečnostní problémy diskutovány pouze v úzkých kruzích techniků a expertů. Od té doby kybernetický svět znamená vážnou zranitelnost pro stále více vzájemně provázaných společenství [17].

Jestliže existuje reálné riziko hrozby kyberterorismu, je potřeba i definice termínu **kybernetická bezpečnost** (*cyber security*). A co tedy kybernetická bezpečnost představuje? Jedná se o oblast výpočetní techniky, známá jako informační bezpečnost, aplikovaná jak u počítačů, tak i sítí. Smyslem informační bezpečnosti je ochrana informací a majetku před krádeží, korupcí, nebo přírodní katastrofou, avšak zároveň musí být zajištěna přístupnost a produktivita k informacím a majetku jeho potenciálními uživateli [18].

Pojem **bezpečnost informačních systémů** je definován, jako společné postupy a mechanismy, jejichž citlivé a cenné informace a služby jsou chráněny před zveřejněním, poškozením nebo kolapsem neoprávněnou činností nebo činnostní nedůvěryhodné osoby a neočekávané situace. Strategie a postupy informační bezpečnosti jsou mnohdy odlišné od většiny jiných výpočetních technologií, jelikož jejím hlavním cílem je odvrácení nežádoucímu chování počítačů [18].

Hrozba útoku na počítačovou síť je svými dopady srovnatelnou se zbraněmi hromadného ničení. Západní svět čím dál více spoléhá na počítačové sítě. To podporuje závislost a se závislostí vzniká zranitelnost. Za pomoci počítačového terminálu je teoreticky možné zabránit přístupu automatizovaným rozvodům vody, elektřiny, plynu i ropy. Hrozí i opačný případ, kdy lze otevřít přehrady a zaplavit přilehlé území. Zmatek lze jednoduše vyvolat i v letecké dopravě a v plně elektronizovaných finančních operacích. Hrozbou může být i pro vládní komunikační systémy i systémy vojenské, kde může dojít k jejich selhání. Dokonce v jednom případě, se během cvičení podařilo vybranému specialistovi pomocí počítače ovládnout několik moderních bitevních lodí [6].

V roce 2017 došlo k obřímu kybernetickému útoku, který zasáhl 200 tisíc počítačů ve 150ti zemích světa. Jednalo se o počítačový virus *WannaCry* (chce se ti brečet) patřící do skupiny tzv. *ransomware*, tedy škodlivého softwaru který znemožňuje přístup k počítači a pro zpětné odblokování požaduje platbu. Postiženy byly nemocnice, školy a univerzity v Asii a desítky tisíc počítačů v Evropě i USA. Jen v Británii byly útokem zasaženy a ochromeny počítače ve 48 nemocnicích [19].

Dle Evropské komise, v roce 2016 bylo denně zaznamenáno více než 4 000 útoků použitím *ransomware* a 80 % společností v Evropě má minimálně jednu zkušenost s kybernetickou bezpečnostní událostí. Hospodářský dopad počítačové trestné činnosti se za poslední čtyři roky zvýšil pětkrát [20].

Následující obrázek (Obr. 3) uvádí, dle Cisco Annual Security Report, odhad výdělku útoků realizovaných *ransomwarem* za rok 2016 [57].

Obr. 3 Výdělek z kybernetické trestné činnosti [57]. Upravil, Směšný 2018

Na kybernetickou bezpečnost v České republice od 1. srpna 2017 dohlíží NÚKIB (Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost). Vznikl na základě zákona číslo 205/2017 Sb., kterým došlo ke změně zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti). NÚKIB je ústředním správním orgánem, zabývající se kybernetickou bezpečností spolu s ochranou utajovaných informací v oblasti informačních a komunikačních systémů a kryptografické ochrany. Navíc pod jeho kompetenci spadá i problematika neveřejné služby v rámci družicového systému *Galileo* [21].

Podle *Evropské komise* je potřeba Evropský kontinent opatřit relevantními nástroji, aby byl schopen čelit kybernetickým útokům. Mezi ně patří návrh na vybudování Agentury Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost, jejímž cílem by měla být podpora členských států s ofenzívou proti kybernetickým útokům a taktéž i nový evropský systém certifikace, označující produkty a služby digitálního světa, které lze bezpečně využívat [20].

1.4 Současný stav v oblasti terorismu

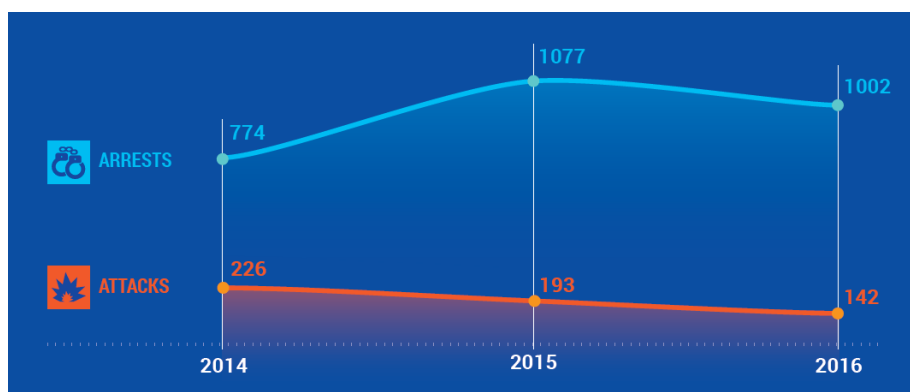
Otázkou hrozby terorismu pro Evropu ze strany militantních fundamentálních muslimů, se bezpečnostní složky zabývají minimálně 15 let. Není náhodou, že Evropská unie i Česká republika vnímá terorismus jako svoji hlavní bezpečnostní hrozbu. V Bezpečnostní strategii od roku 2011 je uveden terorismus jako primární hrozba, Evropská unie ji staví

mezi svých prvních pět [7]. Největší počet útoků (99), při nichž lze identifikovat teroristickou afilaci, byly prováděny etnickými nacionalisty a separatistickými extrémisty. Útoky provedené levicovými násilnými extrémisty se od roku 2014 zvyšují; v roce 2016 dosáhly celkem 27 útoků, z nichž většina (16) hlásila Itálie. Počet džihádistických teroristických útoků se snížil ze 17 v roce 2015 na 13 v roce 2016, z nichž 6 bylo spojeno s tzv. *Islámským státem (IS)*. Celkový počet útoků a jednotlivé státy, ve kterých došlo k teroristickým útokům, jsou uvedeny na grafikách níže (Graf 1 a obr. 4) [52].

V současnosti se svět potýká s formou teroru, která spočívá především v sebeobětování životů teroristů s cílem dosažení co největšího hromadného ničivého efektu. Od té tradiční formy se liší především tím, že její základy nejsou stavěny na jasně určených politických cílech, ale společným znakem je extrémní pojmání určité náboženské víry a přesvědčení o vlastní vyvolenosti k poslání svět očistit, jak uvádí J. Šedivý v knize *Terorismus: pokus o porozumění*. I on zaznamenává více sebevražedných akcí, které útoky činí jednodušší na organizaci nebo plánování a snižují finanční náklady. Šance na dopadení aktérů útoků se snižují, s čehož vyplývá vyšší bezpečnost skupiny, ze které pochází [4].

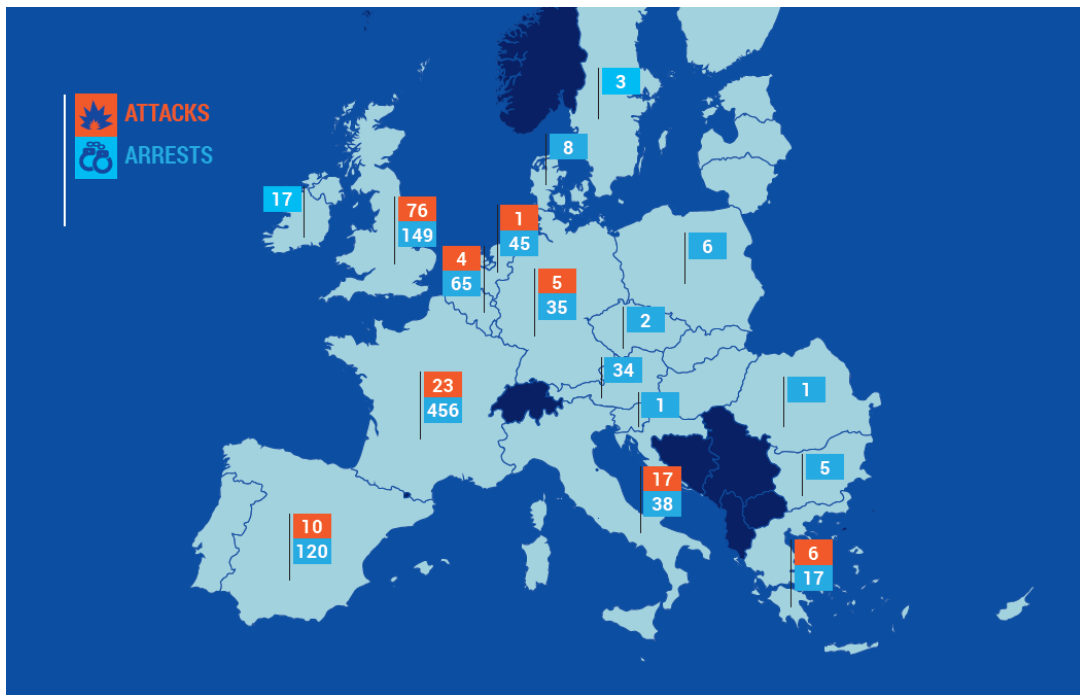
Následující graf reprezentuje trend neúspěšných, zmařených nebo dokončených útoků (dolní křivka) a počet zatčení podezřelých (horní křivka) v EU v letech 2014 až 2016.

Graf 1 Počet útoků a zatčených v EU [52]. Upravil, Směšný 2018

Mapa EU na obrázku (Obr. 4), detailněji popisuje počty všech útoků a zatčených v jednotlivých státech a počet neúspěšných, zmařených nebo dokončených útoků (oranžově) a počet zatčení podezřelých (modře) v EU v letech 2014 až 2016.

Obr. 4 Počet útoků a zatčených v EU v roce 2016 [52]. Upravil, Směšný 2018

Teroristické akce, jež se odehrály v posledních letech tak poukazují na nutnost aktivnější spolupráce celého mezinárodního společenství v boji s tímto fenoménem. Regionální nebo národní reakce vůči globálním teroristickým sítím je nedostatečná. Klíčovou otázkou se tak stává celosvětová spolupráce, především při pokusu o eliminaci teroristických hrozeb ještě před hranicemi EU [2].

Za obecné ohrožení lze považovat útok na kritické infrastruktury země nebo výhledově zneužití chemických, biologických, radioaktivních látek, jaderných materiálů a výbušnin teroristy. Stejně tak je potřeba věnovat pozornost i prostoru, který terorismu umožňují moderní informační a komunikační technologie. Obliba zneužití moderních technologií radikálními subjekty vzrůstá, jelikož zde platí pravidlo „za málo peněz a s minimálním rizikem způsobení značné škody“ [2].

Současný západní svět, je zahlcován množstvím zpráv, jež informují o útocích, které jsou realizovány nákladními vozidly vjedoucích do davu lidí a to bez jakéhokoli varování, nebo jedinec útočící mačetou na osoby kolem sebe, atp. Nejenom v těchto případech lze mluvit o problematice tzv. měkkých cílů a stále aktuálnějšímu fenoménu tzv. „osamělých vlků“. Především z důvodu aktuálnosti, cílení útoků a způsobem provádění těchto akcí, jsou tato témata separátně rozebrána v další části práce.

1.4.1 Měkké cíle terčem teroristických útoků

Bezpečnostní situace se z hlediska teroristické aktivity a extremismu v Evropě zhoršuje a zvyšuje se i terorismu podobných, ne však ideologicky inspirovaných, násilných činů, směřovaných stejně jako ty teroristické právě s úmyslem zranit náhodně zúčastněné osoby [8].

V 90. letech 20. stol., došlo k několika útokům, například útok na Světové obchodní centrum v roce 1993, zničení budovy federálního úřadu v Oklahoma city z roku 1995 nebo snaha zabít otravným plynem cestující metra v Tokiu v témže roce [4]. Zlomovým bodem a potvrzením nového typu terorismu, lze jednoznačně považovat útok na newyorské Světové obchodní centrum v roce 2001. Došlo k útoku, který svým charakterem zabít co největší počet lidí odkryl faktickou zranitelnost měkkých cílů. V té době nepředstavitelná událost, zasáhla nejenom Spojené státy, ale celý svět. Tímto činem se měkké cíle zapsaly do podvědomí všech lidí na Zemi [9].

Co tedy měkké cíle představují? I přesto, že přesné znění termínu měkké cíle (*soft targets*) není nikde jasně vymezeno, obecně je toto označení chápáno jako místo s vysokým počtem osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným činům, typicky teroristických útoků [8]. Jaká místa tedy lze označit za měkké cíle? Jedná se především o nákupní centra, židovské objekty, symbolické mezinárodní objekty spojované s USA a Izraelem, dopravní uzly atd. [7]. Zde je odlišnost měkkých cílů od tzv. *hard targets*, tedy tvrdých cílů, kterými jsou naopak dobře zabezpečené a střežené objekty útoků (např. vojenské objekty, určité státní objekty, objekty dalších bezpečnostních složek, ale i některé dobře zabezpečené nebo hlídané nestátní nebo komerční objekty) [8].

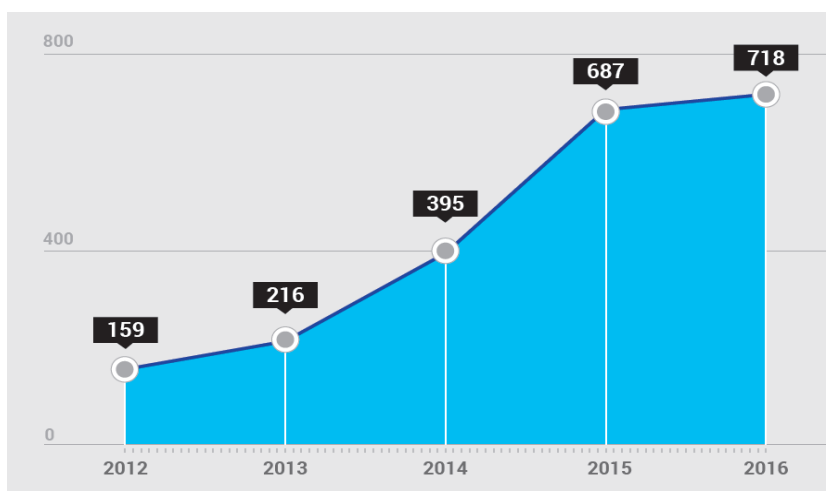
Taktéž útoky nedávné doby ve Francii, Belgii, Německu, Španělsku nebo Británii podporují fakt, že cílení útoků je stále více směřováno na měkké cíle [10]. Tento způsob provádění útoků překračuje rámec běžných možností napadených subjektů ve smyslu zabezpečení a obrany proti útokům na úrovni běžné kriminality. Následky takových akcí mívají fatální důsledky. Dopady těchto útoků mnohdy dopadají na širší oblast nebo si žádají koordinaci při nastavování protiopatření [8].

Co může po takových útocích západní svět očekávat? Především ve spojitosti se vznikem Islámského státu, bude nadále vzrůstat motivace jednotlivců přidat se k organizaci islamistů. Jejich operativní schopnosti jsou vzhledem k použití *low-tech* (technicky jednoduše proveditelný útok) velmi vysoké [7].

Otázka boje s terorismem představuje pro Evropskou unii vysokou prioritu. Po tragických událostech, které se v EU odehrály v posledních letech, dochází k posilování unijní politiky skrze legislativní i jiná opatření. Bylo například zřízeno Evropské centrum boje proti terorismu v rámci Europolu, jednotky pro potírání závadného obsahu na internetu EU IRU (Europol Internet Referral Unit One Year On), přijetí směrnice o jmenné evidenci cestujících (PNR), směrnice o terorismu, atd. Pravidelně jsou protiteroristickým koordinátorem EU poskytovány informace ohledně stavu v oblasti terorismu, a taktéž o fenoménu zahraničních bojovníků. Následně jsou Evropskou komisí vydávány pravidelné zprávy o postupu na cestě k efektivní a fakticky bezpečnostní unii, jejímž předmětem je vedle boje proti organizované trestné činnosti právě boj proti terorismu [25].

Počet podezřelých zatčených pro náboženské účely inspirovaný / džihádistický terorismus mezi léty 2012 až 2016 znázorňuje graf (Graf 2).

Graf 2 Počet podezřelých zatčených [52]. Upravil, Směšný 2018

Na nadcházející grafice (Obr. 5) jsou znázorněny počty zatčených podezřelých pro nábožensky inspirovaný/džihádistický terorismus v členských státech EU v roce 2016.

Většinou se jedná o jedince na okraji společnosti, v bezvýhodné situaci, perspektivy, naděje na lepší život. Nelze ale ani vyloučit dobře maskovaného fanatika z majetné rodiny a prestižní školy. Obecně lze říci, že útočníkem může být kdokoli, v podstatě stačí nůž a internet. Sedmdesáti procentům případů lidí, podléhajících propagandě radikálního islámu, lze přisoudit internetovým serverům s džihádistickou ideologií. Internetovým stránkám s jasnými návody, kam zaútočit, jak provést samotný útok, s výzvami typu „Nečekej na výcvik a rovnou proti nepřátelům jednej“, „Každý muslim má povinnost podporovat své bratry v boji“, atp. [22].

Strategie osamělých vlků již zaznamenala hrůzu nahánějících úspěchů. Lze uvést například střelbu v židovském muzeu v Bruselu v květnu 2014, útok u parlamentu v Ottawě v říjnu 2014, střelbu v Kodani v únoru 2015, střelbu na policisty v Magnanville u Paříže v červnu 2016 či masakr v nočním klubu v Orlandu [24].

Problematika ochrany či obrany proti teroristickým útokům páchaných jedinci je složitou otázkou. Takový útočník v podstatě nezanechává žádné stopy. Své úmysly nesděluje svým blízkým, kamarádům ani přátelům. Možnost preventivního zásahu se tím pádem v podstatě vylučuje. K případnému zmaření útoku by mohlo dojít v případě, že „osamělý vlk“ udělá nějakou chybu. Ta může spočívat již pouze v tom případě, že někomu něco sdělí, něco naznačí nebo jeho vystupování a jednání vyvolají pozornost. Pomocí může být i laická veřejnost. Lidé si mohou všimnout podezřelého chování a případný útočník může být odhalen ještě ve fázi před realizací svého útoku [22].

Samozřejmě pozadu nezůstávají i kompetentní orgány, které se zabývají obranou proti terorismu. V roce 2005, přijala Rada Evropské unie strategii pro boj proti terorismu, jejímž cílem je boj s terorismem na globální úrovni a zvýšení úrovně bezpečnosti Evropy. Taktéž vznikly postupy v boji proti praní peněz a financování terorismu, aj. [26].

Podle Jana Eichlera, v boji proti terorismu je potřeba působit na základnu terorismu v rovině:

- ideové – je potřeba teroristy přesvědčit, že terorismus není řešením jejich problémů,
- ekonomické – je třeba překonávat chudobu v islámském světě,
- politické – je nutné měnit politickou situaci v islamistických zemích [61].

Podrobnější informace týkající se strategických dokumentů zaměřených na boj s terorismem jsou podány v další kapitole práce.

Dílčí závěr

Téměř před dvaceti lety došlo k událostem, které zásadním způsobem změnily svět, kdy terorismus dosáhl nezvyklé úrovně. Dopady akcí, jež se odehrály v roce 2001 v New Yorku, zásadním způsobem změnily pohled lidské společnosti na otázku týkající se bezpečnosti, ať již na úrovni státní, mezinárodní či globální. Svět se stal méně bezpečným místem a útoky od té doby hrozí de facto kdekoliv a obětí může být kdokoliv, jelikož společným znakem dnešní podoby terorismu, je co největší počet lidských obětí na civilním obyvatelstvu, při vynaložení co nejméně sil při plánování a realizaci útoku. To koresponduje se skutečností, že většina dnešních teroristických útoků je realizována bombou a jsou cíleny na místa s velkou koncentrací osob, aniž by disponovali jakoukoli možností se bránit. Taková místa či objekty jsou označována za měkké cíle.

Dalším fenoménem dnešní doby, jsou útoky páchané jednotlivci, mnohdy bez napojení na jakoukoli skupinu či organizaci. Jsou známí pod označením „osamělí vlci“ a jejich aktivitu lze zaznamenat v poslední době především útočením nákladními auty vjedoucích do davu nic netušících lidí. Zde nastává identická situace jako u měkkých cílů, kdy k útoku dnes již může dojít takřka na jakémkoli místě a útočníkem může být kdokoliv. Pocit bezpečí se začíná transformovat spíše v pocit nebezpečí a ohrožení.

Mezi další hrozby teroristickým útokem lze zařadit použití zbraní hromadného ničení, avšak stále tento nástroj zaujímá pozici spíše nástroje vyhrožování, ovšem nelze vyloučit jeho potenciální použití v budoucnu. Reálnější hrozbou je hrozba kyberterorismu, s jejímiž účinky svět již má zkušenosti. Tímto způsobem lze například odstavit určitou oblast od přísunu elektrické energie, zapříčinit zaplavení jistého území otevřením vodních nádrží použitím počítače na dálku, atp. A co dalšího může představovat hrozbu? V rukou teroristů mohou hrozbu představovat bezpilotní letouny, na které by bylo možné upevnit například bombu a dopravit ji na určené místo, aniž by teroristé byli přímo ohroženi na životě, navíc takový způsob boje jim může zaručit vysokou míru anonymity.

Tato kapitola si kladla za cíl seznámit čtenáře s problematikou terorismu, především ve smyslu podání informací o typologii terorismu, metodách klasických a moderních a samostatnou kapitolu tvořilo podání informací o kybernetickém terorismu. Stěžejní částí první kapitoly bylo pojednání o současném stavu v oblasti terorismu.

2 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY V OBLASTI TERORISMU

Terorismus zůstává jedním ze zásadních bezpečnostních problémů současné doby. Boj proti němu je potřeba chápat globálně. V moderním světě jsou veškeré oblasti života vzájemně velmi těsně propojeny. Opatření pro boj s terorismem je třeba vnímat, jako vzájemně propojený soubor postupů, jež jsou věnovány významným aspektům dané problematiky. Současně je ale nutné, aby boj proti terorismu nebyl pojímán způsobem, aby ve spojitosti s ním nedocházelo k neoprávněnému nebo neadekvátnímu omezení základních práv a svobod občanů [27].

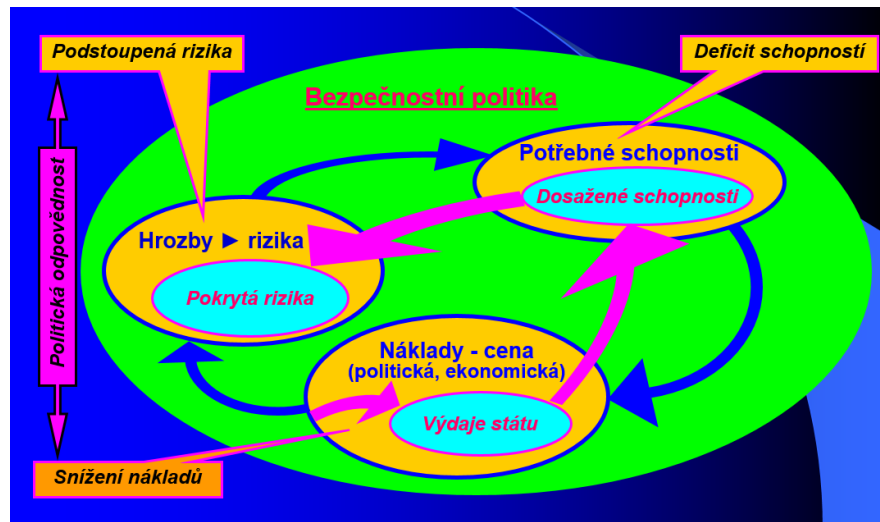
Cílem této kapitoly je analýza strategických dokumentů, které jsou zaměřeny na ochranu, obranu a boj proti hrozbám vojenského původu. Její struktura je tvořena dvěma podkapitolami, členěnými na Českou republiku a mezinárodní prostředí.

V České republice jsou rozebírány Bezpečnostní strategie 2015, Obranná strategie 2017 a Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013.

V mezinárodních dokumentech se práce zabývá Strategií Evropské Unie pro boj proti terorismu 2005, Národní bezpečnostní strategií Polské republiky 2014 a Národní bezpečnostní strategií USA pro boj proti terorismu 2017.

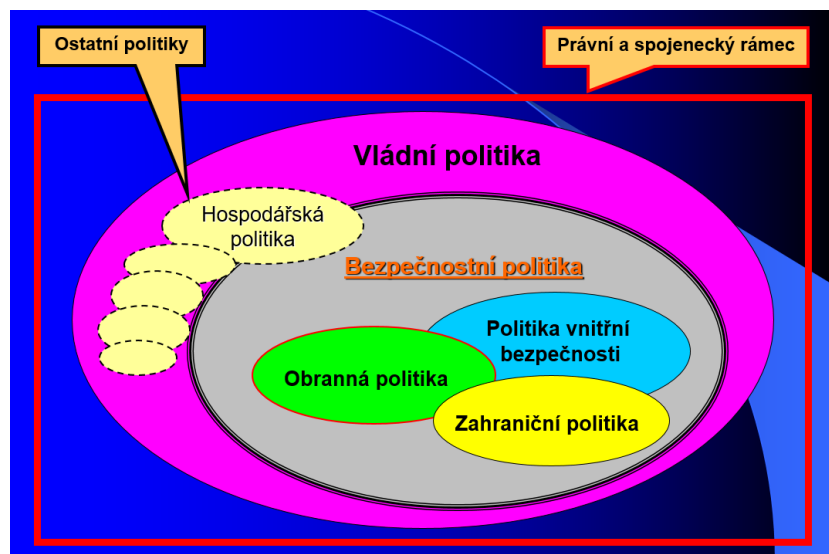
Bezpečnostní politika - je jedním z hlavních pojmů bezpečnostní terminologie.

Jedná se o politickou koncepci a souhrn státních opatření k zabezpečení vnitřní a vnější bezpečnosti státu. Z hlediska obsahu, jak je znázorněno na obrázku (Obr. 6), zahrnuje ochranu státu před napadením zvenčí, ochranu bezpečnosti občanů spolu s jejich právy, majetku a ochranu státního zřízení a právního uspořádání. Stanovení zásad bezpečnostní politiky je věcí zákonodárných orgánů státní moci, její realizace spadá do kompetence vlády, především ministerstva vnitra, obrany a spravedlnosti [28].

Obr. 6 Předmět bezpečnostní politiky [29]. Upravil, Směšný 2018

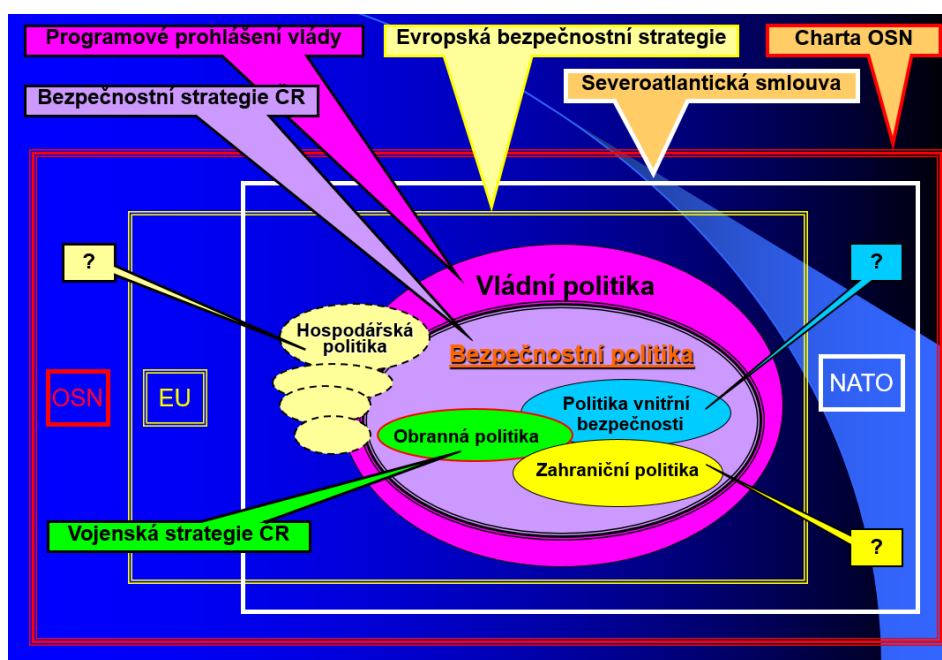
Bezpečnostní politika je vrcholným typem strategie, spojující zahraniční a vnitřní politiku i obranu státu, jak je uvedeno na obrázku (Obr. 7). Skrze ni stát organizuje veškeré síly, které má k dispozici na celosvětové úrovni. Jejím obsahem jsou politické, diplomatické, technologické, ekonomické, ekologické, kulturní a morální faktory a aspekty, které musí být co nejlépe spojovány. Bezpečnostní politika tím pádem není věcí vojáků, ale státníků, politiků. Vlastní použití ozbrojených sil je tématem obranné či vojenské politiky a vojenské strategie [28].

Obr. 7 Místo a obsah bezpečnostní politiky [29]. Upravil, Směšný 2018

Bezpečnostní politika České republiky vychází z definice národních zájmů, z analýzy bezpečnostního prostředí a svých morálních a právních závazků a jejím cílem je příprava státu a občanů vzdorovat bezpečnostním hrozbám a rizikům. Jejím obsahem je prostředí vnitřní bezpečnosti (vnitro, justice aj.) a prostředí vnější bezpečnosti (zahraniční věci, obrana). V našem prostředí je na nižších úrovních bezpečnostní politika rozpracována do specializovanější obranné politiky, eventuálně vojenské politiky, jak je znázorněno na obrázku č. 8. Tato trojice bezpečnostní politika – obranná politika – vojenská politika se taktéž překrývá svým obsahem i nominálně strategických dokumentů [28].

Obr. 8 Bezpečnostní politiky - strategické dokumenty [29].

Upravil, Směšný 2018

Principy a hlavní znaky své bezpečnostní politiky definovala Česká republika v dokumentech Bezpečnostní strategie České republiky (1999, 2001) a zanesla do Ústavy České republiky (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky, Ústavní zákon č. 300/2000 Sb.) a ve svém právním řádu (Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky aj.) [28].

Ačkoliv samostatná schopnost České republiky má vliv na vývoj v bezpečnostním prostředí pozitivním směrem, je vůči její geografické poloze, mezinárodnímu postavení, hospodářské a vojenské síle jen v omezené míře, je potřeba, aby byla naše země připravena i na

možnost krajního a kritického ohrožení svých národních zájmů, kdy nevojenské prostředky (diplomacie, ekonomické nástroje apod.) na jejich obhajobu budou nedostačené. Z toho důvodu je potřeba budovat takové ozbrojené síly, které budou schopny zdroj eventuálního nebezpečí odstranit nebo nebezpečí odvrátit. Současně se Česká republika musí snažit posilovat své mezinárodní postavení, vytvářet a utužovat spojenecké vazby a zainteresovat spojence a partnery na své bezpečnosti [28].

2.1 Dokumenty České republiky

Vlivem pokračující globalizace světa, dochází k překrývání diferencí mezi vnitřní a vnější bezpečností. Jedním z neopomenutelných následků začlenění České republiky do Severoatlantické aliance a Evropské unie bylo sdílení bezpečnostních rizik. Tím se změnil tradiční model úvah o naší bezpečnosti. Členění vnitřních hrozeb a rizik zůstává zachováno, avšak jevy, jako jsou organizovaný zločin, migrace či terorismus, které závisí především na vývoji v zahraničí, se promítají i do oblasti vnitřní bezpečnosti [31].

2.1.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2015

Bezpečnostní strategie České republiky navazuje ve svých řešeních a v rámci bezpečnostních zájmů na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003 a dále aktualizuje Bezpečnostní strategii ČR z roku 2011. Akceptuje a charakterizuje transformaci bezpečnostního prostředí spolu s klíčovými hrozbami v euroatlantickém prostoru. Jejím záměrem je zabezpečit systémovou a koordinovanou oblast prosazování bezpečnostních zájmů ČR, přispět k účinnému využívání dílčích multilaterálních, bilaterálních i národních nástrojů a poskytnout vodítko pro adekvátní alokaci zdrojů pro potřeby bezpečnostní a obranné politiky.

Bezpečnostní strategie ČR reprezentuje přístupy, nástroje a opatření k zajištění bezpečnosti, obrany a ochrany občanů a státu. Vzhledem k charakteru bezpečnostních výzev dneška, již není možné strukturu bezpečnostní politiky dělit dle jednotlivých bezpečnostních zájmů. Institucionální a konkrétní provázání a koordinace nástrojů jsou nutné pro lepší zajištění bezpečnosti ČR.

Bezpečnostní strategie ČR reprezentuje základní hodnoty, zájmy, stanoviska, ambice a nástroje ČR v otázce zjišťování své bezpečnosti:

- „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ stanovují zásady, na nichž se bezpečnostní politika ČR zakládá.
- „Bezpečnostní zájmy ČR“ vymezuje životní, strategické a další důležité zájmy ČR.

- „Bezpečnostní prostředí“ označuje nejvýznamnější trendy, faktory a určité hrozby v bezpečnostním prostředí, kde ČR chrání a prosazuje své zájmy.
- „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ definuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a vymezuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování, spolu se stručným popisem bezpečnostního systému ČR [32].

Životním zájmem je zachováno zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR a zachování veškerých prvků demokratického právního státu, včetně garance a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel [33].

Strategickými zájmy jsou například bezpečnost a stabilita, zejména v euroatlantickém prostoru, předcházení a zvládnutí místních a regionálních konfliktů a snižování jejich důsledků, udržení globální stabilizační role a zvýšení účinnosti OSN, podněcování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU a udržení funkční a spolehlivé transatlantické vazby, zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, **zajištění kybernetické bezpečnosti** a obrany ČR, atd. Uskutečňování strategických zájmů slouží k ochraně životních zájmů. Současně slouží k zajištění společenského vývoje a prosperity ČR [33].

Cílem prosazování dalších důležitých zájmů je přispět k zabezpečení životních a strategických zájmů a zesilovat rezistenci společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Dalšími významnými zájmy především lze zařadit: **snižování kriminality** s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí, posilování zpravodajské ochrany a obrany ČR, utváření předpokladů pro tolerantní občanskou společnost, **potlačování extremismu** a jeho původu, zvyšování efektivity a profesionality státních institucí, atd. [33].

Problematika měkkých cílů, přesněji řečeno jejich zabezpečení, je otázka, které Bezpečnostní strategie nevěnuje pozornost [62].

2.1.2 Obranná strategie České republiky 2017

Účelem obranné strategie je definování vztahu vlády České republiky k zajišťování obrany České republiky. Stanovuje způsob dosahování primárních úkolů ozbrojených sil České republiky a reprezentuje základní zadání pro pokračující proces plánování.

Vzniká z platných právních předpisů pro zajišťování obrany, především z Ústavy České republiky, mezinárodních smluv a souvisejících zákonů. Navazuje na Bezpečnostní strategii České republiky a zohledňuje Strategickou koncepci NATO, Globální strategii EU a další související dokumenty národní, mezinárodní a spojenecké.

Obrana České republiky je postavena na odpovědném přístupu vlády a dalších orgánů veřejné správy k zajištění systému obrany státu, mimo to na vytváření k tomu potřebných obranných schopností v oblasti kolektivní obrany NATO a na zapojení občanů do obranných činností v případě vážného ohrožení státu.

Obranná strategie České republiky vymezuje tři hlavní oblasti zájmu:

- zodpovědný přístup státu k obraně České republiky a spojeneckým závazkům,
- akceschopné ozbrojené síly,
- občanská povinnost k obraně státu.

První oblast uvádí, že Česká republika zajišťuje kapacity pro přijetí a podporu spojeneckých sil na vlastním území. Plánovaná opatření jsou periodicky verifikována během cvičení orgánů krizového řízení v rámci státu i na úrovni mezistátní.

Primárním předpokladem pro účinné zajištění obrany státu je existence dlouhodobě stabilního a dostatečného zdrojového rámce. Vláda ČR, s vědomím zhoršené bezpečnostní situace, zahájila navyšování zdrojů na zajišťování obrany. Dále zabezpečí postupné navyšování obranného rozpočtu, aby v roce 2020 bylo dosaženo úrovně 1,4% HDP.

Vláda ČR bude pokračovat v **zabezpečování infrastruktury** nutné k obraně státu, dostatečných zásob materiálu pro potřeby obrany a mobilizační rozvinutí ozbrojených sil spolu s využitím hospodářských opatření pro krizové stavy a tvorby a použití státních hmotných rezerv.

Vláda České republiky bude důsledně dbát na efektivitu vynakládaných prostředků pro zabezpečení obranyschopnosti ČR. K zajištění stability doplňování vojenských pracovníků a zajištění adekvátní zálohy bude vláda ČR podporovat cílevědomě vedenou a účelnou spolupráci s právníckými i fyzickými osobami spolu se školami a vzdělávacími instituty. Vláda ČR bude systematicky předcházet riziku zdrojové, organizační a personální destabilizace systému zajišťování obrany státu.

Česká republika podporuje rozvoj bilaterální a multilaterální spolupráce v rámci obrany především se sousedícími státy a v oblasti regionálních formátů a aktivně k této snaze

přispívá. Regionální obranná spolupráce je založena na dvou hlavních bodech: spolupráce se Spolkovou republikou Německo (SRN) a rozvoji obranné spolupráce v rámci Visegrádské skupiny.

Druhá oblast udává, že cílem České republiky je disponovat ozbrojenými silami naplněnými motivovanými, vycvičenými, všestranně připravenými a patřičně vybavenými pracovníky. Na přípravu pracovníků budou vymezeny patřičné zdroje tak, aby byli vycvičeni a jejich vojenské umění dosahovalo patřičné úrovně.

Taktéž Česká republika bude realizovat kroky k tomu, aby byly ozbrojené síly patřičně vybaveny moderní výzbrojí, výstrojí a dalším materiálem.

Pro dlouhodobě naplňování požadované úrovně politicko-vojenských ambic je nutné vytvořit odpovídající strukturu, schopnosti a kapacity ozbrojených složek ČR k zajištění těchto úkolů. Dle hodnocení bezpečnostních hrozeb je třeba v dlouhodobém horizontu počítat s výstavbou nových jednotek a útvarů ke zvýšení především bojových schopností u pozemních sil a zvýšit tak počet u AČR o dalších 5 000 osob.

Česká republika vlastními prostředky i v kooperaci se spojenci aktivně zvyšuje své schopnosti v oblasti **kybernetické bezpečnosti** a obrany.

Třetí oblast uvádí, že obrana státu je povinností každého občana a stejně tak i morálním závazkem. Vláda podněcuje vědomí o osobní odpovědnosti občanů za obranou státu.

Příprava občanů k obraně státu vyžaduje na základě prolínání vnitřních a vnějších bezpečnostních hrozeb kombinaci vojenských a civilních přístupů. Vzhledem k tomu jsou vytvářena a sjednocována opatření a nástroje krizového plánování i metody a postupy přípravy.

K doplnění osob bude modifikován systém vytváření a použití záloh na principu branné povinnosti občanů ČR, k doplnění materiálu a majetku bude vytvořen systém zásob a dodávek z civilního sektoru. Míra, obsah a časový plán opatření k přípravě a realizaci mobilizace budou adekvátní vývoji bezpečnostní situaci [34].

2.1.3 Strategie České republiky pro boj proti terorismu 2013

Strategie České republiky pro boj proti terorismu je ústředním, veřejně přístupným dokumentem, který sumarizuje již realizovaná a připravovaná ustanovení, jejichž cílem je zachovávat a **zvyšovat připravenost** země na potenciální **teroristický čin** realizovaný vůči jejím zájmům v národním i mezinárodním měřítku [36].

Dokument vychází ze „Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012“ a opírá se o východiska „Bezpečnostní strategie České republiky“. Na obecné úrovni, dokument stejně tak odráží zájmy a cíle vnitřní bezpečnosti Evropské unie.

Dokument je zaměřen na pět hlavních oblastí:

- kooperace zainteresovaných subjektů, v boji proti terorismu,
- ochrana obyvatelstva a jiných případných cílů,
- bezpečnostní výzkum a komunikace s veřejností,
- předcházení radikalizaci a náboru do teroristických skupin,
- legislativa problematiky boje proti terorismu.

V **první oblasti** je uvedeno, že snaha bezpečnostních složek v celém procesu zaujímá především funkci preventivní. Jejím záměrem je **odhalení** potenciální **teroristické činnosti** již v prvopočátku. Kooperace zpravodajských a policejních složek je přitom klíčová. Obě složky se navzájem doplňují a spolupracují. Zpravodajské služby zastávají roli během potencionálních příprav teroristických útoků, policejní složky naproti tomu disponují výkonnými kompetencemi (např. pro zahájení trestního řízení a stíhání). Obě složky stejně tak i kooperují během sledování určitých pachatelů (podezřelých osob).

Důležitým orgánem na poli výměny informací v oblasti boje **proti terorismu**, je Společná zpravodajská skupina. Jedná se o stálý pracovní orgán Výboru pro zpravodajskou aktivitu; je jedním z výborů Bezpečnostní rady státu. Jeho členy jsou zástupci Úřadu vlády, zpravodajských služeb ČR, Ministerstva vnitra, Policie ČR a Ministerstva zahraničních věcí.

Koordinaci činnosti zpravodajských služeb ČR během zpracovávání informací důležitých pro bezpečnost ČR se zaměřením na boj proti terorismu upravuje usnesení č. 1060 ze dne 13. září 2006, jež zavazuje ostatní zpravodajské služby jako Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství, poskytovat Bezpečnostní informační službě své informace a součinnost během jejich zpracování.

Významným posunem ze strany Policie ČR bylo zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus (NKBT), který zahájil činnost 30. března 2009 při Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR. Na základě NKBT dochází k těsné kooperaci a výměně operativních a zpravodajských informací mezi Policií a zpravodajskými službami ČR, zabývající se problematikou terorismu.

Jeho předností je **účinná, koordinovaná a včasná analýza dat a informací o terorismu a extremismu** uvnitř policie, i možnost občanů ČR obrátit se s případnými podněty přímo na určitý útvar.

Druhá oblast říká, že významnou platformou připravenou na odstraňování následků případných teroristických útoků je integrovaný záchranný systém (IZS).

Základním dokumentem, který popisuje dosavadní stav a navrhuje řešení v oblasti ochrany obyvatelstva v ČR je „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“. Jednotlivé úkoly a opatření, kterých je potřeba dosáhnout i ve spojitosti s **bojem proti terorismu**, rozpracovává „Harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“ této koncepce. Další dokument zaměřený na snížení zdravotních následků během mimořádných událostech velkého rozsahu na území ČR, především v případě radiačního, chemického nebo biologického ohrožení, je „Koncepce krizové připravenosti zdravotnictví České republiky“. Významnou platformou, připravenou na **odstraňování následků případných teroristických útoků**, stejně tak i přírodních katastrof nebo průmyslových havárií, je integrovaný záchranný systém.

Otázka **ochrany kritické infrastruktury** je řešena Výborem pro civilní nouzové plánované (viz dokumenty „Komplexní strategie České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury“ a „Národní program ochrany kritické infrastruktury“).

Česká republika, stejně jako další státy světa, se zabývá otázkou **prevence teroristických útoků na místech s vysokou koncentrací osob**, jako jsou nákupní centra, sportovní utkání, významné dopravní uzly, atp. Stejně tak, jako u prvků kritické infrastruktury, účinné kroky v této oblasti nelze realizovat bez úzké spolupráce s řadou soukromých subjektů.

Pro účinné krizové řízení je dnes nezbytnou podmínkou používání geografického informačního systému (GIS) a v souvislosti s řešením následků teroristických činů je klíčová připravenost pracovníků, jejímž úkolem je identifikace obětí – tzv. Disaster Victim Identification (DVI).

Pozornost se ubírá i na oblast dopravy, tedy ochrana civilního letectví, městská a příměstská doprava a zvyšování bezpečnosti osob, majetku a životního prostředí **během přepravy nebezpečných věcí**, s důrazem na **ohrožení terorismem** je potřeba postupně rozvíjet.

V této spojitosti Ministerstvo dopravy provozuje Informační systém pro preventivní a záchranná opatření v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí DOK, jehož primárním účelem je podpora vytypovaných činností v oblasti krizových situací v dopravě.

Klíčovým opatřením je však stále pečlivá kontrola (a postihy) plnění závazných pravidel stanovených v mezinárodních dohodách ADR a RID, jež definují přepravu nebezpečných látek po silničních komunikacích, případně nebezpečných věcí po železnici.

Třetí oblasti uvádí, že problematika **boje proti terorismu** je začleněna do dvou programů: „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 – 2015 a Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 – 2015, což umožňuje provádět od r. 2010 výzkumné projekty v této oblasti.

Otázka boje proti terorismu je taktéž součástí nových „Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“.

S oblastí výzkumu těsně souvisí oblast vzdělávání a informování zainteresovaných expertů a odpovědných pracovníků, kteří se mohou dostat do situace, **související s teroristickou činností**. Z toho důvodu je potřeba:

- pokračovat ve vzdělávacím programu, jenž se věnuje tématu rizik, spojených především s terorismem, cílený na střední a vyšší policejní management,
- vzdělávat příslušníky a pracovníky všech složek IZS
- realizovat školení pro soudce a státní zástupce
- provádět školení pro policisty v kooperaci s Národním kontaktním bodem pro terorismus.

Nezbytnou součástí protiteroristické agendy v ČR je stejně tak zajištění včasného, odborného a koordinovaného informování veřejnosti v situaci vzniku mimořádné události.

Otázku informování veřejnosti o patřičném chování v případě narušení zákonnosti velkého rozsahu je nutné nadále trvale veřejně překládat při všech příhodných příležitostech (veletrhy, výstavy, workshopy, školené atd.). Trvale je potřeba provádět publikační činnost.

Téma ochrany člověka za mimořádných událostí a poskytování první pomoci byla podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) od roku 2004 postupně zasazena do vzdělávacích programů mateřských, základních a středních škol.

Trvalou prioritou činnosti bezpečnostních složek v rámci ČR musí zůstat otázka informování veřejnosti o patřičném chování v situaci konfrontace s jednotlivými formami ohrožení.

Studuje se zahraniční zkušenost s vyhlášením tzv. „stupňů bdělosti“. Obvykle se jedná o barevné rozlišené úrovně předpokládaného ohrožení určitých chráněných zájmů.

Podle **čtvrté oblasti**, je základem snahy o nekonfliktní soužití „starousedlé“ a přistěhovalecké populace vzájemná tolerance a pochopení pro různé zvyky a kultury, při plném respektování právního řádu ČR.

Koncepční snaha v oblasti začleňování cizinců a ochrany politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv imigrantů v ČR je od roku 1999 koordinováno v souladu se závěry dokumentu „Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky“.

Koordinátorem integrační politiky je Ministerstvo vnitra. Každý rok předkládá vládě ČR materiál „Postup při realizace Koncepce integrace cizinců“, který vymezuje cíle politiky začleňování cizinců a předkládá určitá opatření, kterými patřičné resorty zodpovědné za uskutečňování integrační politiky podpoří začlenění cizinců v ČR.

PČR se věnuje otázce práce s menšinami a cizinci a od roku 2005 fungují na všech krajských ředitelstvích policejní odborníci na práce s menšinami, tzv. styční důstojníci pro menšiny.

MV ČR a PČR cílí na vzdělávání policistů v problematice práce s menšinami a cizinci, kooperaci policie v této oblasti s místní správou/samosprávou, nevládním sektorem a akademickou sférou, zaměstnávání členů menšin u policie a podporu místních projektů.

Patřičné kroky v této oblasti musí v plné míře využít potenciál, obsažený v paralelních aktivitách jak po linii Evropské unie, tak Organizace spojených národů.

Je potřeba překlenout rezervy bezpečnostních složek, co se personálního pokrytí týče a dále rozvíjet schopnosti spolupráce mezi bezpečnostní společností a jistými vzdělávacími institucemi v ČR.

Dále je nutné rozvíjet i postupy šíření informací o bezpečnostních rizicích, souvisejících se vznikem uzavřených přistěhovaleckých společenstev v konkrétních regionech a lokalitách, vymezených pro konkrétní samosprávné orgány.

Je třeba zabývat se jednotlivými aspekty, které souvisejí s tématem předcházení jejich členů a dále schopnost jejich případného ovlivňování nově příchozími radikálně smýšlejícími přistěhovalci.

Je potřeba rozvinout komunikaci orgánů veřejné správy s představiteli jistých přistěhovaleckých či náboženských společenství, a to jak na národní tak na regionální či místní úrovni.

Je nutné v rámci ČR zadávat vědeckovýzkumné úkoly, které jsou zaměřeny na výzkum účinnosti konkrétních opatření boje **proti radikalizaci a náboru**. V rámci protiradikalizačních opatření je nutné brát v potaz současné trendy radikalizace.

V **poslední části** je uvedeno, že dle právního řádu ČR, je umožněno **stíhání teroristických aktivit** v celém jejich spektru, ať již se jedná o realizaci útoků či jakoukoli logistickou podporu teroristických aktivit, s důrazem na snahu o jeho financování.

Odpovídajícím způsobem je ošetřena i oblast **ochrany, odškodnění a pomoci obětem terorismu** a ochrany svědků a dalších zúčastněných na trestním řízení (tzn. včetně případů, které souvisejí s terorismem).

V současné době je ČR smluvní stranou všech **třinácti univerzálních protiteroristických nástrojů**, stejným způsobem jako **Evropské úmluvy o potlačování terorismu**.

Potřeba realizace závazků, které vychází z určitých mezinárodních nástrojů, si vyžádala provedení modifikace právnických osob v českém právním systému.

Akceptováním zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, došlo Českou republikou ke splnění řady mezinárodních závazků a evropských předpisů spolu s teroristickými nástroji. Konkrétně jde o Rámcové rozhodnutí Evropské unie o boj proti terorismu (2002/475/SSV).

Zákon o trestní odpovědnosti je významným koncepčním elementem trestní politiky a bezpečnostní architektury země, jehož cílem jsou dlouhodobě pozitivní výsledky pro vnitřní bezpečnost státu [37].

Dílčí závěr

Záměrem této kapitoly bylo popsat bezpečnostní strategické dokumenty, zaměřující se na oblast ochrany zájmů České republiky. Bezpečnostní strategie České republiky z roku

2015 akceptuje a charakterizuje transformaci bezpečnostního prostředí spolu s klíčovými hrozbami v euroatlantickém prostoru. Obranná strategie České republiky 2017 vymezuje tři hlavní oblasti zájmu a cílem Strategie České republiky pro boj proti terorismu 2013 je zachovávat a zvyšovat připravenost země na potenciální teroristický čin realizovaný vůči jejím zájmům v národním i mezinárodním měřítku.

2.2 Zahraněční dokumenty

V této kapitole je cílem pospat bezpečnostní strategické dokumenty v mezinárodním prostředí. Rozebrány jsou dva dokumenty z Evropské unie a to Strategie Evropské unie v boji proti terorismu 2005 a Národní bezpečnostní strategie Polské republiky 2014 a Národní bezpečnostní strategie USA 2017.

2.2.1 Strategie Evropské unie v boji proti terorismu 2005

V roce 2005 přijala Evropská rada, v souvislosti s útoky v Madridu v roce 2004, Strategii EU pro boj proti terorismu. Jedná se o základní dokument EU v boji proti terorismu, jehož nedílnou součástí je **akční plán EU pro boj s terorismem** [27]. Na následujícím obrázku č. 9 jsou vyznačeny členské státy EU doplněny o datum vstupu do EU.

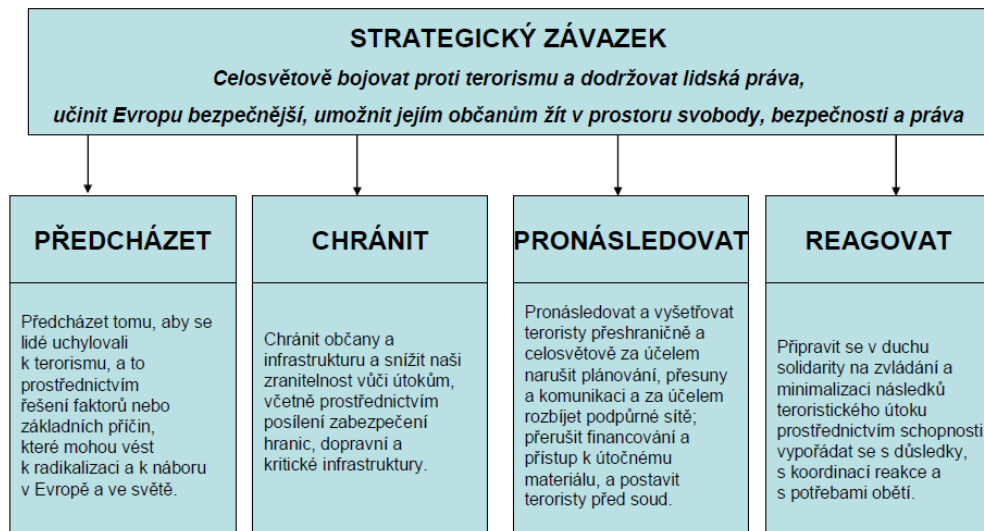

Obr. 9 Členské státy EU a rok jejich připojení [54].

Upravil, Směšný 2018

Tato strategie je postavena na čtyřech hlavních oblastech, které podrobněji popisuje obrázek (Obr. 10). Těmito oblastmi jsou:

- prevence,
- ochrana,
- pronásledování,
- reakce.

Obr. 10 Čtyři pilíře strategie EU [30]. Upravil, Směšný 2018

Ve spojitosti s těmito hlavními body je ve strategii věnována pozornost významu spolupráce se zeměmi třetího světa a s mezinárodními institucemi.

Prevence

Jedním z hlavních úkolů EU je, zabývat se otázkou důvodu radikalizace a náboru teroristů. V souvislosti s tím, přijala Rada v roce 2008 **strategii EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů**.

Vzhledem k novým jevům, jako jsou teroristické činy prováděné osamělými jednotlivci, fenomén zahraničních bojovníků a používání sociálních sítí teroristy, došlo v červnu 2014 k přezkoumání této strategie.

Na konci roku 2014 byly Radou přijaty instrukce pro členské státy, co se provádění této revidované strategie týče.

Ochrana

Dalším z hlavních úkolů strategie EU pro boj proti terorismu je věnován **ochraně občanů a infrastruktury** a snížení zranitelnosti vůči útokům.

Jedním z prvků dané funkce je mimo jiné ochrana vnějších hranic, efektivnější zabezpečení dopravy, ochrana strategických cílů a snížení zranitelnosti kritické infrastruktury.

V této oblasti, byla EU přijata v dubnu 2016 směrnice, která definuje využívání dat jmenné evidence cestujících (PNR). Úkolem členských států bylo ve stanoveném termínu dvou let, dosažení shody s novými pravidly.

Pronásledování

Snahou EU je **znemožnit teroristům** plánovat a organizovat útoky a postavení teroristů před soud.

V rámci realizace těchto cílů zaměřila EU pozornost na:

- podněcování schopností jednotlivých zemí,
- zefektivnění spolupráce a výměny informací mezi policejními a justičními orgány,
- zabývání se problémem financování terorismu,
- zajištění toho, aby byli teroristé zbaveni prostředků, jež využívají k posílení svých aktivit a ke komunikaci.

Rada a Evropský parlament v květnu 2015 akceptovaly nové stanovy k znemožnění **praní peněz a financování terorismu**.

Reakce

Čtvrtou prioritou strategie EU pro boj proti terorismu je připravenost na vypořádání se a minimalizaci **důsledků teroristických akcí**.

Způsob přípravy spočívá ve zvyšování schopnosti zvládat následky, koordinovat reakci a řešit potřeby obětí.

Hlavními body v této oblasti jsou:

- rozpracování ustanovení EU pro koordinaci při krizových stavech,
- přezkoumání mechanismu civilní obrany,
- vývoj nástrojů pro hodnocení rizik,
- sdílení osvědčených metod při poskytování pomoci obětem terorismu.

Prioritami posledních let byly:

- definování metody realizace doložky solidarity Evropskou unií v rozhodnutí Rady, které bylo přijato v červnu 2014,
- zrevidování ustanovení EU pro koordinaci při mimořádných událostech a krizích, která byla nahrazena v červnu 2013 integrovanými opatřeními EU pro politickou reakci na krize (IPCR),
- přezkum legislativních předpisů EU v oblasti civilní ochrany uskutečněná koncem roku 2013.

Spolupráce s mezinárodními partnery

Strategii EU pro boj proti terorismu je nutné realizovat na globální úrovni. Bezpečnost Evropské unie blízce souvisí s vývojem situace v ostatních státech, především v těch sousedících.

V červnu 2014 vybídla Evropská rada k vytvoření efektivní politiky boje proti terorismu, propojující vnitřní i vnější aspekty. V únoru 2015 vládní činitelé Unie zdůraznili, že EU musí v otázkách vztahujících se k bezpečnosti a **boji proti terorismu účinněji spolupracovat** se zeměmi třetího světa.

Protiteroristický program jednání se do vztahů mezi EU a zeměmi třetího světa promítá řadou způsobů; jde například o:

- politické diskuse na vysoké úrovni,
- přijímání klauzulí a dohod o spolupráci či zvláštní pomoc,
- projekty s klíčovými partnery stanovené k budování kapacit.

V boji proti terorismu je EU v součinnosti se zeměmi

- na západním Balkáně,
- v Africe (v oblasti Sahelu, v severní Africe, v oblasti Afrického rohu),
- na blízkém východě,
- v Severní Americe,
- v Asii.

Podstatným aspektem strategie EU je kooperace s USA. V posledních letech bylo dosaženo úmluv o spolupráci v oblastech, jako je finanční podpora terorismu, doprava a hranice, vzájemná právní pomoc a vydávání. Spolupráce orgánů USA s Europolem a Eurojustem je stále silnější.

EU je taktéž v blízké spolupráci s mezinárodními a regionálními organizacemi s úmyslem zabezpečit shodu mezinárodního společenství a prosadit pro boj proti terorismu mezinárodní normy.

EU rovněž spolupracuje s OSN a Globálním fórem pro boj proti terorismu a taktéž i s regionálními organizacemi, jako je například Rada Evropy, OBSE, Liga arabských států či Organizace islámské spolupráce.

V oblasti spolupráce s OSN a v souvislosti na řadu rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN přijala EU omezující ustanovení cílená proti osobám či subjektům spojeným se sítí al-Káida [30].

2.2.2 Národní bezpečnostní strategie Polské republiky 2014

Tento dokument, určuje národní zájmy a strategické cíle v oblasti bezpečnosti v souladu se zásadami a hodnotami obsaženými v Ústavě Polské republiky. Určuje národní bezpečnostní kapacity, posuzuje bezpečnostní prostředí Polska v celosvětovém, regionálním a národním rozměru a předkládá své vývojové trendy. Představuje akce státu, které jsou nezbytné k naplnění definovaných zájmů a cílů, a také upozorňuje na směry a způsoby přípravy národního bezpečnostního systému [58].

Současný materiál, ve srovnání s předchozím dokumentem z roku 2007 popisující Strategii národní bezpečnosti Polské republiky, se jeví více sebejistěji, co se týče polských národních zájmů, je otevřenější při formulaci hrozeb a sofistikovanější ve vztahu při vytyčení strategických a operačních ustanoveních k dosahování odpovídající připravenosti vzdorovat určeným ohrožením [59].

Národní zájmy Polské republiky jsou definovány její ústavou a Strategie uvádí ty z nich, které se vztahují k bezpečnostní problematice. Řada strategických cílů v oblasti bezpečnosti je definována v kontextu **boje proti globálnímu terorismu**, vnitřní bezpečnosti, ochrany státní hranice jako vnější hranice EU, funkčnosti krizového řízení, atd. Logickým strategickým cílem je energetická bezpečnost, nicméně součástí jsou také témata chápána jako tzv. širší bezpečnost (klimatická bezpečnost a ochrana životního prostředí, biologická

rovnováha, ochrana přírodních zdrojů a vodních zásob). Zmíněn je vyvážený územní rozvoj způsobem, který zvyšuje odolnost proti rozmanitým hrozbám, především vojenského, přírodního a technologického charakteru [58].

Práce je rozdělena na úvod, čtyři kapitoly a závěr. Dílčími kapitolami jsou:

- Polsko jako bezpečnostní entita,
- bezpečnostní prostředí Polska,
- koncept strategických akcí a operační strategie,
- koncepce strategických příprav a strategie připravenosti.

Následně jsou popsány jen některé části dokumentu, které se zabývají problematikou terorismu.

V jednom z bodů kapitoly „Bezpečnostní prostředí Polska“ se uvádí, že hrozby pro globální bezpečnost budou i nadále zahrnovat **mezinárodní terorismus** a **organizovanou trestnou činnost** jako součásti nestability a vnitřních konfliktů, jakož i zdroje takových patologií jako: pašování zbraní, jaderné materiály a materiály dvojího užití; drog a obchodování s lidmi; únosů a nezákonných finančních operací. Dalším problémem jsou nekontrolované migrace způsobené jak konflikty, tak problémy hospodářské a sociální povahy.

Spolu s výskytem nových informačních a komunikačních technologií (IKT) a rozvojem internetu se objevily nové hrozby, jako je počítačová **kriminalita**, **kyberterorismus**, **počítačová špionáž** a **kybernetické konflikty** za účasti nestátních subjektů a **počítačová válka** jako konfrontace mezi zeměmi v kyberprostoru. Současné trendy ve vývoji hrozeb v kyberprostoru jasně ukazují rostoucí vliv úrovně bezpečnosti kybernetické oblasti na celkovou bezpečnost země. Vzhledem k rostoucí závislosti na informačních a komunikačních technologiích mohou konflikty v kyberprostoru vážně narušit fungování společností a států.

Různé formy **extremismu** motivované politickými, náboženskými, etnickými, socioekonomickými nebo jinými důvody představují důležitou výzvu pro mezinárodní bezpečnost. Jsou obzvláště nebezpečné, když jsou spojeny s používáním terorismu jako nástrojem k akci. Fenomén extremismu může mít organizovaný charakter, stejně jako může být výsledkem jednání jednotlivců.

Vzhledem k mezinárodní povaze terorismu a intenzitě jejích projevů není Polsko těmito hrozbami osvobozeno. Jednotlivci a malé skupiny lidí, kteří používají teroristické metody jako nástroj k dosažení svých vlastních politických, sociálních, ekonomických nebo náboženských cílů, mohou být obzvláště nebezpečné.

Třetí kapitola dokumentu „Koncept strategických akcí a operační strategie“ popisuje **Předcházení a potírání terorismu a extremismu**. Globální dosah a rozsah fenoménu terorismu představují vážnou výzvu pro většinu mezinárodních a vnitrostátních orgánů. Mezi nejdůležitější úkoly spojené s prevencí a bojem proti terorismu a extremismu patří: uznání a sledování teroristických hrozeb pro Polsko a jeho občany doma i v zahraničí, odhalování a neutralizace teroristických hrozeb včetně fyzického boje proti terorismu; odstranění zdrojů financování terorismu; trestní stíhání autorů teroristických hrozeb v souladu s vnitrostátními právními předpisy a pravidly mezinárodního práva, které jsou vázány Polskem; uznávání zdrojů terorismu a příznaků radikalizace chování, jakož i jejich předcházení; mezinárodní dvoustranná a mnohostranná spolupráce na politické, operativní, analytické, právní a trestní úrovni v oblasti boje proti terorismu; předcházení teroristickým činům; rozvoj partnerství veřejného a soukromého sektoru, mediální politika a poskytování informací o možných ohroženích společnosti, sociální výchova. Zlepšení právního základu a zpracování mezinárodních dokumentů do vnitrostátního práva je důležitým prvkem činností.

Další bod třetí kapitoly poukazuje na **Zajištění bezpečnosti Polska v kybernetickém prostoru**, včetně bezpečnosti kyberprostoru Polské republiky, představuje jednu ze základních úkolů souvisejících s bezpečností státu. Měla by být prováděna jak prostřednictvím rozvoje schopnosti provádět obranné činnosti (zahrnující ochranu subjektů působících v kybernetickém prostoru a samotném kyberprostoru), tak urážlivých činností. Zvláštní význam přisuzuje: spolupráce a koordinace ochranných opatření se subjekty ze soukromého sektoru - zejména sektory financí, energetiky, dopravy, telekomunikací a zdravotnictví; provádění preventivních a profylaktických činností s ohledem na hrozby v kyberprostoru; vypracování a používání vhodných postupů pro sociální komunikaci v této oblasti; uznávání trestných činů spáchaných v kyberprostoru, jejich prevence a stíhání jejich pachatelů; vedení informačního boje v kyberprostoru; Spojenecké spolupráci, a to i na úrovni operačních aktivit zaměřených na aktivní boj proti počítačovým trestným činům, včetně výměny zkušeností a osvědčených postupů s cílem zvýšit účinnost a účinnost vnitrostátních opatření.

Dále je zde uvedeno, že bezpečnost informací, včetně ochrany utajovaných informací, je jednou z nejdůležitějších oblastí fungování národního bezpečnostního systému.

Mezi strategické úkoly v této oblasti patří: zajištění bezpečnosti státu prostřednictvím zabránění neoprávněnému přístupu k utajovaným informacím a jejich zpřístupňování; zajištění osobní, technické a fyzické bezpečnosti utajovaných informací; akreditace systémů IKT používaných k zpracování informací; zajištění výkonu funkce vnitrostátního bezpečnostního orgánu za účelem umožnění mezinárodní výměny utajovaných informací.

V neposlední řadě, je nesmírně důležité zajistit podmínky pro **ochranu kritické infrastruktury**. Infrastruktura zahrnuje klíčové systémy a prvky zajišťující bezpečnost státu a jeho občanů, jakož i účinné fungování orgánů veřejné správy, institucí a podnikatelů. Ochrana kritické infrastruktury je povinností provozovatelů a vlastníků podporovaných kapacitami veřejné správy. V Polsku se v tomto směru zavádí inovativní přístup. Je založen na zásadách sdílené odpovědnosti zainteresovaných stran, rozsáhlé spolupráci a vzájemné důvěře. Činnosti státu spočívají v potenciálním zahájení systému krizového řízení v případě narušení fungování kritické infrastruktury a zvyšování povědomí, znalostí a dovedností a podpory spolupráce v této oblasti [58].

2.2.3 Národní bezpečnostní strategie USA 2017

Strategie národní bezpečnosti z roku 2017 vychází z jedenáctiměsíčních prezident-
ských akcí obnovy úcty k USA v zahraničí a obnovení americké důvěry na domácí půdě.

Strategická důvěra umožňuje Spojeným státům chránit své zásadní národní zájmy. Strategie identifikuje čtyři životně důležité národní zájmy, nebo „čtyři pilíře“ jako:

- chránit zemi, americké občany a americký způsob života,
- prosazovat prosperitu Američanů,
- vlivem své moci zachovat mír,
- zvýšit americký vliv.

Strategie řeší klíčové výzvy a trendy, které ovlivňují americké postavení ve světě, včetně:

- revizionistických mocností, jako jsou Čína a Rusko, které používají technologii, propagandu a nátlak, aby vytvořily svět protichůdný vůči našim zájmům a hodnotám,
- regionální diktátoři, kteří šíří teror, ohrožují sousedy a usilují o **zbraně hromadného ničení**,
- **džihádisté**, kteří podněcují k nenávisti k podporování násilí proti nevinným ve jménu špatné ideologie a nadnárodní zločinecké organizace, kterými pronikají drogy a násilí do našich komunit.

Ochrana vlasti: základní povinností prezidenta Trumpa je ochrana Američana, vlasti a amerického způsobu života.

- Dojde k posílení kontroly nad našimi hranicemi a reformaci imigračního systému, k ochraně domovů a obnovení suverenity státu.

Největší nadnárodní hrozby pro vlast jsou:

- džihádisté, používající krutost k páchání vražd, represí a otroctví a virtuálních sítí k využívání zranitelných skupin obyvatelstva a k inspirujícím a přímým spiknutím,
- nadnárodní zločinecké organizace, které oddělují komunity drogami a násilím a oslabují spojence a partnery zkorumpováním demokratických institucí,
- Amerika se bude zaměřovat na své hrozby: bude čelit hrozbám dříve, než se dostanou k hranicím nebo nebudou poškozovat občany,
- zvýší se úsilí o **ochranu kritické infrastruktury** a **digitálních sítí**, protože nové technologie a nové protivníky vytvářejí nové zranitelnosti,
- rozšiřuje se systém vrstvené **protiraketové obrany**, k obraně Ameriky proti raketovým útokům.

Podpora americké prosperity: silná ekonomika chrání americký lid, podporuje způsob života a udržuje americkou moc.

- Dojde k oživení americké ekonomiky ve prospěch amerických pracovníků a společností, což je nezbytné k obnovení národní moci,
- Amerika už nebude tolerovat chronické obchodování s lidmi a bude usilovat o svobodné, spravedlivé a vzájemné hospodářské vztahy,
- chce-li Amerika uspět v geopolitické konkurenci 21. století, musí vést výzkum, technologie a inovace. Bude chránit svou inovační základnu pro národní bezpečnost od těch, kteří odcizují duševní vlastnictví amerických občanů a nekalým způsobem využívají inovace svobodných společností,
- Amerika využije své energetické dominantní postavení, aby zajistila otevřenost mezinárodních trhů a že přínosy diverzifikace a přístupu k energii podporují hospodářskou a národní bezpečnost.

Hájit mír silou: Amerika posilovaná, obnovená a omlazená zajistí mír a odvrátí nepřátelství.

- Bude znovu budovat americkou vojenskou sílu,

- Amerika využije všechny nástroje státnictví v nové éře strategické soutěže - diplomatické, informační, vojenské a ekonomické, k ochraně vlastních zájmů,
- Amerika posiluje své schopnosti v mnoha oblastech - včetně vesmíru a **kybernetiky** a oživí schopnosti, které byly zanedbány,
- spojenci a partneři Ameriky zvětšují americkou moc a chrání společné zájmy. Očekává se, že přijmou větší odpovědnost za řešení společných hrozeb,
- dojde k zajištění, aby v klíčových regionech světa zůstala v Americe příznivá rovnováha moci: Indo-Pacifik, Evropa a Blízký východ.

Zvýšit americký vliv: jako sílu pro dobro, po celou svou historii Amerika využije svého vlivu k prosazování svých zájmů a k prospěchu lidstva.

- Je potřeba nadále posilovat americký vliv v zámoří k ochraně amerického lidu,
- americké diplomatické a rozvojové úsilí bude konkurovat dosažení lepších výsledků ve všech oblastech bilaterálních, multilaterálních a informačních oblastech, k ochraně amerických zájmů, k nalezení nových ekonomických příležitostí pro Američany a k výzvě pro americké konkurenty,
- Amerika bude hledat partnerství s podobně smýšlejícími státy na podporu volného tržního hospodářství, růstu soukromého sektoru, politické stability a míru,
- Amerika podporuje své hodnoty, včetně právního státu a práv jednotlivců, které prosazují silné, stabilní, prosperující a suverénní státy.

První americká zahraniční politika oslavuje vliv Ameriky ve světě jako pozitivní sílu, která může pomoci vytvořit podmínky pro mír, prosperitu a rozvoj úspěšných společností [35].

Dílčí závěr

Tato kapitola pojednávala o strategických dokumentech popisujících postoj jednotlivých států a zemí k problematice obrany země se zaměřením na terorismus. Cílem Strategie EU v boji proti terorismu z roku 2005 je právě boj proti terorismu a to na globální úrovni k tomu, aby došlo ke zvýšení bezpečnosti v Evropě. Je postavena na čtyřech pilířích, vlivem kterých lze učinit Evropu bezpečnější. Národní bezpečnostní strategie Polské republiky z roku 2014 nahrazuje původní dokument z roku 2007, kde posuzuje bezpečnostní prostředí Polska v celosvětovém, regionálním a národním rozměru a předkládá své vývojové trendy. Národní bezpečnostní strategie USA z roku 2017 identifikuje čtyři hlavní zájmy, které je potřeba chránit.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 AKTUÁLNÍ DLOUHODOBÉ BEZPEČNOSTNÍ PROGNÓZY

V této kapitole práce je provedena analýza a popis bezpečnostní prognóz od českých a zahraničních autorů. Prognózy jsou zaměřeny na bezpečnostní situaci ve světě v budoucnu, až do roku 2050.

3.1 Prognózy českých autorů

Zde jsou uvedeny dvě dlouhodobé prognózy bezpečnostního vývoje ve světě v období mezi lety 2020 a 2050, dvou předních českých autorů Miloše Balabána a Antonína Raška.

3.1.1 Prognóza politického, ekonomického a bezpečnostního vývoje ve světě mezi lety 2020 - 2025

Dle Miloše Balabána, významný německý sociolog Ulrich Beck popsal trend vývoje světa 21. století, mezi jehož hlavní rysy uvedl hrozbu ekologické krize, globální finanční krize a **hrozbu terorismu**.

Přednáška na London School of Economics and Political Science, kde prezentoval tyto rysy společnosti, se sice uskutečnila v roce 2002, avšak Beckovy závěry jsou v podstatě stále aktuální a mohou sloužit jako hodnotný rámec pro naše úvahy o případné, bezesporu i „rizikové“ budoucnosti.

Prognóza je členěna do dvou celků, kde v první části je pojednáno o hlavních trendech vývoje ve světě do roku 2025, ve druhé části o základních konturách vývoje islámského světa.

V prognóze autor uvádí, že bezpečnostní problémy budou do roku 2020 i pravděpodobně dále, zaujímat jednu z předních příček světové politické agendy. Dle hodnocení Evropské bezpečnostní strategie z roku 2003, budou nadále primárními hrozbami terorismus, šíření **zbraní hromadného ničení**, regionální konflikty, existence zhroucených států a organizovaný zločin. Tento seznam hrozeb se rozšíří o řadu dalších, kde může dojít k narušení ekonomické, energetické, **kybernetické** a biologické bezpečnosti, po boku zhroucených států bude bezpečnostní hrozbou i existence „zhroucených“ velkoměst.

Z geografického pohledu, bude řada bezpečnostních hrozeb, spolu s islamistickým terorismem, přicházet z tzv. oblouku nestability: subsaharská Afrika (severní a východní Afrika) – Blízký východ – Balkán – Kavkaz – Střední Asie – jihovýchodní Asie. Případné

konflikty z „oblouku nestability“ budou znásobovat i další potenciální oblasti bezpečnostní nestability, např. napjaté izraelsko-palestinské vztahy, indicko-pákistánský spor o Kašmír, či napjaté vztahy Tchaj-wanu s Čínou a Korejského poloostrova (možné použití jaderných zbraní KLDR a případné důsledky zhroucení totalitního režimu v této zemi).

Rizikem bude šíření zbraní hromadného ničení (ZHN), i jaderných. Počátkem 21. století se ukázalo, že smluvně upravený režim nerozšiřování jaderných zbraní, který funguje od sedmdesátých let 20. století, nekoresponduje s rozvojem nových technologií a procesem globalizace. Ilegální obchod s jadernými materiály a know-how výroby jaderných zbraní, se ve skutečnosti vymknul efektivní kontrole, což mělo za následek, že jadernými zbraněmi či technologiemi k jejich výrobě začalo mít k dispozici stále více zemí a to i v rizikových oblastech (blízký východ, východní Asie).

Mimo jaderné zbraně, lze očekávat zvýšení významu chemických a biologických zbraní, jež bude možné získat i vlivem rozvoje jejich komerční výroby. I vzhledem k této skutečnosti, budou v hledáčku teroristů chemické látky, které bude složité rozpoznat. Závažnou hrozbou přitom tvoří v současnosti i pro budoucnost biologické zbraně. Potenciální bioteroristický útok by reprezentoval dopady, které by se rychlým způsobem rozšířily v globálním měřítku. Svět může čelit i jiné bezpečnostní hrozbě a tou je zneužití **nanotechnologie**. Skutečnou možností se stává využití tzv. znalosti umožňující hromadné ničení (*KMD – knowledge – enabled – mass destruction*). Je možné, že je jen otázkou času, kdy se nanotechnologie dostane do pozornosti teroristických organizací, když je již v současnosti součástí vývoje moderních zbraní [38].

3.1.2 Bezpečnostní situace v roce 2020 s výhledem do roku 2050

Prognóza předního českého autora Antonína Raška, který byl za svou literární činnost vyznamenán mnoha cenami, popisuje bezpečnostní prostředí ve světě v období mezi léty 2020 až 2050.

V roce 2020 jsou predikovány možné konflikty, které vzniknou z nedostatečného společensko-kulturního přizpůsobení se lidí pod vlivem tlaku mimo evropských kultur a způsobů života, v případě neúspěchu ambiciózního projektu evropské integrace. Nebezpečím mohou být i případné **pandemie**. Technologická vyspělost integrovaného „bezpečnostního pláště“ v oblasti vyspělých států severní části Země a určitých zemí jižní části planety

bude znemožňovat vyšší aktivity terorismu či organizovaného násilí, avšak nedokáže znemožnit prostupování teroristicko-kriminálně-ekonomicko-ideologických sítí do střeženého prostoru.

Kolem **dvacátých let 21. století**, budou na velmi vysoké úrovni kvality dotvořeny a připraveny kolektivní evropské síly rychlé reakce. V době mezi lety 2025 a 2045 budou tyto síly téměř neustále operovat v nasazení v části Středozemního moře především vlivem vyhrocené situace způsobené migrací. Ve **třicátých letech** budou v západních zemích díky čipům monitorování případní nebezpeční lidé, jak občané místní, tak i ze zahraničí. V EU dojde k zahájení programu s úmyslem **identifikovat čipem** obyvatele, kteří jsou napojeni na teroristické organizace i všechny návštěvníky z rizikových zemí.

Vlivem teroristického útoku z některého z členských států EU, realizuje NATO dle článku 5 operaci – blokádu a částečný **vpád do jednoho z islamistických zemí**, základny původců útoku. Hrozbám vyvolaných **masovou migrací** se nebude dařit vzdorovat, drtivá většina opatření bude jen reaktivního charakteru, navíc docela pasivního.

Jako nástroje vůči bezpečnostním hrozbám, bude využíváno:

- integrace datových systémů,
- preventivní volitelné údery novými technologiemi,
- pokrytí prostoru efektivními obrannými systémy,
- zpevnění „sanitárních kordonů“ i případné pandemie.

Útokem na New York se na příčku hlavního aktéra bezpečnostní hrozby zapsali teroristé. Terorismus jako způsob boje je a byl znám i v minulosti. Avšak nikdy nedosáhl takové úrovně mohutnosti, organizovanosti a propracovanosti jako na počátku tohoto století. Naneštěstí i krutosti, počtu obětí a záměrného výběru cílů.

Vzestup teroristických aktivit ve druhé dekádě, a především americkému řešení nakloněné postojem silných států jako je Rusko, Japonsko a nových velmocí Číny, Indie a zbylých proamericky uvažujících garnitur arabských a islámských států, které se taktéž budou cítit fundamentalismem ohroženy, si bude vynucovat řízený postup protiteroristické aliance mířící ke konečnému zúčtování.

V tomto konečném boji **teroristé** implementují do boje veškeré prostředky včetně **ZHN** a není ušetřena žádná země, ČR nevyjímaje. Civilizované země využijí všech nástrojů od drastického omezení svobod a práv občanů, po rozdělení a výběr ras a národností, po

nasazení armády a okupování kritických území. Nepoužijí však ani v odvetné akci ZHN. Jejich zneužití teroristy je spontánně odsouzeno, což zásadním způsobem pomůže k odstranění teroristického hnutí po celém světě spolu s ohnisky na Středním východě.

V dlouhodobém časovém horizontu, **kolem roku 2050** dojde k prosazení souhrnnému přístupu k preventivnímu řešení bezpečnostních hrozeb. V Evropě dojde k dosažení společné zahraniční a bezpečnostní politiky, což bude vést k postupné integraci národních bezpečnostních systémů, a to i v případě, že k tomu dojde postupně a po etapách. Míra reakcí bude adekvátní vývoji globálního bezpečnostního prostředí. Dojde k posilování integračních trendů mezi Evropou, USA, Ruskem, dotvoření sladěného obranného systému a k vytváření vztahů s mocenskými formacemi kolem Indie [60].

Dílčí závěr

V této kapitole byly rozebrány dlouhodobé bezpečnostní prognózy českých autorů. Prognóza bezpečnostního vývoje od Miloše Balabána poskytuje pohled do blízké budoucnosti a to na období mezi lety 2020 a 2025, dlouhodobá prognóza Antonína Raška popisuje bezpečnostní prostředí v horizontu příštích třiceti let.

3.2 Prognózy zahraničních autorů

V této kapitole je uvedeno deset zahraničních dlouhodobých bezpečnostních prognóz zpracovaných různými institucemi, státními subjekty nebo soukromými autory, které jsou zaměřeny na globální bezpečnostní prostředí v oblasti terorismu v rozmezí let 2020 – 2080.

3.2.1 Trendy měnící globální krajinu

Od roku 1997, každé čtyři roky zveřejňuje Národní zpravodajská rada (National Intelligence Council - NIC) strategické hodnocení, jak mohou v příštích 20 letech klíčové trendy a nejistoty formovat svět. Tento dokument má pomoci americkým vládním činitelům myslet a plánovat z dlouhodobějšího hlediska [39].

Publikace je členěna do několika hlavních částí, které se zabývají:

- klíčovými trendy, které mění globální krajinu,
- diskusí, jak tyto trendy mění povahu moci, správy a spolupráce,

- stoupajícím napětí v blízké budoucnosti,
- třemi scénáři pro vzdálenější budoucnost,
- ponaučením z poskytnutých scénářů.

V kapitole Trends Transforming the Global Landscape (Trendy měnící globální krajinu) je uvedeno, že riziko konfliktu, včetně mezistátních konfliktů, se během následujících dvou desetiletí zvýší vlivem rostoucích zájmů velkých mocností, **pokračujících teroristických hrozeb**, nestabilitě ve slabých státech a šíření letálních a rušivých technologií. Pokles počtu a intenzity konfliktů za posledních 20 let se zdá být opačný: míra konfliktů se zvyšuje a úmrtí související s bojem a další výdaje na konflikt se podle zveřejněných institucionálních zpráv od roku 2011, jestli ne dříve, výrazně zvýšily. Navíc se charakter konfliktu mění v důsledku technologického pokroku, nových strategií a vyvíjejícího se globálního geopolitického kontextu. Více aktérů použije širší škálu vojenských a nevojenských nástrojů, stíráním hranic mezi válkou a mírem a podkopáním starých norem eskalace a odstrašování.

Budoucí konflikty budou stále více zdůrazňovat **narušení kritické infrastruktury**, společenskou soudržnost a základní vládní funkce, aby zajistily psychologické a geopolitické výhody, spíše než porážku nepřátelských sil na bojišti prostřednictvím tradičních vojenských prostředků. Nekombatanti budou stále více zaměřeni někdy i na etnické, náboženské a politické skupiny proti sobě navzájem, aby narušily společenskou spolupráci a koexistenci uvnitř států. Takové strategie naznačují tendenci k stále nákladnějším, avšak méně rozhodným konfliktům.

Nestátní a substátní skupiny včetně teroristů, povstalců, aktivistů a zločineckých gangů, přistoupí k širšímu spektru smrtonosných a nesmrtonosných prostředků na podporu svých zájmů. Skupiny, jako je **Hizballáh** a **ISIL**, získají v posledních deseti letech přístup ke složitým zbraním a rušivým protitankovým řízeným střelám, raketám typu „země-vzduch“, bezpilotním letounům (dronům) a dalším přesně řízeným zbraním, jež se pravděpodobně stanou běžnějšími. Skupiny aktivistů, jakou jsou „Anonymní“, budou pravděpodobně realizovat stále více rušivých kybernetických útoků. Tyto skupiny budou mít poměrně málo důvodů k tomu, aby omezily svoji činnost. Vzhledem k tomu, že odstrašení je těžší, státy budou muset pokračovat v trestném činu a napadnout tyto činitele agresivněji, což někdy přináší ideologické příčiny skupin.

Mezitím státní i nestátní činitelé budou i nadále rozvíjet větší kapacitu pro stíhací a vzdálené útoky. Rostoucí vývoj **kybernetických útoků**, přesně řízených zbraní, robotických

systemů a **bezpilotních zbraní** sníží prahovou hodnotu k zahájení konfliktu, jelikož útočníci ohrozí méně životů při pokusu o přemožení obrany. Šíření těchto schopností posune válčení z přímých střetů protichůdných armád na více vzdálené operace, zejména v počátečních fázích konfliktu.

- Budoucí krize, v níž protilehlé vojenské jednotky budou disponovat konvenčními zbraněmi s dlouhým dosahem a přesností, ohrozí rychlou eskalaci konfliktů, jelikož obě strany budou mít podnět k útoku předtím, než budou napadeni.
- Navíc infrastruktura příkazů, řízení a cílení, včetně družic, které poskytují informace o navigaci a cílení, by se pravděpodobně staly terčem útoků pro síly, které se budou snažit narušit schopnost útoku nepřítele. Například Rusko a Čína, budou pokračovat ve využívání zbrojních systémů schopných zničit družice na oběžné dráze, které budou v budoucnu umisťovat Spojeným státům i ostatním družice při vyšším riziku.

Hrozba jaderných a jiných forem **zbraní hromadného ničení** (ZHN) pravděpodobně vzroste v příštích letech v důsledku technického pokroku a rostoucí asymetrie mezi silami. Stávající státy jaderných zbraní budou téměř jistě i nadále udržovat, ne-li modernizovat, své jaderné síly až do roku 2035. Vyhržování jadernými zbraněmi Severní Koreou a nejistota ohledně záměrů Íránu, by mohla přimět ostatní, aby usilovali o jaderné schopnosti. Šíření pokročilých technologií, zejména biotechnologií, také sníží prahovou hodnotu pro nové aktéry, aby mohli disponovat zbraní hromadného ničení. Vnitřní kolaps slabých států, by mohl také otevřít cestu k použití zbraní hromadného ničení teroristy v důsledku neoprávněného držení zbraní v upadajících nebo neúspěšných státech, které již nemohou udržovat kontrolu nad jejich arzenály nebo vědeckými a technickými znalostmi.

Rozšiřování zločineckých aktérů a virtuálních zločineckých sítí, které se budou opírat o mezery v oblasti digitální bezpečnosti a využijí rozdíly ve vnitrostátních právních předpisech pro zisk, bude pro ještě silnější státy stále větší výzvou, jak je vidět na tom, jak kriminální skupiny použijí Facebook pro spojení s uprchlíky a kontrolu cesty migrantů do Evropy. Kromě toho, teroristické organizace, především ISIL, budou usilovat o to, aby zajistily řízení, posílily svou věc a přilákaly přívržence [40].

3.2.2 Globální strategické trendy do roku 2045

Tato studie, která je již pátým vydáním, publikována Development, Concepts and Doctrine Centre (Výzkumným střediskem pro rozvoj, koncepty a doktríny), popisuje bu-

doucí souvislosti obrany a bezpečnosti do roku 2045. Poskytuje strategický kontext, identifikuje dlouhodobé hrozby a příležitosti, až do roku 2045. Spíše než předpovědět budoucnost, popisuje takové jevy, které by mohly mít významný dopad na budoucnost, a spojuje tyto odlišné perspektivy a vytváří mnohostranný obraz možných výsledků [41].

Za prvé, jsou v dokumentu identifikovány trendy (rozpoznatelné vzorce změn) - příkladem je růst světové populace. Dalším krokem je promítnutí těchto trendů o 30 let do budoucna, analýza jejich potenciálních důsledků a jejich využití pro vytvoření řady obrazů o tom, jak by mohla vypadat budoucnost v roce 2045. Nakonec jsou tyto komponenty kombinovány za účelem vytvoření strategického kontextu, včetně důsledků v oblasti obrany a bezpečnosti, na jejichž základě mohou být politiky, schopnosti a plány testovány a vylepšovány. Klíčové scénáře ukazují, jak mohou tyto trendy vzájemně reagovat a šoky poskytují čtenáři příklady toho, jak by mohl být strategický kontext radikálně pozměněn neočekávanými událostmi. Kromě toho, alternativní výsledky zdůrazňují, že existuje několik možných způsobů, jaký dopad by trendy mohly mít na budoucnost.

- Zvyšující se počet žen pravděpodobně bude mít bojovou úlohu v ozbrojených silách na celém světě, což se odráží v rostoucí **účasti žen** na ozbrojených hnutích odporu a **teroristických skupinách**.
- Větší závislost na automatizovaných technologiích by mohla poskytnout teroristům a zločincům možnost narušit dopravní systém pomocí **kybernetických útoků**.
- Vzhledem k tomu, že větší část naší práce a společenských aktivit závisí na vzájemně propojených informačních a komunikačních sítích, což může být v místech, která jsou extrémně citlivá na útok, by mohlo existovat více příležitostí pro zločince a teroristy, mít větší dopad na náš každodenní život.
- Náklady na **bezpilotní systémy** pravděpodobně klesnou, zatímco jednoduchost výroby složitých věcí stoupá, takže bezpilotní systémy jsou mnohem více rozšířené a je těžší je regulovat. Zločinecké a teroristické skupiny pravděpodobně najdou snadnější způsob, jak získat, udržet a používat bezpilotních kapacit.
- **Rozšíření alternativních měn** může usnadňovat anonymní převod a uchovávání finančních prostředků, a proto je pro vlády těžší, zmrazit majetek zločincům nebo sankcionovali podvodné režimy. Zločinecké a teroristické skupiny také mohou najít snazší cestu k převodu hotovosti mezi jurisdikcemi.

- Čínské obranné výdaje budou pravděpodobně soupeřit s USA v příštích 30 letech, což bude odrážet rostoucí ekonomickou sílu Číny. Tyto dvě globální mocnosti pravděpodobně vynaloží mnohem více na obranu než kterákoli jiná země, což bude představovat téměř polovinu celkových výdajů na obranu na světě do roku 2045. Indický rozpočet na obranu by mohl dospět k tomu, že do roku 2045 obsadí „druhou úroveň“. Rusko pravděpodobně zvýší výdaje na obranu, i když nebudou zvýšeny dostatečně rychle, aby odpovídaly prostředkům vynaložených Čínou, USA nebo Indií. Evropské země budou pravděpodobně nadále vynakládat značné částky na své ozbrojené síly, ačkoli jejich výdaje se pravděpodobně výrazně nezvýší, pokud nedojde k větší hrozbě. Pokrok v technologii pravděpodobně povede ke stále efektivnějším neletalním schopnostem a zvýší přesnost zbraní. To pravděpodobně změní povahu konfliktu.

Šok – zbraňový virus

- Technologický pokrok by umožnil podvodnému režimu, teroristům nebo zločineckým skupinám syntetizovat vysoce nakažlivé, **smrtelné viry** s dlouhými inkubačními dobami, které by velmi brzy umožnily včasné odhalení a karanténu. Příslib antiviru by mohl být použit k vydírání peněz, zboží nebo použit pro politický vliv. Je dokonce možné, že viry budou v budoucnu navrženy tak, aby se zaměřovaly na konkrétní jednotlivce nebo skupiny, což by pro ně byla životaschopnější zbraň.
- USA a Čína pravděpodobně budou mít podobné obranné rozpočty do roku 2045.
- Indie by mohla mít rozpočet na obranu, který by odpovídal celkovým výdajům EU na obranu. To by dalo Indii do „druhého stupně“ celosvětových výdajů na obranu s „třetím stupněm“ (zahrnujícím země jako Francie, Německo, Rusko a Spojené království).

Severní Amerika

- Ačkoli Čína pravděpodobně překročí USA z pohledu HDP, Spojené státy stále ještě pravděpodobně zůstanou vojensky nejsilnější zemí na světě.
- Zmenšená potřeba ropy na Středním východě pravděpodobně významně nezmění závazek USA vůči regionu, který bude téměř jistě nadále významně ovlivňovat globální stabilitu a bezpečnost.
- NATO pravděpodobně zůstane klíčovou bezpečnostní aliancí pro severoamerické země, i když závazky USA (a případně kanadské) na jiných místech světa mohou

znamenat, že evropské země budou muset převzít větší zátěž udržení bezpečnosti ve svém regionu.

- Vystane řada otázek a smluv, které mohou zahrnovat Spojené státy a Čínu v ozbrojených konfliktech, s možnými hrozivými důsledky na regionální a celosvětové úrovni.
- Arktida bude pro severní Ameriku stále důležitějším regionem. USA a Kanada (a možná i Grónsko) pravděpodobně rozšíří vojenské kapacity, které tam mohou fungovat.

Evropa

- Země v Evropě se pravděpodobně shodnou na široké povaze bezpečnostních výzev, s nimiž se bude potýkat kontinent, ale pravděpodobně se neshodnou, jak se s nimi vypořádat. Na subregionální úrovni však pravděpodobně vzroste spolupráce v oblasti obrany, aby se maximalizovaly vzácné zdroje. Provozní povinnosti (jako je letecký a námořní dohled) budou téměř jistě i nadále sdíleny a zdroje budou sloučeny. Vojenské schopnosti budou pravděpodobně společně rozvíjeny a obstarávány.
- Výdaje na obranu evropských zemí pravděpodobně se výrazně nezvýší, jestliže nedojde k velké hrozbě.
- NATO pravděpodobně zůstane klíčovou organizací pro vojenské krizové řízení, i když jeho soudržnost může být zpochybnována různými vnímáními ohrožení, americkým zaměřením na Asii a vnitřním nesouhlasem ohledně její globální role. Aliance by mohla být znovu oživena potřebou spojit se k řešení zhoršující se bezpečnostní situace v evropské blízkosti.
- Rusko pravděpodobně zůstane vlivnou regionální mocí. Jeho asertivita a mocenské politiky mohou způsobit budoucí výzvy evropské bezpečnosti.

Střední východ a Severní Afrika

Sociální, ekonomické, náboženské a politické důvody pro terorismus pravděpodobně budou i nadále využívány mnoha skupinami v oblasti. Většina teroristických skupin v MENA (Middle East and North Africa), se bude pravděpodobně i nadále zaměřovat na Izrael, západní zájmy v regionu a sekulární vlády, přičemž mnoho z nich bude jednat ve jménu islámu a bude následovat islámské fundamentalistické principy. Je vysoce pravděpodobné, že většina teroristů, bude nadále zaměřena na **útoky v rámci regionu**, ačkoli al-Káida a přidružené skupiny pravděpodobně se budou nadále zaměřovat na západní zájmy až

do roku 2045. Čína bude zažívat nějaké ohrožení svých zámořských zájmů v rámci MENA a může zvýšit své aktivity v oblasti, což by mohlo vést k odpovídajícímu nárůstu **teroristické hrozby** pro Čínu.

Obranné a bezpečnostní důsledky:

- MENA velmi pravděpodobně v příštích 30 letech, zůstane nestálou oblastí a nelze vyloučit možnost velkých regionálních konfliktů. Možné rozmítnutí vztahů mezi Íránem a USA by mohlo mít významný dopad na regionální bezpečnost.
- Socioekonomické faktory, včetně rozdílu v bohatství, nerovnosti mezi muži a ženami a špatné vzdělání, pravděpodobně budou hlavními příčinami většiny nepokojů a někdy násilných konfliktů v rámci MENA.
- Politika identity v regionu, zejména sektářství, bude pravděpodobně nadále existovat, jako proměnlivý faktor v konfliktu.
- **Vnitřní teroristické hrozby** budou pravděpodobně pokračovat, stejně jako útoky na jiné národy ze skupin se sídlem v regionu. Ačkoli byla al-Káida v posledních letech poškozena, Islámský fundamentalismus bude téměř jistě i nadále podporovat teroristické sítě do roku 2045.

Subsaharská Afrika

- Riziko konfliktu mezi jednotlivými státy se pravděpodobně celkově sníží, ačkoli nestabilita a násilí téměř jistě budou pokračovat až do roku 2045, což v některých oblastech pravděpodobně vzroste.
- Teroristické organizace pravděpodobně budou nadále představovat hrozbu pro mír a bezpečnost, v důsledku nezaměstnanosti mládeže, nespokojenosti s vládnoucím režimem a špatné řízení přírodních zdrojů.

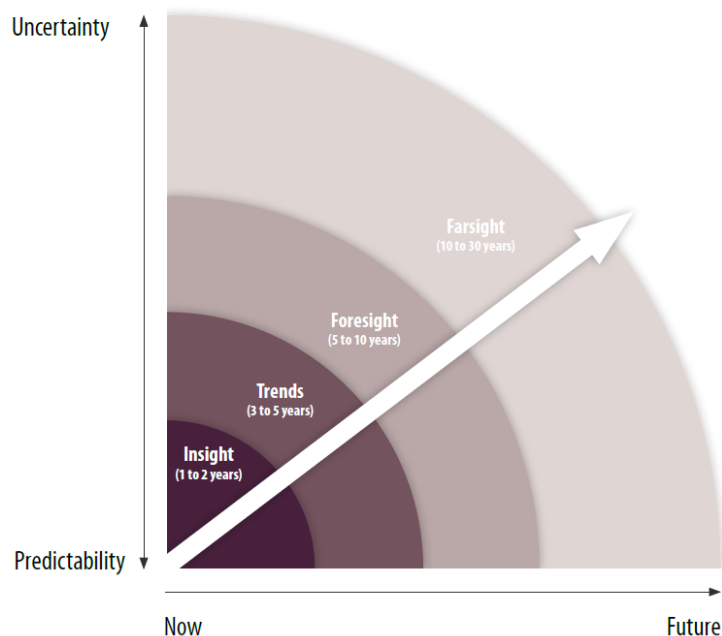
Střední Asie

- Primární spouštěcí nestability ve Střední Asii zůstanou zakořeněny ve vnitřní politice každé země. Země v regionu budou pravděpodobně nadále ohroženy významnými politickými a sociálními hrozbami, které naopak budou představovat riziko pro bezpečnost regionu.

Jižní a východní Asie a Oceánie

- Čínská armáda bude stále schopnější a bude mít rostoucí globální dosah. Do roku 2045 se vojenská schopnost Číny může blížit tomu co je v USA, v některých oblastech ji možná překročí. Indická vojenská schopnost se také pravděpodobně zvýší, ale pravděpodobně ne až do té míry, ve které bude v roce 2045 konkurovat Číně nebo USA.
- Vody východní a jižní Číny mohou důvodem pro konfrontaci mezi Čínou a Spojenými státy a spojeneckými zeměmi. Podobně Kašmír, Korejský poloostrov a hranice mezi Čínou a Indií budou pravděpodobně představovat oblasti napětí. Riziko velkého konfliktu mezi jednotlivými státy v tomto regionu nelze vyloučit.
- Terorismus bude téměř jistě i nadále představovat hrozbu v jižní a východní Asii, méně v Oceánii. Vysoká míra nerovností založená na třídě, etnickém původu a náboženství pravděpodobně vydrží jako zdroje napětí v celém regionu a může mít vliv na celkové řízení a stabilitu některých zemí.

Následující obrázek (Obr. 11) informuje o časovém horizontu prognóz. Časový rámec, vyhlížející 30 let do budoucna, znamená, že ve světě existuje obrovský stupeň neurčitosti, který je popisován, jenž je svou povahou založen na extrapolaci a míře fantazie [42].

Obr. 11 Časová oblast do budoucna [42].

Upravil, Směšný 2018

3.2.3 50 myšlenek, které musíte znát

Budoucnost – 50 myšlenek, které musíte znát, je kniha zabývající se celým spektrem zajímavých témat: od biopaliv, záření z mobilních telefonů, kybernetických útoků a získávání osobních dat až po digitální demokracii, války o vodu, chytrá města a post lidskou společnost. Jedná se o souhrn pozitivních i negativních budoucích výzev, se kterými bychom se mohli v budoucnu potýkat, popřípadě zanecháme dalším generacím. Publikace je členěna do deseti oblastí, kde každá oblast obsahuje právě pět budoucích výzev.

Jedním z témat, kterými se autor zabývá, je z oblasti *Katastrofické scénáře* a jedná se o výzvu **nukleárního terorismu**. Zde je uvedeno, že není jednoduché, provést jaderný útok a že například takový útok mezi Čínou a USA (nebo naopak) není nemožný, ale zároveň není ani nepravděpodobný. Reálnějším rizikem útoku může být spíše mezi Indií a Pákistánem nebo Izraelem a Íránem, ovšem ani v tomto případě není až tak vysoké.

Co by se tedy mohlo stát? Například výbuch kufříkové jaderné bomby, která by byla teroristickou skupinou umístěna na určité místo. Tato myšlenka vychází z 60. let, kdy americké tajné služby usoudili, že Rusové vyvinuli řadu jaderných bomb malých rozměrů. Dnes ovšem není známo, zdali je tomu skutečně tak a USA vlastní tyto bomby, které by v případě útoku použila.

Jako možnost případného útoku je zde uvedena tzv. **špinavá bomba**, čímž se nejčastěji označuje konvenční výbušné zařízení, které obsahuje i radioaktivní materiál. Po výbuchu je tento materiál rozptýlen do ovzduší a rozšíří se do přilehlého okolí. V případě větrnějšího počasí, může být materiál rozprášen do mnohem většího prostoru. Celé takové zařízení lze tak jednoduše umístit do kufříku. Špinavá bomba není zbraní hromadného ničení, ale je nástrojem k hromadnému narušení pořádku. Taková bomba by mohla poškodit centrum velkoměsta, ale především vyvolat strach v řadách veřejnosti z radioaktivního materiálu, který není vidět ani cítit. Otázka pravděpodobně není jestli, ale kdy.

Dle bývalého prezidenta Spojených států Baracka Obamy, nukleární terorismus představuje nejvážnější hrozbu, které čelíme.

Dle časové osy se al-Káida v roce 2022 pokusí odpálit špinavé bomby, ve třech systémech metra. Pro rok 2030 je predikováno použití taktické jaderné zbraně v Gruzii. Predikce na rok 2060 uvádí, že 25% států provozuje tajný jaderný program. V roce 2080 dle autora ustoupí jaderné technologie novým zbraním na principu využití temné hmoty [43].

3.2.4 Budoucnost terorismu a terorismus budoucnosti

Vikram Sood, poradce indické výzkumné nadace (Observer Research Foundation) a bývalý šéf indické zahraniční zpravodajské agentury [44] ve svém článku uvádí, jak již z názvu příspěvku vyplývá, „Budoucnost terorismu a terorismus budoucnosti“, jsou dva různé problémy a konstatuje, že v jistém slova smyslu, budoucnost terorismu je „bezpečná“ v této společnosti a státech, které disponují správnými prostředky ke zvládnání tohoto jevu, ale nemůže být zcela vyloučen ze společnosti. Srovnává situaci před a po 11. září a poukazuje na fakt rozšíření terorismu po tomto datu do celého světa.

Dle průzkumu Gallup z roku 2007 v Maroku, Egyptě, Pákistánu a Indonésii se v 71% lidí shodly na tom, že v každé islámské zemi musí být striktně uplatňováno právo Šaría a 65% souhlasilo s myšlenkou, že by všechny islámské země měly být sjednoceny v jeden stát nebo Kalifát. To se podobá ortodoxnímu islámskému cíli, podle něhož by měl existovat jediný vládce, pro celý muslimský svět. 75% dotazovaných chtělo, aby se západní země držely mimo islámský svět. Hrozba **islámského Kalifátu** je hrozbou pro všechny země, nejenom tamní.

Teroristé a terorismus se budou vyvíjet s časem a jako vždy se ukáží mnohem pohotovější, než se stát přizpůsobí novým taktikám a technologiím při prosazování jejich cílů. Budou se vyvíjet se společností, a jak na ni reaguje stát. Schopnost zvládnání jejich aktivity, taktéž závisí na tom, jak společnost reaguje a jak účinný a obratný je stát.

- Technologie se bude i nadále rozvíjet a zlepšovat, nikoli lineárně, ale exponenciálně.
- Finanční transakce se budou pohybovat ještě rychleji než nyní, a protiteroristické skupiny nebudou znát zdroj nebo původ útoku.
- Nejhorší noční můrou protiteroristických skupin nebo zpravodajských agentů je terorismus „**osamělého vlka**“.

Džihádistické organizace naplno používají sociálních médií jako „teroristickou univerzitu“ aby se teroristé mohli učit nové technologie a byli ve svých metodách útoku ještě efektivnější. I přesto, že jsou finanční prostředky a technologie k vytvoření profilu osob na základě sbíraných a analyzovaných spousty dat ze sociálních médií, není zcela možné stále zabránit útokům. [45]

3.2.5 Globální strategické trendy do roku 2040

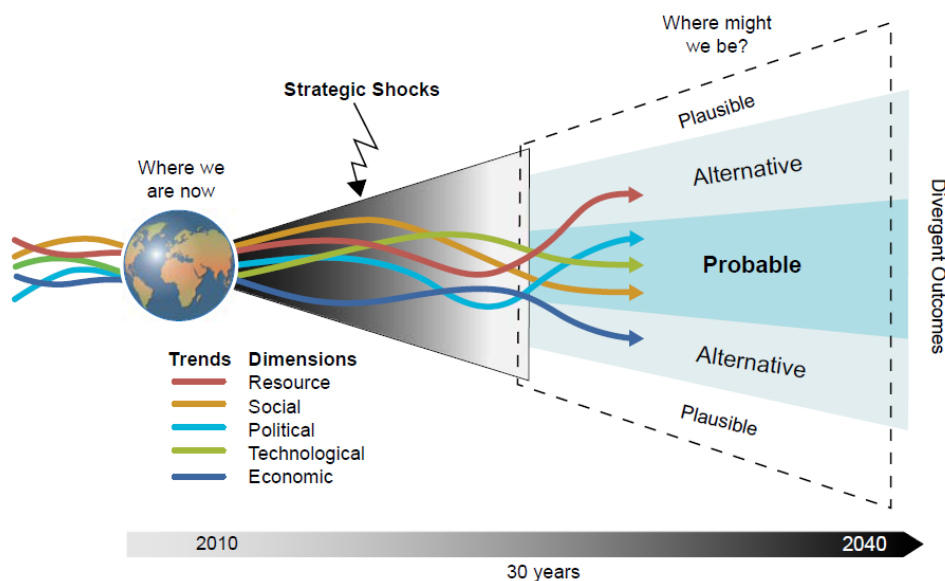
Globální strategické trendy představují komplexní pohled na budoucnost vytvořený výzkumným týmem na Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC) - Výzkumném centru pro otázky vývoje, koncepcí a doktrín [46].

Program Strategické trendy DCDC má za cíl poskytnout podrobnou analýzu budoucího strategického kontextu pro obranu do roku 2040. To bude zásadním přínosem pro rozvoj politiky a koncepce [46]. Mezi hlavní výstupy patří:

- analýza budoucího strategického kontextu založená na vývoji,
- analýza alternativních budoucností, klíčových rizik a šoků, včetně posouzení jejich pravděpodobnosti, četnosti a rozsahu,
- identifikace toho, jak by šoky mohly mít vliv na budoucí strategický kontext,
- identifikace širokých obranných a bezpečnostních důsledků této analýzy [46].

Vlivem proliferace **zbraní hromadného ničení** dojde k nestabilitě a posunu vojenskou vyváženost moci v různých sektorech. Není moc pravděpodobné, že snahy vůči šíření zbraní hromadného ničení budou úspěšné a pravděpodobně dojde k šíření nukleárních zbraní. Teroristické skupiny pravděpodobně získají a použijí chemické, biologické a radiologické zbraně, možná prostřednictvím skupin organizovaného zločinu. Mnoho států pravděpodobně vyvine balistické střely schopné nést chemické, biologické, radiologické nebo nukleární (CBRN) zbraně, stejně jako konvenční zbraně. Balistické obranné protiraketové obrany (BMD) a další letecké obranné technologie mohou zmírnit část rizika, ale je nepravděpodobné, že úplně odstraní hrozbu. Rizika CBRN ze strany státních a nestátních subjektů by se pravděpodobně zvýšila, což by bylo usnadněno snížením některých překážek pro vstup, dvouúčelovými průmyslovými zařízeními a rozšiřováním technických znalostí a odborných znalostí. Teroristické útoky pomocí chemických, biologických a radiologických zbraní budou pravděpodobné, stejně jako útoky hromadných nehod pomocí nových postupů. Pravděpodobnost využívání jaderných zbraní se zvýší. **Radikalizace, extremismus a terorismus** budou i nadále vytvářet hrozby. Síťové technologie poskytnou nové příležitosti k vytváření skupin. Mnoho hrozeb bude fungovat nadnárodně a bude vyžadovat trvalou spolupráci a nadnárodní interoperabilitu mezi bezpečnostními službami, aby se zajistila účinná reakce [46].

Následující grafika (Obr. 12) uvádí, že mohou v budoucnu nastat situace, tzv. „strategické šoky“, které ovlivní chod událostí a tím i situaci v budoucnu.

Obr. 12 Běh událostí ovlivněn „strategickými šoky“ [46].

Upravil, Směšný 2018

3.2.6 Globální Evropa do roku 2050

Tato studie zpracována pro Evropskou komisi předními analytiky, charakterizuje tři klíčové scénáře, které popisují různé, ale přesto možné cesty, kterými by se Evropa mohla ubírat v příštích desetiletích [47].

V prvním scénáři je uvedeno, co kdyby se nikdo nestaral a Evropa se ubírala směrem bez jasné vize a směru. Zde je ukázáno, že ekonomický růst bude podstatně nižší než v USA a Číně a že nevyužijeme náš inovační potenciál a vlivem toho ztratíme svou pozici z pohledu celosvětové konkurenceschopnosti ostatních regionů světa [47].

V druhém extrémním scénáři EU v rámci ohrožení vykresluje ponurý obraz globálního ekonomického poklesu, po němž následují reakcionářská ochranná opatření. EU dosáhne svého podílu na celosvětovém poklesu HDP téměř o polovinu do roku 2050. Dojde k častým potravinovým a ropným krizím. Členské státy EU se budou více orientovat na vnitřní trh a povedou k neefektivní fragmentaci úsilí, které se dotýká každého odvětví, zejména výzkumu, tak zásadního pro naši budoucí prosperitu [47].

Naštěstí třetí scénář, který odborníci označují za evropskou renesanci, popisuje mnohem atraktivnější cestu. EU se stále zvětšuje a stane se silnější. Posílí svou politickou, fiskální a vojenskou integraci. Inovační systémy se stanou efektivnějšími se zvýšenou úlohou poskytovanou uživatelům. Investice do inovací technologií a služeb budou mít přímý dopad

na hospodářský a sociální rozvoj. Členské státy budou spolupracovat na tom, aby byl evropský výzkumný prostor plně funkční, přičemž výzkumné programy budou společné v celé Evropě. HDP EU se do roku 2050 téměř zdvojnásobí [47].

K nestabilitě a posunu vojenské rovnováhy dojde vlivem šíření moderních zbraňových technologií a pravděpodobně **zbraní hromadného ničení**. Teroristické skupiny pravděpodobně získají a použijí chemické, biologické a radiologické zbraně, možná prostřednictvím skupin organizovaného zločinu [47].

Teroristická hrozba se stane decentralizovanější a spontánní. Posledním nebezpečím bude, že teroristé získají biologické činitele nebo jaderný materiál, aby posunuli terorismus na novou úroveň. Potenciální komerční průlomů plynoucí z vojenských investic mohou být dalším atraktivním důvodem ke zvýšení vojenské síly. Kromě toho extrémní počasí vyplývající z klimatických změn může vyžadovat zajištění dostatečné vojenské síly i pro činnosti v oblasti civilní obrany. Nedostatek vody a případný boj o vodu v oblasti Jižní Asie, může také posílit potřebu vojenských investic. Do roku 2020 bude pokračující vysoká míra hospodářského růstu Číny umožňovat, aby vynakládala na svou armádu stejně, jako Spojené státy dnes, což z ní činí skutečnou velmoc naprosto odolnou vůči jakékoli hrozbě nebo tlaku [47].

3.2.7 Globální trendy do roku 2035

Tato studie se zabývá osmi ekonomickými, společenskými a politickými globálními trendy, které změní svět do roku 2035. Nejprve zkoumá, jak mohou ovlivnit některé základní předpoklady mezinárodního systému, poté zvažuje čtyři scénáře založené na dvou faktorech: nestabilní nebo stabilní Evropě a světě. Nakonec představuje politické možnosti k tomu, aby se EU mohla vypořádat s výzvami, které tyto trendy vyvolaly.

Vysoce přitažlivý charakter útoků „**osamělých vlků**“, k nimž bude docházet v celé Evropě v posledních letech, bude inspirovat napodobitele a bude obtížné jim předcházet. Bezpečnostní služby nebudou schopny sledovat všechny potenciální **teroristy v Evropě**, zejména proto, že zhroucení islámského státu v Sýrii a Iráku vyvolá návrat zahraničních bojovníků. Jednotlivé útoky proti **měkkým cílům** pravděpodobně přetrvávají, jako neustálá hrozba v Evropě spolu s tradičními druhy a zdroji terorismu.

Od roku 2015 se v Evropě vyskytly četné teroristické útoky, z nichž některé se zdály být plánovány teroristickou organizací a mnohé z nich se zdají být útoky „osamělého vlka“.

Zatímco terorismus v Evropě není novým fenoménem, je zvláště těžké zabránit tempu a metodám nového okruhu útoků. Šest ze sedmi teroristických incidentů, které způsobily úmrtí v Evropě, zahrnovalo útočníky, kteří používají osobní nebo **nákladní automobily k najíždění do davu lidí**. Je pravděpodobné, že bezpečnostní služby budou vytrvalé, aby sledovaly všechny radikalizované, zejména proto, že zhroucení ISIS v Sýrii a Iráku způsobuje návrat zahraničních bojovníků a že pověstná povaha těchto útoků „osamělých vlků“ inspirovala ostatní k napodobení jejich techniky.

Hrozba z terorismu zůstane pro evropské tvůrce politiky až do roku 2035 hlavním problémem. Kromě hledání způsobů, jak reagovat na dosud známé typy teroristických hrozeb, které budou i nadále relevantní a naléhavé pro tvůrce politik, se v průběhu příštích 20 let objeví nové typy hrozeb. Mohou zahrnovat, ale nebudou jen omezeny na:

- bio-hackování, návrh nových zárodků a virů od příznivců, otevřel možnost nízkonákladové, méně viditelné konstrukce **biologických zbraní**, případně pomocí mapování lidského genomu k vytvoření konstrukčních epidemií, které jsou schopné zaměřit se na určité segmenty obyvatelstva,
- pokročilá robotika umožňující přesné **vražedné útoky jednotlivce nebo útoky na davy lidí**, dálkově ovládané jedinci nebo malými skupinami,
- 3D tisk umožní stahovat a zhotovovat zbraňové systémy v rámci zabezpečených oblastí. S pokročilými metodami šifrování, může být pro vlády nemožné zabránit tomu, aby se ve svých zemích nacházely složité zbraně.

Zatímco není možné předpovědět příčiny terorismu v roce 2035, techniky, které byly islámským státem využívány – **online radikalizace** a podpora útoků „osamělých vlků“, pravděpodobně **přetrvávají** v příštích desetiletích, jelikož nevyžadují rozsáhlé a zranitelné sítě, které mohou být narušeny vládou [48].

3.2.8 Pohled na domácí bezpečnost v roce 2025

Cílem tohoto projektu bylo napomoci formování strategického myšlení pro Ministerstvo vnitřní bezpečnosti, jeho klíčové subjekty a národ. Klíčovým pro vedoucí představitele a představitele vládních orgánů bylo prozkoumat budoucí vnitřní bezpečnostní prostředí a zvážit důsledky vyvíjejících se rizik, sociálních a ekonomických změn a technologického pokroku v oblasti politiky a činností vnitřní bezpečnosti. Tento dokument shrnuje klíčové myšlenky, jako jsou budoucí hrozby, problémy spojené s integrací a následné úvahy pro

vedoucí pracovníky v rámci ministerstva vnitřní bezpečnosti, jelikož usilují o vyšší bezpečnost Spojených států.

Proti terorismu se rozumějí činnosti určené k odvrácení, předcházení nebo zmírnění akcí určených k zastrasování jednotlivců anebo společností. Hrozby mohou pocházet z různých zdrojů. Na nejsložitější úrovni, představuje **jaderná, radiologická, biologická a chemická** válka závažné hrozby, pokud jde o potenciálně katastrofické dopady na společnost a ekonomiku.

Avšak jiné, domácí hrozby, budou taktéž obzvlášť znepokojivé. Obavy se týkají ohrožení **domácími radikály**. Jedná se o jednotlivce, kteří často pracují nezávisle nebo v malých skupinách, kteří se zabývají útoky obecně méně komplikovanými, jako je použití improvizovaných výbušných zařízení (IED), **bezpilotních letounů** nebo ručních zbraní. Domorodý terorismus bude představovat jedinečné výzvy v tom, že dotyční jedinci budou již ve Spojených státech, budou často americkými občany a jejich aktivity budou mnohdy iniciovány s menším nebo žádným napojením na známé teroristické skupiny. Další hrozbou, u které budou panovat shody, je možnost, že násilí spojené s mexickým drogovým kartelem překročí jihozápadní hranici s USA.

Konečným cílem terorismu bude zastrasit **veřejné obyvatelstvo** a ovlivnit rozhodnutí vlád. Snaha vzdělávat veřejnost a získávat účast na prevenci, přípravě a reakci na terorismus, budou ústředním prvkem účinné národní bezpečnosti.

Mohlo by se stát, že hrozba al-Káidy se bude postupně snižovat. Terorismus se pravděpodobně změní v něco takticky přijatelného všemi typy aktérů a nemusí být těmi, které vidáme dnes. S šířením technologií a know-how, zbraní hromadného ničení, výbušnými zařízeními a bezpilotními letouny, jsou příklady taktik a technik, které se v nadcházejících letech pravděpodobně stanou dostupnějšími širšímu okruhu teroristických skupin, "**osamělých vlků**" nebo zločineckých organizací.

Národní státy budou představovat nejsložitější kybernetické kapacity s největším potenciálem americké vojenské a ekonomické výhody a ohrozí **kritickou infrastrukturu** a klíčové funkce. Avšak nestátní aktéři v podobě jednotlivců a skupin, budou mít širokou škálu schopností a záměrů. To bude zahrnovat hackery, kteří se budou více zajímat o výzvu, jak obcházet kybernetické bezpečnostní bariéry počítačových zločincům, kteří budou chtít využít internet pro nezákonný zisk, nebo teroristům z internetu, kteří se budou snažit

škodit nebo zastrašovat z ideologických důvodů. **Kybernetické riziko** bude velkou neznámou s velkým potenciálem pro dramatické, nelineární dopady. Předcházení těmto hrozbám bude v blízké budoucnosti vyžadovat budování dalších kapacit.

Mnoho z nejdůležitějších bezpečnostních výzev v rámci vlasti překročí hranice úřadu. Platí to například pro bioterorismus, letectví nebo hrozby v přepravě nákladu. Ministerstvo vnitřní bezpečnosti bude potřebovat více organizační inovace, za účelem přesunu z řídicích a kontrolních přístupů. V letecké dopravě, budou mít cestující přístup k úplnému celosvětovému systému, nejenom jednomu letišti a letové trase. To bude znamenat, že mezinárodní systém musí koordinovat napříč státními hranicemi [49].

3.2.9 Budoucí operační prostředí 2035

Tento dokument nahrazuje publikaci *Future Character of Conflict* z roku 2010 a jeho cílem je popsat charakteristiky budoucího prostředí a slouží především k informování britských obranných a bezpečnostních tvůrců politik [64].

Jsou zde uvedeny klíčové body budoucího bezpečnostního prostředí:

- USA pravděpodobně zůstanou nejvýznamnější světovou vojenskou silou v roce 2035, ačkoli jeho vojenská výhoda bude pravděpodobně stále více zpochybňována v Číně
- V roce 2035 bude stále větší počet posílených aktérů, i když stát bude i nadále hrát dominantní roli v mezinárodních záležitostech.
- Rostoucí šíření zbraní umožní širšímu okruhu aktérů přístup ke složitějším zbraním, zatímco předchozí technologická výhoda západních vojáků bude i nadále omezoována.
- Relativní vliv Spojeného království by mohl do roku 2035 klesnout, neboť soutěží v rámci větší skupiny.
- Britská obrana pravděpodobně bude mít širší roli při podpoře širších zájmů vlády a přispěním k prosperitě a stabilitě národa tím, že použije těžké i lehké síly.
- Události v zahraničí pravděpodobně budou mít přímý dopad na domácí půdě a vojenské operace v zámoří mohou být stále více ovlivněny potřebami Spojeného království na ochranu pevniny.
- **Kritická infrastruktura** Spojeného království může být stále zranitelnější vůči útokům na dálku, zejména z kyberprostoru.

Aktéři

- Během příštích 20 let není vyloučen tradiční konflikt mezi státy, ale teroristické útoky sponzorované státem, ale **kybernetické útoky** budou pravděpodobnější.
- Extrémističtí nestátní činitelé budou schopni více využívat širší spektrum vojenských schopností s využitím inovativních taktik, které využívají naše přirozené zranitelnosti, včetně institucionální setrvačnosti. Je pravděpodobné, že budou vyvolávat stále vyšší úroveň úmrtnosti proti našim ochranným systémům a dokonce mohou mít přístup ke **zbraním hromadného účinku**.

Instituce

V roce 2035 bude OSN pravděpodobně pracovat prostřednictvím regionálních organizací na dosažení svých cílů, včetně větší úlohy při předcházení konfliktům. Potřeba rozsáhlých operací OSN - možná v Africe - a zapojení Spojeného království (a jejich možného vedení) nebude vyloučeno.

Technologie

- Spojené království a další západní vojenské jednotky, pravděpodobně s výjimkou USA, budou do roku 2035 do jisté míry předstiženy v některých technologiích.
- Nelegální a neregulovaný přenos technologií zhorší ohrožení Spojeného království.
- Do roku 2035 budou nejrůznější aktéři schopni přistupovat k různým kapacitám omezených pouze na několik států.
- Nelegální a neregulovaný přenos technologií zhorší ohrožení Spojeného království.
- Technologická změna se urychlí, což poukazuje na nedostatky v méně adaptabilních zadávacích procesech v rámci obrany.
- Do roku 2035 šíření zbraní umožní širšímu okruhu našich potenciálních protivníků nasadit zbraně, aby popřeli náš přístup k operačním oblastem a svobodu pohybu. Cílem našich protivníků je pravděpodobně odradit západní mocnosti zvýšením potenciálních nákladů na akci.
- Během následujících 20 let, automatizované systémy, včetně těch, které budou ozbrojeny, se budou rozšiřovat během příštích 20 let. Pokroky v technologii budou téměř jistě umožňovat útoky rojů, což umožní četným zařízením jednat společně. To může být protihodnotou špičkových systémů.

- Syntetické biologické složky mohou vést k novým patogenům vytvořených a uvolněných úmyslně nebo náhodou, potenciálně způsobující nebo zhoršující pandemie. Do roku 2035 může být dokonce možné vytvořit **genetické zbraně**.

Elektromagnetické prostředí

- Pokročilé možnosti elektronické války budou všudypřítomné a budou se šířit mezi méně schopné protivníky, což vytváří širokou škálu elektronických bojových hrozeb.

Budoucí právní aspekty

- Přesné pochopení a použitelnost zákona ozbrojeného konfliktu může představovat výzvy udržet krok s technologickým vývojem, jako je širší používání sofistikovanějších automatizovaných systémů [50].

3.2.10 Vznikající budoucí bezpečnostní prostředí

Autor se ve svém článku zabývá budoucím bezpečnostním prostředím, popisuje případné konflikty a války a dále určuje dvanáct pravděpodobných kritérií nestability, které by mohly dosáhnout úrovní, jež budou vyžadovat použití vojenských sil aliance NATO.

Dnešní vojenské síly NATO čelí výzvě v tom smyslu, že se musí přizpůsobit, vyvíjet a inovovat neustálé řešení nejednoznačné, složité a rychle se měnící bezpečnosti životního prostředí. S cílem pomoci informovat o možnostech diskuse o tom, jak nejlépe změnit, se program dlouhodobé vojenské transformace NATO snaží identifikovat schopnosti budoucí Alianční skupiny sil, aby dnes v blízké budoucnosti splnil potenciální požadavky bezpečnostního prostředí do roku 2035 a dále. Tento příspěvek popisuje shrnutí diskusí a workshopů na pracovní úrovni, které se konaly v období od ledna 2016 do dubna 2017 a které sponzoruje spojenecké velitelství pro transformaci jako vznikající pohled na výzvy a příležitosti, které může mít NATO v budoucnu jako základ pro organizační adaptaci a inovace.

Nestabilita je stav pravděpodobných změn. Ne všechna nestabilita v bezpečnostním prostředí bude mít za následek potřebu a rozhodnutí Aliance využívat vojenské síly. Proto zaměřit se na specifické operační dopady na vojenské síly NATO v budoucnu, je důležité jasně definovat a odlišit mezi hnací silou a situacemi nestability. Hnací síly nestability jsou definovány, jako jakékoli podmínky, události nebo okolnosti, které zvyšují tendenci bezpečnostního prostředí být nepředvídatelné, měnitelné nebo nepravidelné. Některé hnací síly ne-

stability představují viditelné trendy, jiné se pomalu objevují, základní podmínky, které postupně vedou k nestabilní situaci. Ostatní mohou působit jako katalyzátory, které rychle mění bezpečnostní prostředí. Například změna klimatu, masová migrace a konkurence v oblasti zdrojů mohou způsobit nestabilitu, stejně jako rozdíly v přesvědčeních, hodnotových systémech a technologiích narušujících životní prostředí. Rozpuštění politického, ekonomického, právního státu, sociálních systémů a rostoucí hustoty obyvatelstva by mohlo dále ztěžovat bezpečnostní prostředí. Pravděpodobně největší hnací silou nestability jsou aktivity nepřátelských státních a nestátních činitelů. Takové aktivity pokrývají široký rozsah, od izolovaných teroristických útoků, od pokračujícího šíření jaderných zbraní až po eskalační použití síly. V budoucnu, může existovat široká škála situací nestability, včetně:

Nepřátelští státní a nestátní aktéři, by mohli usilovat o přístup a používání **zbraní hromadného ničení**, aby způsobili rozsáhlé devastace a ztráty na životech proti cílům, jako je politické vedení, vysoká koncentrace obyvatelstva, systém nebo místa symbolického významu či finanční systém. To by mohlo zahrnovat na nových technologiích založené chemické, biologické, radiologické nebo nukleární zbraně (CBRN) nebo zbraně hromadného ničení.

Státní válka mezi konvenčními ozbrojenými silami zůstane pravděpodobnou hrozbou. To by mohlo zahrnovat dva nebo více států v otevřené konfrontaci, kde síly na každé straně bojují s použitím zbraní, které se primárně zaměřují na armádu protivníka.

V budoucnosti je terorismus jednou z široce používaných taktik, které mohou protivníci využívat k nekonvenční válce. Nepřátelští nestátní aktéři mohou protiprávně použít nebo hrozit použitím síly a násilí vůči jednotlivcům nebo majetku ve zvýšené míře, rozsahu nebo trvání v pokusu vydírat nebo zastrašit vlády nebo společnosti k dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů. Terorismus může být použit k vytvoření strachu nebo teroru v pokusu získat kontrolu nad obyvatelstvem. Navíc budou nepřátelské státy pravděpodobně nadále používat představitele, kteří využívají terorismus k prosazování svých vlastních zájmů.

Nepřátelští aktéři mohou přímo napadnout mezinárodní zákony a normy v globálních společnostech hrozbou nebo použitím síly. Zvýšená konkurence zdrojů a komercializace vesmíru může vést k tomu, že nepřátelé aktéři přímo napadají mezinárodní smlouvy novými způsoby. Navíc by mohlo dojít k narušení prostoru pohybovými nebo nepohybovými prostředky, jako je přímý útok, rušení nebo kybernetické útoky.

Některé uzly a instalace fyzické a virtuální **infrastruktury** zůstávají zásadní pro trvalé zájmy aliance (např. energetické uzly, přístavní zařízení, apod.). Nepřátelští aktéři by mohli napadnout tyto uzly ve snaze narušit životně důležité funkce společnosti a globální stabilitu. Mohlo by to také zahrnovat útok k narušení poziční navigace, radarů a dalších klíčových systémů. Takové útoky mohou být realizovány v podobě fyzického nebo kybernetického útoku.

Nepřátelští aktéři by mohli provést **kybernetický útok** významného rozsahu nebo trvání, aby narušili, popřeli, zhoršili, upravili, ukradli nebo zničili informace, které vedly k velkým fyzickým, emocionálním nebo finančním dopadům. Nepřátelští aktéři by mohli používat kybernetický útok separátně nebo na podporu konvenčních, hybridních nebo nekonvenčních přístupů [51].

Dílčí závěr

Cílem této podkapitoly byla analýza dlouhodobých bezpečnostních prognóz zahraničních autorů. Bylo analyzováno celkem deset prognóz. Úskalím některých prognóz byla jejich různorodost a s tím související ztížená identifikace charakteristik.

4 KOMPARACE BEZPEČNOSTNÍCH PROGNÓZ

V následující části práce bude provedena komparace prognóz, které byly analyzovány a popsány ve 3. kapitole. Cílem této kapitoly je porovnání dílčích prognóz, identifikace a četnost výskytu jejich společných prvků a následní vyhodnocení výsledků. Závěry vyplývající z komparace mohou sloužit především laické veřejnosti, jako informační rámec o možné budoucí situaci v oblasti terorismu.

4.1 Přehled prognóz

Následující tabulky č. 1 a č. 2 shrnují všech dvanáct zkoumaných prognóz. Kritérium pro setřídění prognóz v tabulkách byl vybrán rok vydání prognóz, řazen sestupně. Levá část tabulky obsahuje čísla reprezentující jednotlivé prognózy, u kterých je následně provedena komparace. Dále je zde uvede rok vydání dokumentu a jeho název, avšak který u všech zahraničních dokumentů byl původně v anglickém jazyce. Je zde uvedeno i predikované časové období a autor predikce. Z důvodu celkového počtu prognóz, je následující tabulka rozdělena do dvou celků.

Tab. 1 Seznam prognóz I

Číslo prognózy	Rok vydání	Název prognózy	Časové období	Autor
1	2017	Trendy měnící globální krajinu	2035	Director of National Intelligence
2	2017	Vznikající budoucí bezpečnostní prostředí	>2035	Vojenské rozhledy
3	2017	Globální trendy do roku 2035	2035	European Strategy and Policy Analysis System
4	2016	Budoucnost terorismu a terorismus budoucnosti	Budoucnost	Global Challenges
5	2015	Budoucí operační prostředí 2035	2035	Ministry of Defence
6	2014	Globální strategické trendy do roku 2045	2045	UK Government

Tab. 2 Seznam prognóz II

Číslo prognózy	Rok vydání	Název prognózy	Časové období	Autor
7	2014	Budoucnost: 50 myšlenek, které musíte znát	2022 - 2080	WATSON, Richard
8	2012	Pohled na domácí bezpečnost v roce 2025	2025	West, Darell M.
9	2012	Globální Evropa do roku 2050	2050	Evropská komise
10	2010	Globální strategické trendy do roku 2040	2040	Foresight for Development
11	2010	Prognóza politického, ekonomického a bezpečnostního vývoje ve světě v horizontu let 2020 -2025	2020 - 2025	Balabán, Miloš
12	2006	Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050	2020 - 2050	Rašek, Antonín

4.2 Komparace prognóz

Následující tabulky č. 3, 4 a 5 reflektují výsledky z analýzy prognóz z 3. kapitoly. Levá část tabulek obsahuje čísla jednotlivých prognóz ze Seznamů prognóz I a II z předešlé podkapitoly 4.1, na vodorovné ose jsou jednotlivé prvky, které jsou obsaženy v dílčích prognózách. Mezi prvky byly vybrány ty, které se v prognózách vyskytly minimálně v jednom případě. Tato situace nastala v případě „žen bojovnic“, měkkých cílů, najíždění vozidly do davu lidí a nanotechnologie.

Na následující tabulce č. 3 je seznam pachatelů útoků, který tvoří „osamělí vlci“ a ženy bojovnice. Útoky „osamělými vlky“ byly obsaženy v prognózách ve třech případech, akce ženami bojovnicemi byly v prognózách zmíněny pouze v jednom případě.

Tab. 3 Četnost výskytu prvků – Pachatelé útoků

Číslo prognózy	Pachatelé útoků	
	„Osamělí vlci“	Ženy bojovnice
1		
2		
3	x	
4	x	
5		
6		x
7		
8	x	
9		
10		
11		
12		

Tabulka č. 4 uvádí Prostředky útoků, které se v prognózách objevily. Nejvíce v prognózách byly zmiňovány *Zbraně hromadného ničení* a to v jedenácti ze všech dvanácti prognóz. Nejmenší četnost výskytu v prognózách bylo v případě *Najíždění do davu lidí* a *Nanotechnologie*. Poloviční četnost výskytu, tedy v šesti případech, byly uvedeny *Kybernetické útoky* a ve třech případech útoky *Bezpilotními letouny*.

Tab. 4 Četnost výskytu prvků – Prostředky útoků

Číslo prognózy	Prostředky útoků				
	<i>Najíždění do davu lidí</i>	ZHN	<i>Kybernetické útoky</i>	<i>Bezpilotní letouny</i>	<i>Nanotechnologie</i>
1		x	x	x	
2		x	x		
3	x	x			
4					
5		x	x		
6		x	x	x	
7		x			
8		x	x	x	
9		x			
10		x			
11		x	x		x
12		x			

Tabulka č. 5 znázorňuje Cíle útoků, ve které jsou obsaženy *Kritická infrastruktura* a *Měkké cíle*. Útoky na kritickou infrastrukturu se vyskytly ve čtyřech prognózách, *Měkké cíle* byly zmíněny v jednom případě.

Tab. 5 Četnost výskytu prvků – Cíle útoků

Číslo prognózy	Cíle útoků	
	<i>Kritická infrastruktura</i>	<i>Měkké cíle</i>
1	x	
2	x	
3		
4		
5	x	
6		
7		
8	x	x
9		
10		
11		
12		

4.3 Výsledky komparace

Následující podkapitola shrnuje výsledky komparace z podkapitoly 4.2, kde byly zkoumány *Pachatelé útoků*, *Prostředky útoků* a *Cíle útoků*.

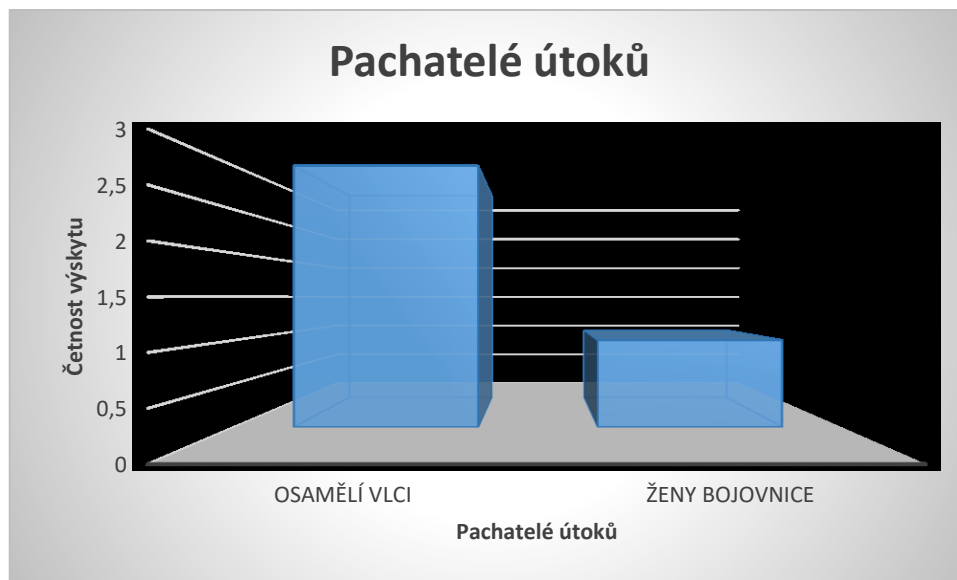
Pachatelé útoků

Výsledky komparace prognóz z předešlé podkapitoly 4.2 a tabulky č. 3 ukázaly, že útoky vůči cílům teroristů „*osamělými vlky*“ byly zmíněny ve třech případech z dvanácti.

Pouze v jednom případě došlo ke zmínce, že v budoucnu dojde ke zvýšení počtu tzv. **žen bojovnic**.

Graf 3 Výsledek komparace – Pachatelé útoků

Prostředky útoku

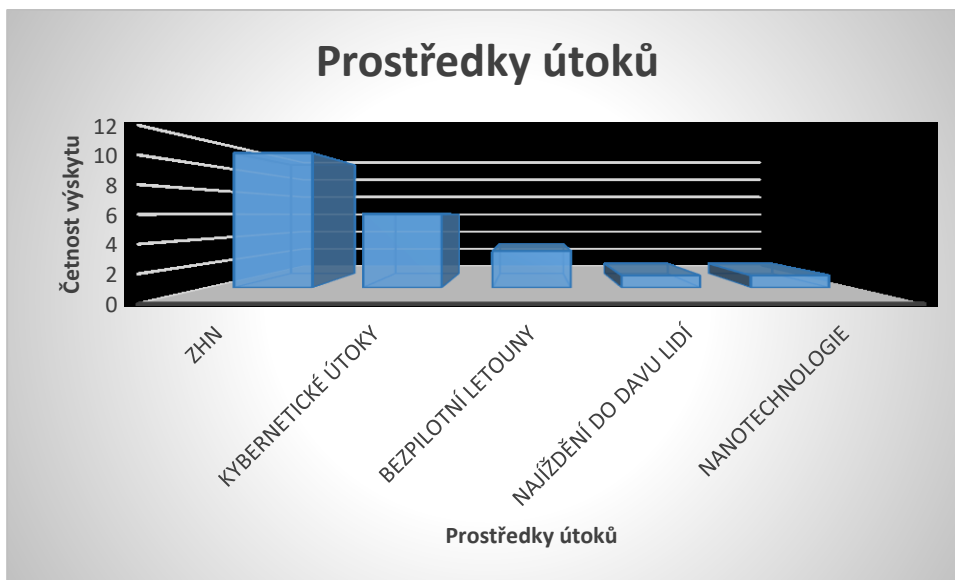
Další faktor, který vyplynul z prognóz, byly prostředky útoků. Zde výsledky ukázaly, že budoucí terorismus bude pravděpodobně založen na zneužití **zbraní hromadného ničení**, kdy ke shodě názoru došlo v jedenácti z celkových dvanácti prognóz.

Druhým nejvíce zastoupeným způsobem provádění teroristických útoků, a to v šesti případech z dvanácti, tedy v polovině případů, byl zmíněn **kybernetický terorismus**.

Co se útoků **bezpilotními letouny** týče, zde došlo ke shodě ve třech analyzovaných prognózách.

A v neposlední řadě komparace ukázala, že útoky pomocí **nanotechnologií** byly zmíněny jen v jednom případě.

Graf 4 Výsledek komparace – Prostředky útoků

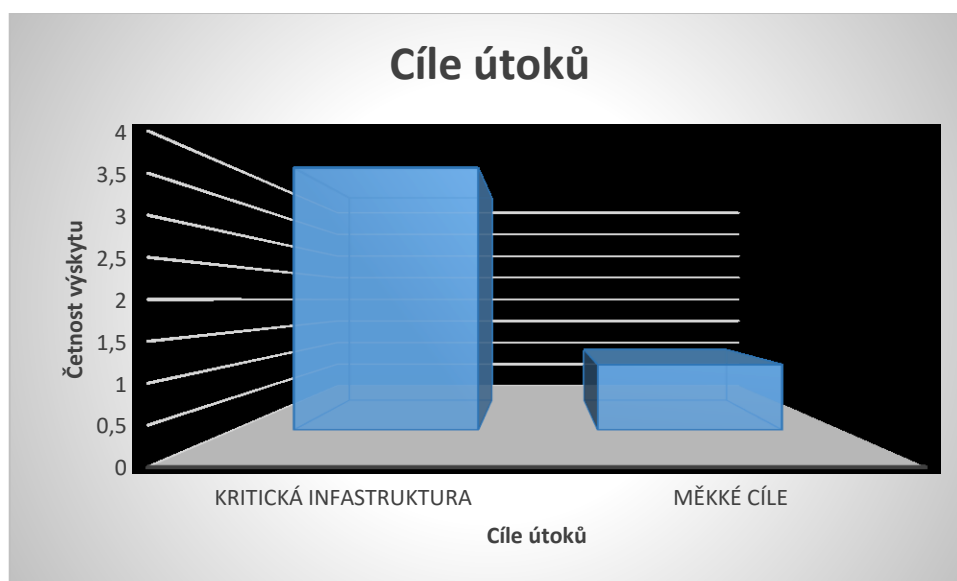

Cíle útoků

Z výsledků dále vyplynulo, že vedení útoku vůči objektům **kritické infrastruktury** došlo ke shodě u čtyř zkoumaných prognóz.

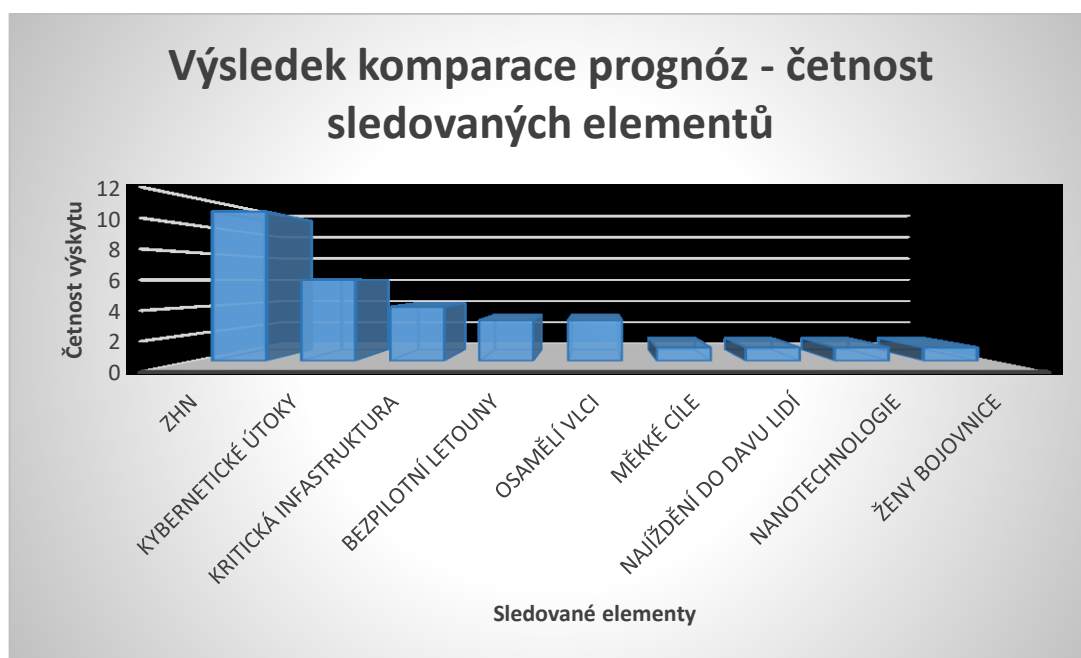
Akce směřované na **měkké cíle** byly uvedeny překvapivě pouze v jednom případě.

Graf 5 Výsledek komparace – Cíle útoků

Na následujícím grafu (Graf 6) je provedeno vyhodnocení výsledků z komparace prognóz z předešlé podkapitoly 4.2. Byly zkoumány především otázky, kým budou útoky realizovány, jakými prostředky budou útoky vedeny a vůči jakým cílům budou akce směřovány.

Graf 6 Výsledek komparace prognóz

Geografie

Z analýzy prognóz mimo jiné vyplynulo, že řada útoků bude přicházet z tzv. oblouku nestability, což zahrnuje Subsaharskou Afriku, Blízký východ, Balkán, Kavkaz a střední a jihovýchodní Asie. Potenciální konflikt z oblasti „oblouku nestability“ budou zvyšovat i jiné případné oblasti bezpečnostní nestability, jako například vyostřené izraelsko-palestinské vztahy, indicko-pákistánský spor o Kašmír či vyostřené vztahy Tchaj-wanu s Čínou a korejského poloostrova.

Hnací síly

Například, masová migrace může způsobit nestabilitu, rovněž jako rozdíly v přesvědčeních, hodnotových systémech a technologiích narušujících životní prostředí. Rozpuštění politického, ekonomického, právního státu, sociálních systémů a rostoucí hustoty obyvatelstva by mohlo dále ztěžovat bezpečnostní prostředí.

Pravděpodobně největší hnací silou nestability jsou aktivity nepřátelských státních a nestátních činitelů. Takové aktivity pokrývají široké spektrum, od izolovaných teroristických útoků, od pokračujícího šíření jaderných zbraní až po eskalační použití síly.

Hlavní aktéři terorismu

Hlavní roly v budoucím bezpečnostním prostředí budou představovat nadále především:

- Čína
- USA
- EU
- Indie

DISKUSE VÝSLEDKŮ

Cílem této kapitoly bylo provedení komparace prognóz. Výsledky ukazují, že budoucnost terorismu je ve zneužití zbraní hromadného ničení a kybernetických zločinech. To poukazuje na skutečnost, že současný způsob provádění útoků „osamělých vlků“, útoků na *měkké cíle* nebo najíždění do davu lidí, tedy akcí, kdy jsou útočníci přímo vystaveni riziku, že bude odhalena jejich identita, budou dopadeni nebo obětují svůj život, bude spíše založen na akcích prováděných na dálku a zbraněmi, které budou dostupnější, než je tomu dnes. I přesto ale terorismus „*osamělých vlků*“ a útoky na *měkké cíle* budou nadále představovat hrozbu. Nabízí se ale otázka k diskusi, zdali by při větším počtu prognóz, četnost výskytu útoků na *měkké cíle*, najíždění útočnicků automobily do davu lidí, zneužití nanotechnologií či faktoru žen bojovnic byla větší, či nikoli.

5 MOŽNÝ SCÉNÁŘ VÝVOJE V OBLASTI TERORISMU

Je nepochybné, že úvahy o budoucnosti je značně složitou otázkou, zatížena řadou případných chyb a omylů. Lze říci, že jde o jeden z nejnáročnějších a také nejodvážnějších úkolů, které si může člověk představit a který je vystaven vysoké míře pochybností. Objevuje se zde spousta obecně metodologických agnoseologických problémů. Jak ale uvádí Edward Conrnish ve svém citátu, i to málo, co o budoucnosti můžeme předpokládat, může mít velký význam [63]. Budoucnost je vnímána jako systém dějů a postupů, které mohou v určitém čase a vlivem jistých podmínek nastat. Předmět prognózy lze zobrazit jako popis vývoje a změn. Prognóza vystihuje vývoj jako tendenci, trend nebo probíhající proces; změnu (jako důvod vývoje) v podobě událostí uskutečňujícího se jevu. Studium budoucnost by mělo sloužit jako návod pro nejvhodnější jednání lidí [64].

5.1 Budoucnost „anonymních“ útočníků a zbraní hromadného ničení

Terorismus se **do roku 2025** změní v něco takticky přijatelnějšího všemi typy aktérů a nemusí to být ti, kteří se objevují v současnosti. Šíření technologií, know-how, zbraní hromadného ničení, výbušných zařízení a bezpilotních letounů, jsou příklady taktik a technik, které budou snadněji dostupné většímu okruhu teroristických skupin, „osamělých vlků“ anebo zločineckých organizací. Hrozba útoků ze strany al-Káidy se postupně za několik let sníží, avšak úplně nevymizí a **v roce 2022** dojde touto organizací k pokusu o odpálení špičkové bomby.

Nejvíce bezpečnostních hrozeb současně s islamistickým terorismem, bude směřovat z oblasti severní a východní Afriky, Blízkého východu, Balkánu, Kavkazu a střední a jihovýchodní Asie. Útoky z těchto oblastí, budou zintenzivňovány vlivem vyostřených vztahů mezi Izraelem a Palestinou, rozporem Indie a Pákistánů o Kašmír a vyostřených vztahů Tchaj-wanu s Čínou a korejského poloostrova.

Kontinuální vysoká míra hospodářského růstu Číny do roku 2020 umožní vydávat na svou armádu stejné množství prostředků, jako USA, čímž je Čína skutečnou velmocí, odolnou vůči jakýmkoli hrozbám.

Za několik let, vzrostou v důsledku technického vývoje a zvyšující se asymetrie mezi silami, hrozba jaderných zbraní a zbraní hromadného ničení.

Ve druhé polovině dvacátých let, bude svět čelit nové hrozbě, kterou je potenciální zneužití nanotechnologie, kde jednou z forem jsou nano roboti, ovládaní na dálku, s potenciálem rozšířit vysoce nakažlivý virus.

Zvýšením vývoje kybernetických útoků, přesně řízených zbraní, robotických systémů a bezpilotních zbraní, dojde ke snížení prahové hodnoty k realizaci konfliktu.

Vzhledem k tomu, že Severní Korea bude vyhrožovat jaderným útokem a bude panovat nejistota ohledně úmyslů Íránu, některé státy se přikloní k vlastnictví podobného zbraňového arzenálu. Nejenom vyzbrojování jadernými zbraněmi, ale zvýšený význam se bude přikládat i zbraním chemickým a biologickými.

Čína a Rusko budou pokračovat ve využívání zbraňových systémů, které budou schopny zlikvidovat satelity na oběžné dráze.

Do roku 2035 bude pro evropské tvůrce politik hrozba terorismu primárním problémem.

Vzhledem ke skutečnosti, že online nábor nových členů a podněcování útoků páchanými „osamělými vlky“ nebude vyžadovat rozsáhlé a zranitelné sítě, které by vlády mohly narušit, přetrvávají do tohoto roku.

Lidé budou stále více vnímat nebezpečí ze strany Ruska, hrozbu islámského extremismu a pokračující příchod hrozeb z Blízkého východu a Afriky. Rusko bude vyhrožovat Evropě propagandou, dezinformací a finanční podporou pro strany proti EU a USA. V silách bezpečnostních složek nebude sledování a odhalování všech případných teroristů v Evropě především z důvodu rozpadu islámského státu v Sírii a Iráku, jež bude způsobovat návrat zahraničních bojovníků.

Pro bezpečnostní složky bude velmi obtížné předcházet útokům ze strany těch, jež se budou inspirovat velmi přitažlivým charakterem útoků „osamělých vlků“, které se odehrají v posledních letech.

Teroristické akce vůči *měkkým cílům* budou přetrvávat jako stálá hrozba v Evropě včetně tradičních druhů a zdrojů terorismu.

Vlivem zájmu velkých mocností, neustálé hrozbě terorismu, nestabilní situaci ve slabých státech a šíření letálních technologií, se riziko konfliktu zvýší.

Vliv technologií, nové strategie a vyvíjecí se globální geopolitický kontext, bude mít za následek změnu charakteru konfliktu. Cílem bude především snížení nákladů na potenciální teroristickou akci. Dojde k rozšíření automatizovaným systémům i těch, jež budou disponovat zbraňovým potenciálem.

Na podporu svých aktivit, přistoupí nestátní i sub státní skupiny spolu s teroristy, povstalci, aktivisty a zločineckými gangy, k širšímu spektru smrtelných a nesmrtelných nástrojů. Za poslední dekádu, Hizballáh a ISIL, získají přístup ke složitým protitankovým střelám, raketám typu „země-vzduch“, bezpilotním letounům a řadě dalších přesně řízeným střelám, jež se stanou běžnějšími.

Nepřátelští státní a nestátní aktéři budou mít v úmyslu způsobovat rozsáhlé ztráty na životech vůči cílům, jako jsou státní činitelé a *měkké cíle*, především místa s vysokým počtem obyvatel a místa symbolického významu a z toho důvodu budou usilovat o přístup a používání CBRN zbraní nebo na nových technologiích založené zbraně hromadného ničení. Současné státy budou disponovat jaderným arzenálem a budou udržovat a modernizovat tyto zbraně. Syntetické biologické složky mohou vést k novým patogenům, které mohou být vytvořeny a uvolněny úmyslně nebo vlivem náhody. Bude hrozit riziko provedení rozsáhlého kybernetického útoku k následné manipulaci se získanými informacemi, které by vedly k velkým fyzickým, emocionálním nebo finančním dopadům.

V **první polovině čtyřicátých let 21. století**, proliferační moderních zbraňových technologií a ZHN budou mít za následek nestabilitu a dojdou k posunu vojenské rovnováhy moci v různých oblastech. Úspěšnost iniciativy vůči šíření zbraní bude téměř nulová a jaderný arzenál se bude dále rozšiřovat.

Skrze organizovaný zločin, teroristické organizace získají a již i budou používat CBRN zbraně. Balistické protiraketové obrany (BMD) a jiné letecké obranné technologie budou schopny z části zmírnit útok, avšak nedojde k úplnému odstranění hrozby.

Ve **druhé polovině čtyřicátých let**, zvyšující počet žen bude již aktivně zapojeno v bojových úlohách ozbrojených sil na celém světě, což bude mít za následek účast žen na ozbrojených hnutích odporu a teroristických skupinách.

Společnost bude závislá na automatizovaných technologiích, čehož teroristé a zločinci pravděpodobně budou chtít zneužít a pomocí kybernetických útoků provedou akci k narušení dopravního systému. Stejná situace bude i v případě informačních a komunikačních sítí, kde provedení útoku zasáhne každodenní život společnosti.

Klesnou náklady na bezpilotní systémy a jednodušší výroba složitých zařízení stoupne, což způsobí značné rozšíření bezpilotních systémů, které bude ale mnohem těžší regulovat.

Rozšíření alternativních měn bude mít za následek snazší anonymní transakce a uchovávání finančních prostředků. Vzhledem k tomu bude ale pro vlády obtížnější zmrazit majetek zločinců.

Čínské obranné výdaje budou soupeřit se Spojenými státy, což bude odrážet rostoucí ekonomickou sílu Číny. Tyto dvě velmoci s největší pravděpodobností vynaloží značně více prostředků na obranu, než kterákoliv jiná země, což bude reprezentovat takřka polovinu celkových výdajů na obranu na celém světě. Rozpočet na obranu v Indii vystoupá na tolik, že se umístí na „druhé příčce“. Rusko zvýší výdaje na obranu, ovšem ne v takové míře, aby se vyrovnalo USA, Číně nebo Indii. Země evropského kontinentu vynaloží značné prostředky na svou obranu, ovšem nedojde k razantnímu zvýšení, pokud nedojde k větší hrozbě.

V **padesátých letech** bude neustále docházet k šíření a využívání ZHN. O **deset let později**, 25% států bude již provozovat tajný jaderný program a v **osmdesátých letech** ustoupí jaderné technologie novým zbraním na principu využití temné hmoty.

ZÁVĚR

Akcemi teroristů na New York v roce 2001 dosáhl terorismu celosvětové úrovně a změnil se i jejich *modus operandi*, tedy způsob provádění útoků, jelikož cílení jejich akcí od těchto událostí, jež se odehrály téměř před dvaceti lety, je zaměřeno na lehce zranitelná místa, především na nedostatečně chráněná místa s velkou koncentrací lidí. Současná lidská společnost tedy čelí útokům, které svým charakterem ohrožují člověka na životě téměř kdekoli, ať již se jedná o klidnou kavárnu uprostřed města či sportovní událost. Řadu lidí jistě ale napadne otázka, zdali tento trend bude pokračovat i nadále nebo se v budoucnu povaha terorismu změní?

Právě futurologie je vědní obor, který poskytuje nejenom vládním činitelům pohled do budoucna, díky kterému si mohou udělat názor na budoucí vývoj a směřovat svůj vliv a kapacity na ta správná místa v oblasti bezpečnosti k tomu, aby došlo alespoň ke zmírnění dopadů potencionálních událostí na lidskou společnost.

Teoretická práce čtenáře uvádí do problematiky terorismu od jeho historie až do současnosti. Pro pochopení dalších souvislostí byl vymezen pojem terorismus, i přesto, že do současnosti nedošlo k ujednocení definice tohoto pojmu. Následně bylo pojednáno o jednotlivých metodách a současném stavu terorismu. Teoretickou část uzavírá kapitola zkoumající bezpečnostní strategické dokumenty.

Praktická část se zabývá analýzou dlouhodobých bezpečnostních prognóz, kde je pozornost věnována oblasti terorismu. Na základě analýzy jsou výsledky interpretovány a dále je provedena jejich komparace. Následně jsou výsledky komparace dále diskutovány. Stěžejním výstupem práce, je návrh scénáře možného budoucího vývoje v oblasti terorismu s regionálním zaměřením na EU až do roku 2080.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999. ISBN 80902670-1-7. [Cit. 2018-02-17]
- [2] *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [online]. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/3-nap-2013-material-pdf.aspx>
- [3] *Encyklopedie světový terorismus*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. [Cit. 2018-02-17]
- [4] SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4. [Cit. 2018-02-21]
- [5] MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8. [Cit. 2018-02-22]
- [6] *Ministerstvo vnitra České republiky: Typologie terorismu* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- [7] *Security magazin: Staronová hrozba terorismu pro Evropu. Terčem útoku jsou a budou měkké cíle*. [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://www.securitymagazin.cz/zpravy/staronova-hrozba-terorismu-pro-evropu-tercem-utoku-jsou-a-budou-mekke-cile-1404048073.html>
- [8] *Ministerstvo vnitra České republiky: Základy ochrany měkkých cílů* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>
- [9] *Forum24: Teroristické útoky na měkké cíle? Je těžké tomu zabránit* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://forum24.cz/teroristicke-utoky-na-mekke-cile-je-tezke-tomu-zabranit/#>
- [10] *iRozhlas: Připomeňte si největší teroristické útoky, spáchané v posledních třech letech v Evropě* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pripomente-si-nejvetsi-teroristicke-utoky-spachane-v-poslednich-trech-letech-v_1708172145_per
- [11] TŮMA, Miroslav. *Jaderné odzbrojení: utopie, nebo projev politického realismu?*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011. ISBN 978-80-86506-96-8.

- [12] *Česká televize: Drábová: Jaderné elektrárny nejsou vhodným cílem pro teroristy* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1741444-drabova-jaderne-elektrarny-nejdou-vhodnym-cilem-pro-teroristy>
- [13] *Mezinárodní vztahy: Jaderný a radiologický terorismus a mezinárodněprávní úprava ochrany proti němu* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/179/186>
- [14] *Euro: Bioterorismus – znovu se objevující nebezpečí?* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: https://zdravi.euro.cz/clanek/bioterorismus-znovu-se-objevujici-nebezpeci-480495?seo_name=mlada-fronta-noviny-zdravi-euro-cz
- [15] *Kontakt: Chemický terorismus* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz/kontakt/administrace/clankyfile/20120326173739597856.pdf>
- [16] *Česká televize: Sekta Óm šinrikjó podnikla brutální teroristický útok plynem v tokijském metru* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/ve-stopach-doby/1995/581-sekta-om-sinrikjo-podnikla-brutalni-teroristicky-utok-plynem-v-tokijskem-metru/>
- [17] *NATO: Nové hrozby - kybernetické dimenze* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.nato.int/docu/review/2011/11-september/Cyber-Threats/CS/index.htm>
- [18] *CyberSecurity: Kybernetická bezpečnost* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://cybersecurity.cz/basic.html>
- [19] *Aktuálně: Obří kybernetický útok zasáhl 200 tisíc počítačů. Britský IT expert ho zpomalil, hrozba ale trvá dál* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/masivni-kyberneticky-utok-ma-200-tisic-obeti-v-nejmene-150-z/r~f4790d02388e11e7ba1d0025900fea04/>
- [20] *Evropská komise: Komise zintenzivňuje boj proti kybernetickým útokům v EU* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/170919_kyberneticka_bezpecnost_cs
- [21] *NÚKIB: Co je NÚKIB* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.gov-cert.cz/>

- [22] *Security magazin: Noční můra zpravodajských služeb - terorista jako osamělý vlk* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://www.securitymagazin.cz/zpravy/nocni-mura-zpravodajskych-sluzeb-terorista-jako-osamely-vlk-1404043549.html>
- [23] *Rusi: Lone-Actor Terrorism* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: https://rusi.org/sites/default/files/201604_clat_final_report.pdf
- [24] *Týden: Další den, další oběti. "Osamělí vlci" útočí v Evropě* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/dalsi-den-dalsi-obeti-osameli-vlci-utoci-v-evrope_392293.html
- [25] *Ministerstvo vnitra České republiky: EU a mezinárodní problematika terorismu* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>
- [26] *Evropská rada: Boj EU proti terorismu* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>
- [27] *Ministerstvo vnitra České republiky: Obecně k agendám EU* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecne-k-agendam-eu-461106.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>
- [28] ZEMAN, Petr, ed. *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3037-2.
- [29] KRULÍK, Vladimír. *Strategické bezpečnostní dokumenty České republiky* [online]. 2008 [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi-ozvmS3Y_bAhUF3SwKHTf6DpoQFggnMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.ce-ses.cuni.cz%2FCESES-70-version1-Strategicke_bezpecnostni_dokumenty.ppt&usg=AOvVaw0TAsEyFJb4uI-HyzLKgWy6V
- [30] *Evropská rada: Strategie EU pro boj proti terorismu* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/eu-strategy/>

- [31] BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
- [32] *Vláda České republiky: Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwia0qC85_3ZAhUL-kywKHQy9Cv4QFggqMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.vlada.cz%2Fas-sets%2Fppov%2Fbrs%2Fdokumenty%2Fbezpecnostni-strategie-2015.pdf&usg=AOvVaw1R4w-g_P5PyiUpmOIFkaye
- [33] *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Bezpečnostní politika* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html
- [34] *Ministerstvo obrany České republiky: České strategické dokumenty* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Obrann___strategie_2017_-_CZ.pdf
- [35] *White House: President Donald J. Trump Announces a National Security Strategy to Advance America's Interests* [online]. 2017 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-announces-national-security-strategy-advance-americas-interests/>
- [36] *Ministerstvo vnitra České republiky: Často kladené dotazy - Strategie ČR od roku 2013* [online]. 2014 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/casto-kladene-dotazy-strategie-cr-od-roku-2013.aspx>
- [37] *Ministerstvo vnitra České republiky: Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx
- [38] BALABÁN, Miloš. CESES: Prognóza politického, ekonomického a bezpečnostního vývoje ve světě v horizontu let 2020-2025 [online]. 2010 [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceses.cuni.cz/CESES-70-version1-Prognoza.doc>
- [39] Office of the Director of National Intelligence: *Global Trends* [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.dni.gov/index.php/global-trends-home>

- [40] Director of National Intelligence: Trends Transforming the Global Landscape [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.dni.gov/files/documents/nic/GT-Full-Report.pdf>
- [41] UK Government: Global Strategic Trends (fifth edition) [online]. 2014 [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/global-strategic-trends-out-to-2045>
- [42] UK Government: Global Strategic Trends - Out to 2045 [online]. 2014 [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/348164/20140821_DCDC_GST_5_Web_Secured.pdf
- [43] WATSON, Richard. Budoucnost: 50 myšlenek, které musíte znát. Praha: Slovart, c2014. ISBN 978-80-7391-823-1
- [44] Observer Research Foundation: Vikram Sood [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.orfonline.org/people-expert/vikram-sood/>
- [45] SOOD, Vikram. Observer Research Foundation: Future of terrorism and terrorism of the future [online]. 2016 [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.orfonline.org/re-search/future-of-terrorism-and-terrorism-of-the-future/>
- [46] Foresight For Development: Global Strategic Trends - Out to 2040 [online]. 2010 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: www.foresightfordevelopment.org/sobipro/download-file/46-1152/54
- [47] Evropská komise: 2050 Global Europe [online]. 2012 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/policy_reviews/global-europe-2050-re-port_en.pdf
- [48] European Strategy and Policy Analysis System: Global Trends to 2035 [online]. 2017 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: http://espas.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/EPRS_STU%282017%29603263_EN.pdf
- [49] West, Darell M. Inside Politics: A Vision for Homeland Security in the Year 2025 [online]. 2012 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: www.insidepolitics.org/brookingsreports/home-land_security.pdf
- [50] Ministry of Defence: Future Operating Environment 2035 [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/646821/20151203-FOE_35_final_v29_web.pdf

- [51] Vojenské rozhledy: The Future Security Environment: An Emerging View [online]. 2017 [cit. 2018-04-20] s. 102 - 106. Dostupné z: www.vojenskerozhledy.cz/en/kategorie-clanku/bezpec-nostni-prostredi/download/1237_65fb20305752ef3e639003096a47840a
- [52] Europol: EU Terrorism Situation and Trend Report [online]. 2017 [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/tesat2017_0.pdf
- [53] DESTATTE, Philippe. *Millennium Project: NATO Advanced Research Workshop* [online]. 2016 [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: http://www.millennium-project.org/millennium/NATOARW-Presentations/Philippe-Destatte_NATO_Washington_2016-07-25.pdf
- [54] *Evropská unie: Prezence o EU* [online]. [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/enlargement_cs.pdf
- [55] In: *Arms Control Association: Nuclear Weapons: Who Has What at a Glance* [online]. 2018 [cit. 2018-05-17]. Dostupné z: https://www.armscontrol.org/sites/default/files/images/Factsheets/WarheadsGraphic_180307_1_0.jpg
- [56] In: *YaleGlobal Online: WMD Proliferation Threatens the World* [online]. 2013 [cit. 2018-05-17]. Dostupné z: <https://yaleglobal.yale.edu/sites/default/files/images/2013/04/WMD3-1SM.jpg>
- [57] *CISCO: Kyberútoky jsou velký byznys. Roční zisk z jediné kampaně je až 34 milionů dolarů. Zjistil Cisco Annual Security Reporty* [online]. 2016 [cit. 2018-05-17]. Dostupné z: <https://www.cisco.com/c/dam/assets/global/CZ/about/news/2016/160210b.jpg>
- [58] *Biuro Bezpieczeństwa Narodowego: National Security Strategy of the Republic of Poland* [online]. 2014 [cit. 2018-05-19]. Dostupné z: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dok/NSS_RP.pdf
- [59] *Obrana a strategie: Nová polská bezpečnostní strategie* [online]. 2015 [cit. 2018-05-19]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2015/1-2015/clanky/nova-polska-bezpecnostni-strategie.html#.Wv-7JCDLhPa>
- [60] RAŠEK, Antonín. *Obrana a strategie: Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050 (Souhrn názorů skupiny členů bezpečnostní komunity) 1. část* [online]. 2015

- [cit. 2018-05-19]. Dostupné z: http://www.vojenskerozhledy.cz/en/kategorie-clanku/download/1037_c2693122e9722df50dbd60349e4e44c8
- [61] EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [62] *Security magazín: Bezpečnostní strategie ČR - cíle a vize pokulhávají za realitou* [online]. 2015 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.securitymagazin.cz/zpravy/bezpecnostni-strategie-cr-po-boku-eu-ke-svetlym-zitrkum-1404043780.html>
- [63] POTŮČEK, Martin. *Poznávání budoucnosti jako výzva*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1897-5.
- [64] *Obrana a strategie: Prognostické metody a jejich využití v resortu MO* [online]. 2003 [cit. 2018-05-21]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKE-wjWg5TOq5fbAhXBGuwKHdchDpgQFggp-MAA&url=http%3A%2F%2Fwww.obranaastrategie.cz%2Ffilemanager%2Ffiles%2Ffile.php%3Ffile%3D6373&usg=AOvVaw24K0dlhi40k2OmHUolu3EG>
- [65] *Government: Future operating environment 2035* [online]. 2015 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/future-operating-environment-2035>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
ADR	Accord européen au transport international des marchandises par route (evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí)
aj.	a jiné
atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
BSE	Bovinní spongiformní encefalopatie (lidově nemoc šílených krav)
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
HIV	Human Immunodeficiency Virus (virus lidské imunitní nedostatečnosti)
KLDR	Korejská lidová demokratická armáda
km	kilometr
MV	Ministerstvo vnitra
např.	například
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
PNR	Passenger Names Records (jmenná evidence cestujících)
resp.	respektive
RID	Règlement concernant le transport international ferroviaire des marchandises dangereuses (řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí)
stol.	století
tzv.	takzvaně
USA	United States of America

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Počty jaderných hlavic v jednotlivých státech [55]. Upravil, Směšný 2018...</i>	16
<i>Obr. 2 Hlavní zákonitosti šíření ZHN [56]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	18
<i>Obr. 3 Výdělek z kybernetické trestné činnosti [57]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	22
<i>Obr. 4 Počet útoků a zatčených v EU v roce 2016 [52]. Upravil, Směšný 2018.....</i>	24
<i>Obr. 5 Počty podezřelých zadržovaných v EU v roce 2016 [52]. .....</i>	27
<i>Obr. 6 Předmět bezpečnostní politiky [29]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	31
<i>Obr. 7 Místo a obsah bezpečnostní politiky [29]. Upravil, Směšný .....</i>	31
<i>Obr. 8 Bezpečnostní politiky - strategické dokumenty [29].....</i>	32
<i>Obr. 9 Členské státy EU a rok jejich připojení [54]. .....</i>	42
<i>Obr. 10 Čtyři pilíře strategie EU [30]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	43
<i>Obr. 11 Časová oblast do budoucna [42]. .....</i>	63
<i>Obr. 12 Běh událostí ovlivněn „strategickými šoky“ [46]. .....</i>	67

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Seznam prognóz I.....</i>	<i>76</i>
<i>Tab. 2 Seznam prognóz II .....</i>	<i>77</i>
<i>Tab. 3 Četnost výskytu prvků – Pachatelé útoků .....</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 4 Četnost výskytu prvků – Prostředky útoků.....</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 5 Četnost výskytu prvků – Cíle útoků.....</i>	<i>79</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Počet útoků a zatčených v EU [52]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	<i>23</i>
<i>Graf 2 Počet podezřelých zatčených [52]. Upravil, Směšný 2018 .....</i>	<i>26</i>
<i>Graf 3 Výsledek komparace – Pachatelé útoků .....</i>	<i>80</i>
<i>Graf 4 Výsledek komparace – Prostředky útoků .....</i>	<i>81</i>
<i>Graf 5 Výsledek komparace – Cíle útoků .....</i>	<i>81</i>
<i>Graf 6 Výsledek komparace prognóz .....</i>	<i>82</i>